

Брюксел, 17 юли 2025 г.
(OR. en)

11770/25

Междуинституционално досие:
2025/0555 (COD)

COMPET 760	POLGEN 95
IND 285	ECOFIN 1028
MI 558	COH 145
CADREFIN 112	INDEF 76
FIN 900	CULT 86
RECH 332	CYBER 215
ESPACE 55	JAI 1101
CONSOM 146	DIGIT 148
DUAL USE 37	DATAPROTECT 161
EDUC 330	FREMP 210
TELECOM 252	RELEX 1030
ENER 380	COPS 388
ENV 722	UD 169
CLIMA 283	AUDIO 66
AGRI 361	PROCIV 102
TRANS 314	IPCR 57
SAN 472	MAP 40
PHARM 106	FISC 191
BIOTECH 4	CODEC 1049
POLMIL 222	IA 92

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 16 юли 2025 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2025) 555 final

Относно: Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА за създаване на Европейски фонд за конкурентоспособност (ЕФК), включващ специфична програма за научноизследователски и иновационни дейности в областта на отбраната, за отмяна на регламенти (ЕС) 2021/522, (ЕС) 2021/694, (ЕС) 2021/697 и (ЕС) 2021/783 и за изменение на регламенти (ЕС) 2021/696, (ЕС) 2023/588 и (ЕС) [ПЕОП]

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2025) 555 final.

Приложение: COM(2025) 555 final

11770/25

BG

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 16.7.2025 г.
COM(2025) 555 final

2025/0555 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на Европейски фонд за конкурентоспособност (ЕФК), включващ специфична програма за научноизследователски и иновационни дейности в областта на отбраната, за отмяна на регламенти (ЕС) 2021/522, (ЕС) 2021/694, (ЕС) 2021/697 и (ЕС) 2021/783 и за изменение на регламенти (ЕС) 2021/696, (ЕС) 2023/588 и (ЕС) [ПЕОП]

(текст от значение за ЕИП)

{SEC(2025) 555 final} - {SWD(2025) 555 final} - {SWD(2025) 556 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Европейският фонд за конкурентоспособност (ЕФК, Фондът) е част от пакета за многогодишна финансова рамка (МФР) след 2027 г., който има за цел да консолидира 14 отделни инструмента за финансиране от настоящата МФР в една рамка, която да формира инвестиционен капацитет за засилване на европейската конкурентоспособност в областта на технологиите и стратегическите сектори, които са от критично значение за конкурентоспособността на ЕС — от съвместни изследвания до разрастване, иновации, внедряване на промишлени и инфраструктурни решения и производство, включително умения, и в подкрепа на проекти и предприятия, включително МСП, стартиращи предприятия, по-големи предприятия, университети и научноизследователски организации, като същевременно действа като лост, който използва бюджетни инструменти за привличане на частни, институционални и национални инвестиции.

През последните тридесет години разликите в производителността между ЕС и други развити икономики се увеличиха, което намали конкурентоспособността на ЕС в сравнение с други големи икономики. Понастоящем ЕС изостава в различни области, включително технологичното развитие, резултатите от научните изследвания и иновациите, разгръщането на инфраструктурата, пазарната динамика и промишления капацитет. През последните години, белязани от бърз технологичен напредък, увеличаване на икономическата конкуренция, контрол върху ключови инфраструктури и търговски протекционизъм, повишаването на конкурентоспособността на Европейския съюз се превърна в приоритет от критично значение. Този факт, както и потенциалното му въздействие върху нашия просперитет, бяха подчертани в няколко от последните доклади, включително в доклада на Марио Драги относно бъдещето на европейската конкурентоспособност и в доклада на Енрико Лета „Много повече от пазар“, чиито препоръки послужиха като основа за компаса за конкурентоспособността.

С компаса за конкурентоспособността¹, приет от Европейската комисия през януари 2025 г., се диагностицират значителни проблеми, които възпрепятстват конкурентоспособността в рамките на ЕС. Един от основните установени проблеми е свързан с разпръскването на разходите на Съюза между множество припокриващи се програми, с много от които се финансират сходни инициативи, но с различни изисквания, което усложнява ефективното комбиниране на финансиране.

С компаса се определят няколко ключови фактора, необходими за повишаване на конкурентоспособността на Съюза: 1) преодоляване на изоставането в областта на иновациите, 2) декарбонизация, и 3) намаляване на зависимостите и повишаване на сигурността. Освен това с него се подчертават пет хоризонтални способстващи фактора, които улесняват процеса: 1) опростяване, 2) премахване на пречките на вътрешния пазар, 3) финансиране, 4) умения и качествени работни места, и 5) по-добра координация. Опростяването, финансирането и по-добрата координация са основният акцент на Европейския фонд за конкурентоспособност, насочен към справяне с предизвикателства като: 1) неоптимална подкрепа по целия инвестиционен път — от фундаментални научни изследвания и приложни научни изследвания до разрастване, промишлено внедряване и производство; 2) нужда от големи инвестиции за изпълнение на приоритетите на Съюза, включително чистия и цифровия преход; и 3) сложна и

¹ COM(2025) 30 final

некоординирана система на финансиране от Съюза. Очаква се справянето с тези предизвикателства да окаже положително, макар и косвено, въздействие върху други проблеми, установени в компаса за конкурентоспособността, като например изоставането в областта на иновациите, и същевременно да намали зависимостта на Европа от външни източници за технологии и ресурси от критично значение и по този начин да доведе до повишаване на сигурността и устойчивостта.

ЕФК не е единствената инициатива за укрепване на конкурентоспособността на Съюза. Той допълва други мерки, обявени в компаса за конкурентоспособността. Настоящото предложение е в съответствие със съобщението относно пътя към следващата МФР², в което са очертани целите за следващия бюджет на Съюза, който трябва да бъде по-опростен, по-целенасочен и по-ефективен и да предоставя възможност за справяне със съществуващите усложнения, слабости и нестабилност. В съобщението се подчертава също, че гъвкавостта е от ключово значение за осигуряване на способността на бюджета за адаптиране към променящата се реалност, с акцент върху предизвикателства като повишаване на конкурентоспособността на Съюза, което изисква съвместни действия в рамките на обединена Европа. Дружествата, които ще бъдат обхванати от бъдещия 28-и режим, също следва да получат възможност да се възползват от ЕФК, най-вече с оглед на факта, че този режим е насочен към опростяване на трансграничните операции и към насърчаване на инвестициите в рамките на единния пазар на ЕС.

ЕФК ще бъде структуриран около четири компонента на политиката, отразяващи стратегически приоритети, които са от решаващо значение за конкурентоспособността и устойчивостта на Съюза (от изкуствен интелект и цифрови технологии до космическо пространство, от чисти технологии до биотехнологии, от отбрана до здравеопазване). Неговата структура от отворен тип помага фондът да реагира бързо на нови предизвикателства и приоритети, като осигурява обща насока и стратегия. Тази нова структура осигурява възможност да се определят приоритети на политиката на равнището на всеки от компонентите, за да се насочва ефективно подкрепата от приложните научни изследвания до производството и внедряването, включително инфраструктурата и специфичните умения, като се използват инструменти за финансиране, адаптирани към нуждите на проектите, и се намалява рискът по отношение на инвестициите чрез предлагане на подходящ коефициент на ливъридж/въздействие на бюджета на Съюза. Освен това самостоятелният Регламент (ЕС) [XXX]³ на Европейския парламент и на Съвета относно Рамковата програма за научни изследвания и иновации [Рамкова програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“] ще бъде тясно свързан с компонентите на ЕФК, с оглед осигуряване на безпроблемен инвестиционен път от идеята до пазарната реализация.

ЕФК ще осигури възможност за гъвкаво мобилизиране на целия финансов инструментариум, предоставен от бюджета на Съюза (включително заеми, безвъзмездни средства, собствен капитал, квазикапиталови средства, смесено финансиране, възлагане на обществени поръчки и гаранции). Бюджетната гаранция и финансовите инструменти ще бъдат достъпни за всички компоненти на политиката, което ще осигури възможност те да бъдат използвани в различни области на финансиране по линия на един фонд. Ще бъдат осигурени и полезни взаимодействия с други програми, благодарение на интегриран подход на стратегическо и оперативно равнище. В допълнение към финансовия инструментариум на ЕФК фондът ще предоставя консултантска подкрепа за проекти през целия инвестиционен цикъл, за да насърчи създаването и разработването

² COM(2025) 46 final

³ ОВ L..., стр.

на проекти, да подпомогне развитието на умения и да осигури междусекторна бизнес подкрепа за МСП и стартиращи предприятия, улеснявайки растежа на техния бизнес, достъпа до финансиране и инвестициите. Интегрираната структура осигурява възможност и за полезни взаимодействия с други структурни части на МФР, като например Регламента (ЕС) [XXX]⁴ на Европейския парламент и на Съвета относно плановете за национално и регионално партньорство [Планове за национално и регионално партньорство]. ЕФК допринася за конкурентоспособността на Съюза и обхваща широк спектър от области на политиката — от научни изследвания и иновации, цифровизация, космическо пространство, отбрана, околна среда, здравеопазване, подкрепа за единния пазар, кръгова икономика до енергиен преход. Фондът включва дейности, които понастоящем се извършват по линия на 14 програми на Съюза: „Хоризонт Европа“ като самостоятелна програма, но тясно свързана с Европейския фонд за конкурентоспособност (ЕФК), Фонд за иновации, програма „Цифрова Европа“, Механизъм за свързване на Европа в цифровата област, Европейски фонд за отбрана, Акт в подкрепа на производството на боеприпаси, инструмент за укрепване на европейската отбранителна промишленост чрез съвместни поръчки, Програма за европейската отбранителна промишленост, програма „ЕС в подкрепа на здравето“, космическа програма на ЕС, Инфраструктура на ЕС за устойчивост, взаимосвързаност и сигурност чрез спътници, InvestEU, програма „Единен пазар“ (направление за МСП) и Програма за околната среда и действията по климата (за подробна информация за всяка от тези програми вж. приложение 7 към доклада за оценка на въздействието). Днес тези програми са с много различни размери, като „Хоризонт Европа“ е най-голямата, с 93 милиарда евро за 7 години по настоящата МФР (за периода 2021—2027 г.), а Фондът за иновации е вторият по големина и възлиза на приблизително 40 милиарда евро за периода 2020—2030 г. (финансиран е от приходи от СТЕ съгласно член 10а, параграф 8 от Директива 2003/87/ЕО).

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

ЕФК е в съответствие с целите, очертани в съобщението относно пътя към следващата многогодишна финансова рамка (МФР), и е насочен към постигане на по-фокусиран, опростен и въздействащ бюджет.

С цел засилване на конкурентоспособността ЕФК ще се основава на опита с програмата InvestEU⁵, в която редица финансови инструменти бяха обединени в единна, рационализирана рамка и с която се постигна успешно мобилизиране на публично и частно финансиране, с използване на относително скромна гаранция от ЕС, като се осигури допълняемост и съгласуваност с целите на политиката на Съюза.

ЕФК ще бъде тясно свързан с 10-ата рамкова програма за научни изследвания и иновации, създадена съгласно Регламент (ЕС) [XXX] [Рамкова програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“], чрез разработването на интегрирани работни програми и единна нормативна уредба в Регламента за ЕФК. Това ще бъде от ключово значение, за да се осигури безпроблемно преминаване по инвестиционния път от изследванията до стартирането, разрастването, внедряването и глобалното производство, от идеята до

⁴ ОВ L., стр.

⁵ Регламент (ЕС) 2021/523 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програмата InvestEU и за изменение на Регламент (ЕС) 2015/1017

пазарната реализация. Преките действия на Съвместния изследователски център ще подкрепят целите на компонентите на политиката на ЕФК.

ЕФК ще бъде съгласуван със и ще допълва другите нови фондове, които ще осигуряват финансиране, свързано със здравеопазването — за дейности, свързани с профилактика на болестите и насърчаването на здравето, Регламент (ЕС) [XXX]⁶ на Европейския парламент и на Съвета [Механизъм за гражданска защита на Съюза и подкрепа на Съюза за готовност и реакция при извънредни здравни ситуации], Регламент (ЕС) [XXX]⁷ на Европейския парламент и на Съвета [Глобална Европа], Регламент (ЕС) [XXX] [Планове за национално и регионално партньорство]. Силната връзка между ЕФК и модернизирания Механизъм за свързване на Европа (МСЕ) е от решаващо значение (Регламент (ЕС) [XXX]⁸ на Европейския парламент и на Съвета [Механизъм за свързване на Европа]). Трансграничните инфраструктурни проекти за декарбонизация, устойчивост на секторите на цифровите технологии, транспорта и енергетиката, както и на мобилността са от жизненоважно значение за подобряване на конкурентоспособността и сигурността на Съюза и за намаляване на стратегическите зависимости. Съществуват ясни полезни взаимодействия между трансевропейските мрежи в областта на енергетиката и транспорта, подкрепяни от МСЕ, и проектите в рамките на приложното поле на ЕФК. Трансграничните инфраструктури за цифрова свързаност, които според доклада на Марио Драги са от жизненоважно значение за конкурентоспособността на Европа в световен мащаб, ще бъдат финансирани по линия на ЕФК с цел максимално увеличаване на взаимодействията с друг цифров капацитет.

Следва да се осигури взаимодействие между ЕФК, от една страна, и Фонда за иновации и програмата „Единен пазар“, от друга страна, по отношение на подкрепата за:

- декарбонизация на промишлеността и иновации по-специално в областта на чистите технологии (Фонд за иновации).
- Цифрови технологии, общеевропейска цифрова публична инфраструктура и цифрови решения в областта на митниците и данъчното облагане (програма „Единен пазар“).

За тази цел ЕФК осигурява съгласуваност с действията, планирани за изпълнение по линия на Фонда за иновации и програмата „Единен пазар“, по-специално при разработването на работни програми. Както е обявено в Пакта за чиста промишленост, банката за декарбонизация на промишлеността ще бъде поставена под управлението на ЕФК.

До края на 2025 г. Комисията следва да предложи законодателната рамка за космическите системи на ЕС и тяхното управление, като се основава на достиженията на правото на ЕС, свързани с регламентите за космическото пространство и IRIS².

Конкурентоспособността ще получи подкрепа и по линия на плановете за национално и регионално партньорство и външните политики на държавите членки. Освен това ще се търсят полезни взаимодействия между ЕФК и други дейности на Съюза, с които се осигурява подкрепа за области на политиката, тясно свързани с конкурентоспособността. ЕФК по-специално ще осигури възможност за комбиниране и натрупване на финансиране за действия, с които се подкрепят целите на повече от една програма на

⁶ ОВ L..., стр.

⁷ ОВ L..., стр.

⁸ ОВ L..., стр.

Съюза. ЕФК ще бъде отворен и за всякакви финансови или нефинансови участия в подкрепа на целите за конкурентоспособност, включително от държави членки, трети държави и международни организации. Освен това с Регламент (ЕС) [XXX] [Национални и регионални планове за партньорство] ще бъде улеснено предоставянето на подкрепа за проекти, на които е присъден знак за конкурентоспособност. Ще се търсят полезни взаимодействия и допълване, от планирането до изпълнението, по-специално с групата на Европейската инвестиционна банка. Изпълнението на всички тези дейности в полезно взаимодействие ще намали до необходимия минимум изискванията за докладване и водене на документация от страна на получателите.

ЕФК следва също така да работи в полезно взаимодействие с новата програма „Еразъм+“ за развитие на уменията и с цел изпълнение на стратегията за Съюз на уменията. Финансовата подкрепа от ЕФК за умения в стратегически сектори допълва подкрепата по линия на програмата „Еразъм+“, насочена към изграждане и подобряване на умения за качествени работни места и живот чрез учене през целия живот и развитие, привличане и задържане на таланти.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

ЕФК е съгласуван с компаса за конкурентоспособността, който предоставя пътна карта за повишаване на конкурентоспособността на основата на препоръките в посочените доклади. Освен това с ЕФК ще бъде оказана голяма подкрепа на Пакта за чиста промишленост, с който се очертава необходимостта от ускоряване на декарбонизацията, повторната индустриализация и иновациите, като се обединяват действията в областта на климата и конкурентоспособността в рамките на една всеобхватна стратегия за растеж.

ЕФК също така допълва и ще засили въздействието на стратегията за съюз на спестяванията и инвестициите. По-задълбочените капиталови пазари ще позволят на застрахователите, пенсионните фондове, банките и управителите на активи да участват в проекти, които получават подкрепа по линия на ЕФК, като по този начин ще осигурят възможности за спестявания и инвестиции за гражданите на ЕС в полза на спестителите и гражданите.

ЕФК е напълно съвместим с политическата програма „Цифрово десетилетие“ до 2030 г., с която се определят общите цифрови цели на Съюза и управленска рамка за ускоряване на цифровия преход на Европа в областта на инфраструктурата, уменията и услугите⁹. По-специално инвестициите по линия на ЕФК в цифрови технологии отговарят на пропуските и приоритетите, посочени в доклада за *състоянието на цифровото десетилетие за 2025 г.*, особено в областта на цифровата свързаност, авангардната електронна обработка на данни и цифровите умения, като подкрепят целта на Съюза за цифров суверенитет

Редица други инициативи също са от значение за дейностите, осъществявани по линия на ЕФК, включително: Европейският законодателен акт за суровините от критично значение, законодателният акт за промишленост с нулеви нетни емисии, Европейският законодателен акт за интегралните схеми, Планът за действие в областта на промишлеността за европейския автомобилен сектор, Регламентът за екопроектирането на устойчиви продукти, Актът за изкуствения интелект, Актът за оперативно съвместима Европа, европейската стратегия за биологичните науки, Актът за авангардните

⁹ Решение (ЕС) 2022/2481

материали, законодателният пакет в областта на фармацевтичните продукти, стратегията за медицинските контрамерки, Бялата книга за бъдещето на европейската отбрана, стратегията на ЕС за икономическа сигурност, европейската стратегия за Съюз на подготвеност, Стратегията за устойчива и интелигентна мобилност и Европейският пакт за океана. ЕФК е съобразен и с външното измерение на конкурентоспособността, с международните ангажименти на Съюза, включително в областта на търговията.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

С настоящия регламент се определя индикативен финансов пакет за ЕФК, включително финансирането от Съюза за преход към чиста енергия и декарбонизация на промишлеността, за цифрово лидерство, за здравеопазване, биотехнологии, селско стопанство и биоикономика, за устойчивост, отбранителна промишленост и космическо пространство.

С оглед на факта, че ЕФК представлява рамка за отделните основни актове на програмите и съответните области на политиката, предложението се опира на редица отделни правни основания, всяко от които се прилага по отношение на съответната(ите) част(и) на ЕФР:

- Член 43, параграф 2 от ДФЕС — във връзка с постигането на целите на общата селскостопанска политика;
- Член 168, параграф 5 от ДФЕС — във връзка със съответните дейности, предназначени да защитават и подобряват човешкото здраве чрез подкрепа на конкурентоспособността на секторите на здравеопазването, биотехнологиите, селското стопанство и биоикономиката;
- Член 172 от ДФЕС — във връзка със съответните дейности, които подкрепят конкурентоспособността чрез цифров преход в области от обществен интерес;
- Член 173, параграф 3 от ДФЕС — във връзка с дейности, които подкрепят конкурентоспособността на индустриалната база на Европейския съюз, включително подкрепа за малките и средните предприятия, по-специално за адаптиране към новите икономически предизвикателства в областта на научните изследвания, чистия и цифровия преход, здравеопазването, биотехнологиите, селското стопанство, биоикономиката, космическото пространство, сигурността и отбраната;
- Член 175 от ДФЕС — във връзка с необходимостта от продължаване и подобряване на мерките извън фондовете член 175 от ДФЕС — за дейности, насочени към подобряване на конкурентоспособността в целия вътрешен пазар, включително чрез мерки за разширяване, като се отчита икономическото, социалното и териториалното сближаване;
- Член 182, параграф 4, член 183 и втора алинея на член 188 от ДФЕС — във връзка със съответните дейности в подкрепа на научните изследвания и иновациите в областта на отбраната;
- Член 189, параграф 2 от ДФЕС — във връзка със съответните дейности в подкрепа на космическата политика на Съюза;
- Член 192, параграф 1 от ДФЕС — във връзка със съответните дейности, насочени към опазване, защита и подобряване на качеството на околната

среда, и дейности, които подкрепят прехода към чиста енергия, с цел осигуряване на принос за смекчаване на изменението на климата;

- Член 194, параграф 2 от ДФЕС — във връзка с функционирането на енергийния пазар; сигурността на енергийните доставки в Съюза; енергийната ефективност и спестяването на енергия, както и разработването на нови възобновяеми видове енергия; и взаимната свързаност на енергийните мрежи.
- Член 212, параграф 2 от ДФЕС — във връзка с дейности в подкрепа на стратегически партньори за отбранителната промишленост;
- Член 322, параграф 1, буква а) — относно приемането на финансовите правила, които определят по-специално процедурата, която трябва да се приеме за съставяне и изпълнение на бюджета, както и за представяне и одит на финансовите отчети.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

С оглед постигане на ефективност мерките за повишаване на конкурентоспособността на Съюза трябва да бъдат координирани на равнището на Съюза. Обединяването на ресурси на това равнище повишава въздействието и стойността на инвестициите чрез постигане на икономии от мащаба при насърчаване а на инвестициите и намаляване на техния риск в области на политиката, които са от решаващо значение за европейската конкурентоспособност. С този подход се постига по-голяма икономическа ефективност, отколкото ако държавите членки действат самостоятелно.

Продължаващият недостиг на инвестиции от частния сектор в области от критично значение — като инфраструктура, екологичен и цифров преход и промишлен капацитет — се утежнява от фрагментираните капиталови пазари, които възпрепятстват ефективните трансгранични инвестиции. Въпреки големите частни спестявания те не се превръщат по подходящ начин в дългосрочни инвестиции, необходими за стратегическа автономност.

Публичните разходи за научноизследователска и развойна дейност в рамките на Съюза остават фрагментирани и несъобразени с приоритетите на целия Съюз, като по-голямата част от финансирането се осигурява от бюджетите на отделните държави членки. Само действия на равнището на Съюза могат да осигурят подкрепа за мащаба и вида проекти, които държавите членки не могат да постигнат сами, и да създадат критична маса за въздействащи проекти и партньорства.

Освен това с координацията на равнището на Съюза се насърчава сътрудничеството, което е от съществено значение за насърчаване на разпространението на знания и намаляването на риска на инвестициите, като по този начин се повишава конкурентоспособността. Подходът на равнището на Съюза осигурява възможност за икономии от мащаба и сътрудничество между заинтересованите страни, което е от решаващо значение за насърчаване на оползотворяването на знанията и за подобряване на капацитета.

Не на последно място, с пряко управляваната програма на Съюза се предоставя най-добра възможност да се гарантира прилагането на единен набор от правила за трансгранично сътрудничество в най-стратегическите области на политиката, обхванати от ЕФК, като по този начин се осигурява съгласуваност на политиките и се постигат икономии от мащаба в различните сектори и различните държави членки.

- **Пропорционалност**

Предложените действия не надхвърлят необходимото за постигане на целите на Съюза и добавената стойност за Съюза.

- **Избор на инструмент**

Основният акт е под формата на регламент, приет по обикновената законодателна процедура в съответствие с ДФЕС, за да се гарантира, че задълженията са пряко обвързващи за получателите на финансиране по линия на ЕФК и са пряко приложими във всички държави — членки на Съюза.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Настоящото предложение се основава на обширен анализ на оценките на въздействието, междинните оценки на програмите за периода 2021—2027 г., попадащи в обхвата на тази инициатива, и на наличните последващи оценки на програмите за периода 2014—2020 г. Пълен списък на анализирани оценки е предоставен в приложение 1 към оценката на въздействието, придружаваща настоящото предложение.

- **Консултации със заинтересованите страни**

Европейската комисия проведе обществена консултация, за да събере информация относно финансирането от Съюза за конкурентоспособност във връзка с подготовката на следващата многогодишна финансова рамка (МФР), която започва през 2028 г. Тази консултация, която се проведе в продължение на 12 седмици и включваше онлайн въпросник и документи с позиции, беше насочена към широк кръг заинтересовани страни, като граждани, предприятия, МСП, публични органи и академични среди.

Обобщението на 2034 отговора и 462 документа за изразяване на позиция очерта като ключови предизвикателства пред конкурентоспособността на Съюза често срещания недостиг на инвестиции в областта на научните изследвания и иновациите и значителното изоставане в иновациите спрямо глобалните конкуренти. Консултацията подчерта необходимостта от координация на равнището на Съюза за ефективно обединяване на ресурсите, насочена към постигане на икономии от мащаба и подобряване на въздействието на инвестициите в области като инфраструктура, иновации и стратегически сектори.

Респондентите подкрепиха мерки, насочени към увеличаване на финансирането за стратегически приоритети, осигуряване на приемственост във финансирането от научните изследвания до производството и ограничаване на зависимостите на Съюза в стратегически сектори. Тези мерки бяха сметени за необходими за консолидиране по целия инвестиционен път на фрагментираната подкрепа, която спъва конкурентоспособността, като не позволява ефективна трансформация на спестяванията в дългосрочни инвестиции.

Предизвикателствата включваха и фрагментираните капиталови пазари и недостатъчните частни инвестиции, които засягат най-вече МСП и разрастващите се предприятия. Сред респондентите предприятията и академичните институции подчертаха значението на по-големите инвестиции в научноизследователска и развойна дейност, модернизацията на инфраструктурата и декарбонизацията за поддържане на

конкурентоспособността. Въпреки положителните отзиви за различните етапи от процеса на финансиране бяха изразени опасения относно дългите срокове за оценка, липсата на прозрачност и сложните процедури за кандидатстване, които засягат най-вече малките и средните предприятия (МСП) и новите заявители. Опростяването и съгласуваността между програмите бяха предложени като начини за подобряване на процеса на финансиране.

Обществената консултация беше допълнена с други консултативни дейности, насочени към съответните заинтересовани страни както в областта на промишлеността, така и в тази на научните изследвания и иновациите.

За заинтересованите страни от сектора на промишлеността акцентът на 9-ото пленарно заседание на Промисления форум, проведено на 19 март 2025 г., беше поставен върху новия Европейски фонд за конкурентоспособност. Участниците — над 60 членове от различни промишлени сектори и стопански асоциации, както и от държави членки, бяха поканени да представят своите виждания относно проблемите, свързани с конкурентоспособността, и да споделят идеи за справяне с тези предизвикателства. Получените мнения до голяма степен потвърдиха вижданията на заинтересованите страни, получени в рамките на обществената консултация, като беше подчертана необходимостта от съгласуване на политиката и инструментите за финансиране в областта на научните изследвания и промишлеността.

По-подробно обобщение на резултатите от консултацията, проведена в рамките на настоящото предложение, е представено в приложение 2 към оценката на въздействието, придружаваща настоящото предложение.

- **Събиране и използване на експертни становища**

Настоящото предложение се основава на обширна документална проверка, обхващаща приблизително 140 документа, включително гореспоменатите оценки на въздействието, междинни оценки и последващи оценки. Прегледани са и редица съответни доклади по политиките и научни доклади и документи.

Документалната проверка беше допълнена с икономическо моделиране, осъществено от Съвместния изследователски център за количествено определяне на избрани въздействия, и анализ на разходите и ползите, извършен от външен консултант. Подробен списък на източниците, използвани за целите на настоящото предложение, е представен в приложение 1 към оценката на въздействието, която придружава предложението. Подробна методология, използвана за целите на анализа на разходите и ползите и моделирането, е представена в приложение 4 към оценката на въздействието.

- **Оценка на въздействието**

Комитетът за регулаторен контрол предостави коментари по оценката на въздействието.

В оценката на въздействието бяха разгледани три различни варианта на политиката.

Първият вариант е „Без промяна +“, при който 14-те програми¹ запазват свои собствени правила, но Комисията се опитва да осигури по-голяма хоризонтална съгласуваност между фондовете на основата на подхода на STEP.

Вторият вариант е „Засилена координация между програмите и обща нормативна уредба“, насочени към хармонизиране на правилата между програмите, по-специално чрез съгласуване на целите, направленията и стълбовете, както и на инструментите за изпълнение и хоризонталните правни разпоредби.

Третият вариант е „Консолидиране на програмите в нов Европейски фонд за конкурентоспособност“, при който съответните програми на Съюза се обединяват в един фонд със стратегическа насоченост, който дава приоритет на политиките, а не на програмите.

Предпочитаният вариант е третият, тъй като включва цялостен набор от мерки на политиката за преодоляване на съществуващите недостатъци във финансирането от Съюза, свързани с конкурентоспособността, които са посочени по-горе.

Очаква се с вариант В да бъдат намалени административните разходи за бенефициерите чрез интегриране на точките за достъп и въвеждане на единна нормативна уредба, опростяване на процеса на финансиране и създаване на по-ефективна, благоприятна за бизнеса среда, особено в полза на бързоразвиващите се сектори на промишлеността, МСП, иновативните стартиращи предприятия и проектите, изискващи дългосрочна инвестиционна подкрепа.

Опростеният и подобрен процес на кандидатстване увеличава яснотата за организаторите на проекти и като цяло улеснява достъпа до финансиране.

С вариант В също така се постига консолидиране на процесите на финансиране и разширяване на достъпа до финансови инструменти, което осигурява възможност на Съюза да използва по-добре потенциала си за мобилизиране на частен капитал и увеличаване на гъвкавостта на бюджета. При този вариант също така се укрепват връзките между фундаменталните научни изследвания и научните изследвания в напреднала фаза, иновациите и производството, като се осигурява динамична икономическа структура в рамките на Съюза и по-добра пазарна реализация на идеите. За да се гарантира успехът на предпочитания вариант, Съюзът ще изпълни мерки за минимизиране на потенциалните отрицателни въздействия, включително чрез балансиране на гъвкавостта с необходимостта от предвидимост.

Предпочитаният вариант би довел до някои разходи за корекции за заявителите и бенефициерите, които вече се възползват от фондове на Съюза. Въпреки че ще бъде необходима първоначална адаптация към новия фонд, бенефициерите ще трябва да преминават през този процес на учене само веднъж, а не многократно за множество програми.

От гледна точка на пазара с единната рамка за финансиране се цели повишаване на конкурентоспособността на европейските предприятия чрез по-достъпно и стратегически съгласувано финансиране. С нея също така се подкрепя европейската стратегическа автономност и се намаляват зависимостите от критично значение.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Един от ключовите стълбове на настоящото предложение е опростяването, което ще бъде постигнато чрез интегриране на точките за достъп и въвеждане на единна нормативна уредба, опростяване на процеса на финансиране и създаване на по-ефективна, благоприятна за бизнеса среда, особено в полза на бързоразвиващите се сектори на промишлеността, МСП, иновативните стартиращи предприятия и проектите, изискващи дългосрочна инвестиционна подкрепа.

Опростеният и подобрен процес на кандидатстване ще увеличи яснотата за организаторите на проекти и като цяло ще улесни достъпа до финансиране.

- **Основни права**

Предложението е в съответствие със и зачита ценностите на Съюза, залегнали в член 2 от Договора за Европейския съюз, както и основните права, залегнали в Хартата на основните права на Европейския съюз (Хартата), като целите на предложената инициатива са свързани с насърчаването на основните права и прилагането на Хартата. Например с предложението се насърчава правото на живот и личен живот чрез насърчаване на декарбонизацията, както и равенството чрез насърчаване на равните възможности и стимулиране на многообразието в областта на инвестициите.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Финансовият пакет за изпълнението на ЕФК в периода от 1 януари 2028 г. до 31 декември 2034 г. е в размер на 234 300 000 000 евро по текущи цени. Индикативното разпределение на сумата е както следва:

- 11 000 000 000 EUR за дейности, които допринасят за общите цели, посочени в член 3, като се изпълняват по-специално чрез междусекторни дейности, като например нетематична подкрепа по линия на инструмента InvestEU на ЕФК, посочен в глава II, раздел 2; консултантски услуги по проекти, сътрудничество с МСП, развитие на умения и достъп до финансиране, посочени в глава III.
- 26 210 000 000 EUR за специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква а).
- 20 393 000 000 EUR за специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква б).
- 51 493 000 000 EUR за специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква в).
- 125 204 000 000 EUR за специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква г).

Включена е законодателна финансова обосновка с допълнителна бюджетна информация.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване**

Мониторингът на настоящата инициатива ще се осъществява чрез рамката за изпълнение за бюджета след 2027 г., която предвижда доклад за изпълнението по време на етапа на изпълнение на програмата, както и ретроспективна оценка, която да бъде извършена в съответствие с член 34, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. За бюджетната гаранция и финансовите инструменти ще бъде използвано опростено прилагане на рамката за изпълнение. Внедряването на пазарно ориентирани инструменти изисква усилия за опростяване с цел да се привлекат частни инвеститори в подкрепа на области на политиката на Съюза.

Оценката ще бъде извършвана в съответствие с насоките на Комисията за по-добро регулиране и ще се основава на показатели, свързани с целите на програмата.

- **Подробно разяснение на конкретните разпоредби на предложението**

- В глава I се урежда създаването на Европейския фонд за конкурентоспособност (ЕФК) като част от многогодишната рамкова програма за периода 2028—2034 г.,

с насоченост към повишаване на конкурентоспособността на Съюза в стратегически сектори. В тази глава се определят целите, бюджетът и правилата за финансиране на фонда, насочени към подкрепа на проекти в областта на екологичния и цифровия преход, здравеопазването и устойчивостта, сигурността и отбраната. Основните цели включват увеличаване на технологичното и икономическото въздействие, намаляване на стратегическите зависимости, привличане на частни инвестиции и подкрепа на инфраструктурата и МСП. В тази глава се поставя акцент върху съгласуването на политиката в областта на научните изследвания и промишлеността с цел глобално укрепване на промишлеността на Съюза, развитие на критична инфраструктура и справяне с недостига на умения. Специфичните цели са насочени към насърчаване на иновациите и конкурентоспособността в критични сектори, като чисти технологии, здравеопазване, цифров преход, сигурност и отбрана. В тази глава се поставя акцент върху реинвестирането на печалбите с цел повишаване на конкурентоспособността на Съюза, и се включват насоки за работа с държавите членки и трети държави за разширяване на възможностите за инвестиции. С нея се определя единна нормативна уредба. Освен това с тази глава се осигурява стратегическа координация на ресурсите и се определят механизмите за управление.

- С глава II се въвежда „Инструментариумът на ЕФК“, състоящ се от безвъзмездни средства, възлагане на обществени поръчки и координация на инструменти за промишлена политика, и инструментът InvestEU на ЕФК, който използва финансови инструменти като заеми, капиталови инструменти и гаранции, за които се очаква да мобилизират значителни частни и публични инвестиции, съобразени с приоритетите на Съюза. В нея се определят общи правила за съвместни научноизследователски и иновационни дейности, като същевременно се вземат предвид особеностите на целите по линия на „Хоризонт Европа“ и се осигурява координация на инструментите на промишлената политика, включително вериги за създаване на стойност, увеличаване на производството, развитие на умения и действия във връзка с конкурентоспособността от критично значение. С инструмента InvestEU на ЕФК се показва начинът, по който партньорите по изпълнението ще управляват и разпределят финансирането на пазара, като се поставя акцент върху ключови области като разработването и внедряването на иновативни технологии. Съществуващото финансиране за разрастващи се предприятия в сектора на наукоемките технологии по линия на Фонда за разрастване в Европа, обявено в Стратегията за стартиращите и разрастващите се предприятия, ще се осъществява съгласно условията, договорени в настоящата МФР. Цялото бъдещо финансиране на разрастването по МФР за периода 2028—2034 г. ще се осъществява по линия на ЕФК.
- С глава III се цели подобряване на консултантските услуги по проекти, подпомагане на сътрудничеството между МСП и рационализиране на достъпа до финансиране. С нея се създава централизирана служба за консултантски услуги по проекти за инвестиционна подкрепа по всички компоненти на политиката, услуги за подкрепа на стопанската дейност и мрежа за бизнес контакти на Съюза, с цел да се подпомогнат МСП и стартиращите предприятия, да се насърчи техният растеж, достъпът им до финансиране от Съюза и инвестиции чрез консултантски и партньорски услуги.

- В глави IV—VII се съдържат по-подробни разпоредби за изпълнението на всеки от компонентите на политиката на ЕФК.
- В глава VIII, озаглавена „Заключителни разпоредби“, са подробно описани процедурната и административната рамка за изпълнение на Европейския фонд за конкурентоспособност (ЕФК). В нея се описва начинът, по който комитет с различни състави, съсредоточени върху различни сектори, ще предоставя подкрепа на Европейската комисия при приемането на работните програми. В тази глава на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове, които могат да бъдат отменяни от Европейския парламент или от Съвета, ако е необходимо. В нея се предвижда и отмяната на няколко съществуващи регламента на Съюза с цел да се рационализира новата структура и се включват преходни разпоредби, за да се осигури плавен преход към рамката на ЕФК. Регламентът ще влезе в сила на 1 януари 2028 г. и ще бъде обвързващ за всички държави членки.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на Европейски фонд за конкурентоспособност (ЕФК), включващ специфична програма за научноизследователски и иновационни дейности в областта на отбраната, за отмяна на регламенти (ЕС) 2021/522, (ЕС) 2021/694, (ЕС) 2021/697 и (ЕС) 2021/783 и за изменение на регламенти (ЕС) 2021/696, (ЕС) 2023/588 и (ЕС) [ПЕОП]

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 43, параграф 2, член 168, параграф 5, член 172, първа алинея, член 173, параграф 3, първа алинея, член 175, първа алинея, член 182, параграф 4, член 183 във връзка с член 188, втора алинея, член 189, параграф 2, член 192, параграф 1, член 194, параграф 2, член 212, параграф 2 и член 322, параграф 1, буква а) от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹⁰,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите,¹¹

като взеха предвид становището на Сметната палата,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) С настоящия регламент се определя индикативен финансов пакет за Европейския фонд за конкурентоспособност („ЕФК“), включващ специфична програма за научноизследователски и иновационни дейности в областта на отбраната, който представлява основната референтна сума по смисъла на междуинституционалното споразумение относно сътрудничеството по бюджетните въпроси, за Европейския парламент и Съвета в хода на годишната бюджетна процедура. За целите на настоящия регламент текущите цени се изчисляват чрез прилагане на фиксиран дефлатор от 2 %.
- (2) Съюзът е изправен пред период, който е от определящо значение за неговото бъдеще от гледна точка на политиката, икономиката, социалната сфера, околната среда, климата и сигурността, включително и пред повишен риск от конвенционални военни заплахи. В доклада на Марио Драги относно бъдещето на

¹⁰ ОВ С, , стр. . .

¹¹ ОВ С, , стр. . .

европейската конкурентоспособност¹² е представена нова визия за възраждане на устойчивия растеж в Европа. В доклада на Енрико Лета¹³ се посочва, че Европа трябва да използва своя единен пазар, за да постигне лидерска позиция в световната конкуренция. В съобщението на Комисията относно компаса на конкурентоспособността¹⁴ се предоставя пътна карта за повишаване на конкурентоспособността на основата на препоръките в тези доклади. В съобщението на Комисията относно Пакта за чиста промишленост¹⁵ се посочва необходимостта от ускоряване на декарбонизацията, повторната индустриализация и иновациите, като се обединяват действията в областта на климата и конкурентоспособността в рамките на общ растеж. Плановите за действие в секторите на промишлеността, като например за автомобилната промишленост, стоманодобивната промишленост и металургията, и химическата промишленост, са насочени към осигуряване на дългосрочната конкурентоспособност, устойчивост и издръжливост на европейската промишленост. В доклада за състоянието на цифровото десетилетие за 2025 г.¹⁶ се подчертава неотложната необходимост от насърчаване на сътрудничеството и увеличаване на публичните и частните инвестиции за укрепване на цифровото лидерство, суверенитета и възможностите за приобщаване на Съюза. В Съвместната бяла книга за европейската отбранителна готовност¹⁷ се подчертава необходимостта от мащабно и бързо реинвестиране в сектора на отбраната в подкрепа на свободата на действие на Европа. Освен това с приоритетите в стратегията за икономическа сигурност допълнително се подчертава решаващото значение на осигуряването на технологичното предимство на Съюза и освобождаването от риск на икономическите отношения, включително чрез повишаване на устойчивостта на веригите за доставки, като по този начин се намаляват зависимостите от други страни. В Европейския пакт за океана е представена необходимостта от повишаване на конкурентоспособността и ускоряване на стратегическия преход в секторите на синята икономика, като се поставя акцент по-специално върху декарбонизацията и увеличаването на иновациите. Както е посочено в съобщението на Комисията относно пътя към следващата МФР¹⁸, следващият дългосрочен бюджет на Съюза трябва да бъде целенасочен, по-опростен, по-гъвкав и предвидим, както и да отговаря в по-голяма степен на приоритетите на Съюза, които включват засилване на конкурентоспособността на Съюза.

¹² Бъдещето на европейската конкурентоспособност: Доклад на Марио Драги, септември 2024 г., https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en

¹³ Доклад на Енрико Лета относно бъдещето на единния пазар, април 2024 г., <https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>.

¹⁴ [Компас на конкурентоспособността — Европейска комисия](#)

¹⁵ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, „Пактът за чиста промишленост: Съвместна пътна карта за конкурентоспособност и декарбонизация“, COM(2025) 85 final, 26.2.2025 г.

¹⁶ COM(2025) 290 final Състояние на цифровото десетилетие за 2025 г.: Продължаване на изграждането на суверенитета и цифровото бъдеще на ЕС.

¹⁷ Съвместно съобщение до Европейския парламент, Европейския съвет и Съвета „Европейска стратегия за икономическа сигурност“, JOIN(2023) 20 final, 20.6.2023 г.

¹⁸ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, „Пътят към следващата многогодишна финансова рамка“, COM(2025) 46 final, 11.2.2025 г.

- (3) За да възвърне и засили своето конкурентно предимство, за Съюза е от съществено значение да съживи иновационния цикъл чрез развиване на собствения си капацитет за революционни иновации и инвестиране в нововъзникващи, авангардни и стратегически технологии със значителен икономически потенциал. За да осигури своята автономност в световната икономика, Съюзът следва да гарантира своето технологично и индустриално лидерство в стратегически сектори, като се започне с веригите за доставки на суровини от критично значение, да бъде в състояние да разработва и произвежда стратегически технологии в Европа, както и да намалява рисковете, произтичащи от критични външни зависимости, които засягат неговата сигурност и устойчивост. Това може да бъде постигнато чрез справяне с пазарните дефекти и неоптималните инвестиционни ситуации, по подходящ начин и без да се измества частното финансиране, като се имат предвид големите нужди от инвестиции за изпълнение на приоритетите на Съюза, включително за декарбонизация и цифров преход. Следва да се постави по-голям акцент върху привличане на участието на частния сектор чрез по-добро използване на механизми за споделяне на риска между фондовете на Съюза и частните инвеститори, с оглед осигуряване на ефективно използване на публичното финансиране. В основата на тези действия ще бъде постигнатият напредък по отношение на Съюза на спестяванията и инвестициите, който ще осигури необходимата нормативна уредба за развитие на частните инвестиции, и те допълнително ще засилят въздействието му. Използването на допълнителни национални ресурси не засяга прилагането на членове 107 и 108 от ДФЕС.
- (4) За целта е необходимо финансирането от Съюза да предлага подкрепа на предприятията и проектите по целия инвестиционен път. Този път обхваща всички етапи на разработване и производство на стратегически технологии, продукти и услуги в Европа, от приложни изследвания, през всички форми на иновации, разрастване, промишлено внедряване, до производство и пускане на пазара, включително необходимата подкрепа за инвестиции и оперативни разходи, инфраструктура и умения. Инвестиционният път не е еднолинеен, тъй като всички етапи се подпомагат взаимно и идеи за нови продукти или услуги могат да възникнат на всеки етап. Финансирането от Съюза трябва да се съобрази с тази нееднолинейна реалност чрез повече гъвкавост при предоставяне на подкрепа, при запазване на предвидимостта на финансирането.
- (5) Необходимо е също така финансирането от Съюза да улеснява създаването и разширяването на иновативни и промишлени екосистеми, в които различните участници осъществяват полезно взаимодействие помежду си. Успешните екосистеми се характеризират с интензивни и гъвкави взаимодействия и сътрудничество между малки и големи предприятия, университети, изследователски институции, доставчици на инфраструктура, инвеститори, както и държавни органи. Без подобно сътрудничество в рамките на отделните иновационни и промишлени екосистеми и между тях потенциалът за иновации остава неизползван.
- (6) Цифровата свързаност е от решаващо значение за насърчаване на сътрудничеството в рамките на екосистемата, ускоряване на иновациите, осигуряване на безпроблемен и сигурен достъп до критичен цифров капацитет и решения в целия Съюз, улесняване на трансграничните публично-частни партньорства и насърчаване на оперативната съвместимост и икономическата ефективност.

- (7) Следователно целта на ЕФК е да създаде инвестиционен капацитет за подкрепа на европейската конкурентоспособност в областта на стратегическите технологии, инфраструктурите, продуктите и услугите и секторите, като осигури по-безпроблемен процес на инвестиции. Той ще насърчава създаването, сътрудничеството и разширяването на екосистемите за иновации и за частно финансиране и промишлените екосистеми.
- (8) В ЕС продължават да съществуват трайни неравенства между регионите по отношение на конкурентоспособността и ефективността на иновациите. След постоянните усилия за преодоляване на изоставането в областта на иновациите, както на равнището на ЕС, така и на национално равнище, е време да се мобилизира пълният потенциал на всеки регион. Като се осигури ефективно свързване на по-слабо развитите региони с веригите за създаване на стойност в ЕС, Съюзът като цяло ще заеме по-добра позиция, за да се изправи пред конкуренцията в световен мащаб.
- (9) Най-отдалечените региони на ЕС и отвъдморските страни и територии представляват уникални и стратегически активи, които са от полза за Съюза като цяло — те включват близост до трети държави, изключителни условия за научни изследвания в областта на космическото пространство и астрофизиката, голям потенциал за енергия от възобновяеми източници, богато биоразнообразие и обширни морски зони. ЕФК следва да използва потенциала си като геостратегическа платформа, особено в подкрепа на целите на Съюза в областта на сигурността, готовността, регионалните вериги за създаване на стойност и конкурентоспособността.
- (10) Комисията следва да осигури тясна координация и полезни взаимодействия между всички източници на финансиране от Съюза в МФР. За тази цел Рамковата програма за научни изследвания и иновации ще бъде тясно свързана с ЕФК: за да се гарантира, че европейската промишленост използва резултатите от научните изследвания, финансирани от Съюза, за по-нататъшни иновации и производство в Европа. С оглед насърчаване на полезните взаимодействия, работните програми, приети съгласно настоящия регламент, следва да бъдат включват в конкретна и специална част и да осигуряват съгласуваност с компонента „Конкурентоспособност“, част II „Конкурентоспособност и общество“ на Регламент (ЕС) [XXX]¹⁹ на Европейския парламент и на Съвета [Рамкова програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“]²⁰ в съответствие с процедурата на комитет, установена в настоящия Регламент. Освен това ЕФК осигурява съгласуваност с видовете действия, планирани за изпълнение по линия на Фонда за иновации, по-специално при разработването на работни програми.
- (11) С оглед насърчаване на полезните взаимодействия между действията по линия на ЕФК и Фонда за иновации, работните програми на ЕФК следва да осигуряват съгласуваност с приоритетите и видовете действия, които може да бъдат финансирани по линия на Фонда за иновации. Заедно ЕФК, програмата „Хоризонт Европа“ и Фондът за иновации ще осигурят съгласувана подкрепа за конкурентоспособността на Съюза.
- (12) Освен това, за да се предвиди силна връзка с инструмента за координация на конкурентоспособността, работната програма на ЕФК следва да осигурява

¹⁹ ОВ L..., стр.

²⁰ COM(2025) 543

съгласуваност с избраните проекти и приоритетите за конкурентоспособност, определени в рамките на инструмента.

- (13) Сътрудничеството между държавния и частния сектор може да бъде от полза за европейската конкурентоспособност, а привличането на частни инвестиции е необходимо за постигане на целите на ЕФК. Поради това следва да бъде осигурена възможност части от бюджета на ЕФК да се изпълняват чрез публично-частни партньорства, съвместно с други публични и частни субекти, когато това е най-ефективната форма на изпълнение за постигане на целите на политиката, определени за научните изследвания и технологичното развитие, като същевременно се гарантира допълняемост и се избягва изместването на частните инвестиции. Когато се изисква активно участие на Съюза, следва да се създават публично-частни партньорства под формата на съвместни предприятия и в тях да се осигуряват подходящи права на глас за Съюза, както и достатъчно съинвестиции от други партньори за привличане на подкрепа от Съюза. С оглед насърчаване на полезните взаимодействия и ефективността е необходимо, въз основа на оценка на нуждите, да се осигури централизирано установяване и административни функции за съвместните предприятия. Следователно броят на съвместните предприятия следва да бъде възможно най-ограничен.
- (14) ЕФК следва да използва целия инструментариум на бюджета на Съюза, за да мобилизира допълнителни публични и частни инвестиции, по-специално от институционални инвеститори по целия инвестиционен път. Това би трябвало да допринесе за създаването на „инвестиционна култура“ чрез по-добро използване на публичните средства и потенциала за намаляване на риска за бюджета на Съюза. Това ще увеличи максимално добавената стойност на действията на Съюза и ще привлече частен капитал, за да осигури конкурентна иновационна и индустриална база, също и чрез използване на иновативни инструменти за финансиране, включително съвместни публично-частни инвестиции с асиметрична рискова възвръщаемост. Във връзка с това използването на финансови инструменти, които привличат частни инвеститори, следва да бъде предпочитан вариант, когато е възможно.
- (15) В доклада на Марио Драги се призовава за по-голяма инвестиционна подкрепа за преодоляване на недостига на инвестиции и се признава, че InvestEU е най-важният инструмент за поделяне на риска, който следва да се използва. С инструмента InvestEU на ЕФК следва да бъде създадена единна бюджетна гаранция и да се предоставят финансови инструменти в подкрепа на конкурентоспособността на ЕС.
- (16) В бързо променящата се среда в секторите на икономиката, социалната сфера, сигурността и геополитиката неотдавнашният опит показва необходимостта от по-гъвкава многогодишна финансова рамка и свързани с нея програми. За тази цел и в съответствие с целите на ЕФК финансирането следва надлежно да отчита, в рамките на бюджетната процедура, променящите се нужди на политиката и приоритетите на Съюза, както са посочени в съответните документи, публикувани от Комисията, като същевременно се осигурява необходимата предвидимост за осъществяване на инвестиции.
- (17) С ЕФК следва да се улесни достъпът до финансиране по линия на програми на Съюза чрез ориентирани към потребителя, бързи, опростени и хармонизирани процедури и да се подобри съгласуваността между инструментите на Съюза и с инвестициите на държавите членки. С ЕФК бенефициерите на финансиране от

Съюза, и по-специално промишлеността, МСП, стартиращите и разрастващите се предприятия, включително тези, създадени по предстоящия 28-и режим, следва да застанат в центъра на разработването на инструментите на Съюза за финансиране.

- (18) ЕФК следва да функционира чрез четири компонента на политиката, които отразяват основните приоритети на политиката на Съюза: преход към чиста енергия и декарбонизация на промишлеността; цифрово лидерство; здравеопазване, биотехнологии, селско стопанство и биоикономика; устойчивост и сигурност, отбранителна промишленост и космическо пространство.
- (19) Инфраструктурата е основен фактор за европейската конкурентоспособност. Инвестициите в инфраструктура са необходимо условие за правилното функциониране на единния пазар на ЕС, на екологичния и цифровия преход и за повишаване на устойчивостта и сигурността на Съюза. Например, с трансевропейската транспортна мрежа се насърчават устойчиви форми на транспорт, насърчават се подобрени мултимодални и оперативно съвместими цифрови и транспортни решения, като по този начин се осигурява принос за безпроблемното функциониране на вътрешния пазар. Трансевропейските енергийни мрежи са от основно значение за един истински енергиен съюз, който да осигури възможност за постигане на целите на Съюза в областта на енергетиката и климата чрез свързване на енергийните мрежи и мрежите за чиста енергия на държавите от Съюза, с цел осигуряване на нашата енергийна независимост и конкурентоспособност. За тази цел развитието на трансгранични междусистемни връзки, вътрешни преносни и разпределителни мрежи е от съществено значение. Подкрепата от ЕФК ще се прилага съгласувано с Механизма за свързване на Европа (МСЕ) и ще го допълва. От съществено значение за конкурентоспособността на Европа е осигуряването на полезни взаимодействия между развитието на трансевропейски мрежи в секторите на енергетиката и транспорта със силно трансгранично въздействие, подкрепено от МСЕ, и инвестиционна подкрепа за декарбонизацията, модернизацията и разширяването на транспортната, енергийната и цифровата инфраструктура по линия на ЕФК.
- (20) Освен това трансевропейските цифрови мрежи са от съществено значение за свързването на националните и международните телекомуникационни мрежи, осигурявайки безпроблемен и сигурен трансграничен достъп до високопроизводителни изчисления, облачни технологии, данни и възможности за изкуствен интелект. Във връзка с това от съществено значение е да се развият, защитават и поддържат инфраструктурите за конкурентоспособност, например наземни опорни мрежи и инфраструктури за подводни кабели, като се гарантира непрекъснатост на услугата в случай на инциденти, а също така да се увеличават способностите за откриване в морските басейни с цел усъвършенстване на подводните кабели, както е подчертано в съвместното съобщение „План за действие на ЕС относно сигурността на кабелите“.
- (21) Конкурентната сила на Съюза се крие в хората, които живеят в него. В компаса на конкурентоспособността насърчаването на уменията и качествените работни места са определени като хоризонтален фактор. В заключенията на Европейския съвет се подчертава, че „в контекста на съобщението на Комисията от 5 март 2025 г. относно Съюз на уменията следва да се положат допълнителни усилия в целия ЕС за утвърждаване на създаването, признаването и запазването на умения — от придобиването на основни умения до участието в учене през целия

живот, преквалификация и повишаване на квалификацията, в съответствие с Европейския стълб на социалните права и неговия план за действие²¹. Засиленият диалог е част от тези усилия. Човешкият капитал е от ключово значение за просперитета на Съюза, неговата икономическа устойчивост и уникална социална пазарна икономика. От съществено значение е да се насърчава просперитетът, включително висококачествените работни места, чрез стимулиране на растежа на производителността, повишаване на конкурентоспособността и иновативността на промишлеността на Съюза, привличане на допълнителни инвестиции и подкрепа за динамичен единен пазар и засилена икономическа сигурност. С ЕФК следва да се осигури принос за Съюза на уменията²¹, чрез подкрепа на развитието на квалифицирана работна сила, притежаваща специфичните умения, необходими в стратегическите инвестиционни области на фонда, чрез учене през целия живот, образование, проекти за обучение и стажове, както и чрез създаване на привлекателни качествени работни места, достъпни за всички, и чрез съчетаване на инвестициите по линия на ЕФК с инвестиции в умения, с цел намаляване на недостига на висококвалифицирани работници в дадения стратегически сектор на ЕФК и посочване на момента на включването му. Това включва гаранция за умения, която следва да предостави възможност на работниците в сектори, които се реструктурират, да повишат квалификацията си и да се преквалифицират, в съответствие със съответните национални, регионални и/или секторни стратегии за преход. По линия на ЕФК следва да се предоставя подкрепа за определяне на необходимите умения, повишаване на квалификацията и преквалификацията, както и да се насърчават публично-частните партньорства между университети, доставчици на професионално образование и обучение, предприятия, по-специално МСП, социални партньори и институти за приложни научни изследвания. По линия на ЕФК може също така, самостоятелно и в сътрудничество с работодатели, да се осигурява подкрепа за дейности на алианси на университети, с цел подобряване на тяхната дейност в областта на иновациите и развитието на умения и таланти.

- (22) С ЕФК следва да се осигурява принос за целите за декарбонизация на европейската промишленост чрез насърчаване на разработването и внедряването на чисти технологии. По линия на ЕФК ще се предоставя подкрепа за прилагането на Пакта за чиста промишленост, като преходът към чиста енергия и декарбонизацията се превръщат в двигател на растежа и конкурентоспособността на европейската промишленост. За тази цел по линия на ЕФК ще се осигурява подкрепа за декарбонизацията с технологично неутрален подход, с признаване на приноса на различните технологии за балансирането на мрежата и свързването на секторите, по-специално с оглед задоволяване на нуждите от инвестиции на енергоемките сектори. Освен това по линия на този фонд следва да се осигурява принос за изпълнението на Плана за действие за енергия на достъпни цени, като се гарантира сигурна, достъпна, ефективна и чиста енергия за всички европейци. С ЕФК ще се подпомогне преходът към икономика, която е декарбонирана, кръгова, с ефективно използване на ресурсите, неутрална по отношение на климата, с устойчиви водни ресурси и използваща биотехнологии. С фонда ще се подпомага и устойчиво, природосъобразно и издръжливо промишлено производство в енергоемките сектори в Съюза, в съответствие с целите на

²¹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, Съюз на уменията, COM(2025) 90 final, 5.3.2025 г.

предстоящото предложение за акт за механизъм за ускоряване на промишлената декарбонизация. По линия на фонда следва също така да се предоставя подкрепа за целите на Регламент (ЕС) 2024/1724²² на Европейския парламент и на Съвета (Законодателен акт за промишленост с нулеви нетни емисии), като се повишават производствените мощности на технологиите с нулеви нетни емисии и се увеличават производственият капацитет и инвестициите в свързана инфраструктура. За декарбонизацията на транспортния сектор, наред с другото, по линия на ЕФК ще се осигуряват средства за инвестиции също в устойчиви горива, свързаната с тях инфраструктура и мобилни активи, както и в модернизацията и цифровизацията на транспорта.

- (23) С ЕФК ще се осигурява и принос за опазване, възстановяване и подобряване на качеството на околната среда, включително водите, крайбрежието, морето и почвата, за намаляване на замърсяването, за спиране и обръщане на процеса на загуба на биологично разнообразие и за справяне с деградацията на сухоземните и морските екосистеми, като същевременно се повишава издръжливостта спрямо изменението на климата и устойчивостта на водните ресурси. По линия на компонента на ЕФК за преход към чиста енергия и декарбонизация следва да се финансират проекти, които допринасят за постигането на тези цели.
- (24) Проектите и дейностите по линия на компонента за преход към чиста енергия и декарбонизация на промишлеността ще насърчават енергийната ефективност, интегрираната енергия от възобновяеми източници, новите енергийни източници, енергийното саниране на сгради и иновативните решения за отопление и охлаждане.
- (25) Промислената производителност на Съюза зависи и от ресурсната ефективност, като вложените материали представляват значителна част от производствените разходи. Прилагането на кръгов подход по отношение на продуктите и производството повишава производителността на ресурсите, докато дейностите по запазване на стойността, като например вторично производство, обновяване и ремонт, предоставят значителни възможности за заетост. По линия на ЕФК следва да се осигурява принос за биоикономиката, кръговата икономика и достъпа до материали, включително биоматериали.
- (26) Съюзът може да се превърне в световен лидер в областта на цифровите технологии, например изкуствен интелект, цифрова самоличност, полупроводници, роботика, квантови технологии, космически технологии и други, като използва оптимално неизползвания потенциал на нашите изследователи и нашата промишленост. По линия на ЕФК следва да се насърчава разработването и внедряването на цифрови решения, инфраструктури и капацитет в целия Съюз в полза на европейското общество и европейската икономика.
- (27) Хроничният недостиг на инвестиции в европейския технологичен сектор е една от основните причини за липсата на конкурентоспособност на Съюза, в сравнение с нашите конкуренти в световен мащаб. Освен това европейският суверенитет в областта на цифровите технологии и инфраструктури се превърна в основен фактор за нашата устойчивост, сигурност и демокрация, както е подчертано в доклада за състоянието на цифровото десетилетие за 2025 г., в който също така се

²² Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724 (ОВ L 2024/1735, 28.6.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj>).

подчертава съществуващото значително изоставане в постигането на целите на Съюза за 2030 г., по-специално във връзка с развитието на изкуствения интелект (ИИ) и космическите технологии, полупроводниците, 5G и цифровите умения.

(28) Въпреки че цифровият преход на Европа се ускорява, многобройните критични зависимости от доставчици извън Съюза (от суровини, усъвършенствани полупроводници и чипове с изкуствен интелект до системи, инфраструктури и услуги) изискват европейски алтернативи, които да свържат трайно цифровата трансформация с европейската икономика — като нашите споделени ценности са основният диференциращ фактор, включително чрез използване на силата на технологиите с отворен код. Подкрепата за цифровото лидерство се обуславя от регулаторни и нерегулаторни политически инициативи на Съюза в цифровата област, като например Акта за изкуствения интелект, плана за действие „Континент на ИИ“, стратегията за използването на ИИ, Акта за развитието на изчислителни облаци и ИИ, стратегията за съюз на данните, Законодателния акт за цифровите мрежи, стратегията на ЕС за квантовите технологии и акта за квантовите технологии, Законодателния акт за киберсолидарност, Законодателния акт за киберустойчивост и Акта за киберсигурността, Съвместната бяла книга за европейската отбранителна готовност до 2030 г. и преразглеждането на Европейския законодателен акт за интегралните схеми, както и от бъдещи политически инициативи. Цифровите области, в които може да се инвестира, включват редица нововъзникващи технологии от критично значение, като например изкуствен интелект (ИИ) и основани на ИИ цифрови близнаци, роботика, полупроводници, автономни или квантови технологии. Те включват и ключови инфраструктури като цифрова самоличност, облачни технологии, високопроизводителни и квантови изчисления, комуникации, усъвършенствана инфраструктура за подводно наблюдение и сензорни инфраструктури, мрежи за цифрова свързаност, включително подводни кабели, както и капацитет за киберсигурност, отбрана или космически капацитет. Насърчаването на тяхното усвояване в частния и държавния сектор прави цялата ни икономика по-конкурентоспособна, сигурна, суверенна и устойчива, като укрепва обществената устойчивост и готовност. Освен това оперативно съвместимите цифрови технологии са движеща сила за модернизацията на държавния сектор, като служат за интеграцията на единния пазар, който е най-ценната ни основа за постигане на глобална конкурентоспособност на европейските стартиращи предприятия в цифровата област. Технологичният прогрес и иновациите във всеки сектор на икономиката, а оттам и неговата производителност и конкурентоспособност, се дължат основно на интеграцията на специфични за сектора цифрови разработки и използването на цифрови решения, които следва да бъдат подкрепяни в рамките на целия ЕФК.

(29) Технологичният прогрес и иновациите във всеки сектор на икономиката, а оттам и неговата производителност и конкурентоспособност, се обуславят основно от интеграцията на специфични за сектора цифрови разработки и използването на цифрови решения, които следва да бъдат подкрепяни по линия на целия Фонд в контекста на дейностите, разработени в различните компоненти на политиката на Европейския съюз. Зависимостта от високорискови доставчици в критични сектори може да представлява стратегически риск от чуждестранна намеса и да застраши сигурността, устойчивостта и суверенитета на Съюза. Групата за сътрудничество за МИС, в сътрудничество с Комисията и Агенцията на Европейския съюз за киберсигурност (ENISA), играе ключова роля в извършването на координирани на равнището на ЕС оценки на риска за

сигурността на веригите за доставки от критично значение, като взема предвид техническите и, където е уместно, нетехническите рискови фактори в съответствие с член 22 от Директива (ЕС) 2022/2555²³.

- (30) Европа трябва да защити своите интереси в областта на сигурността по отношение на доставчици, които биха могли да представляват постоянен риск за сигурността поради потенциалната намеса на трети държави, както и поради тяхната сигурност, по-специално киберсигурността. Поради това е необходимо да се намали рискът от продължаваща зависимост от високорискови доставчици на вътрешния пазар, включително във веригата за доставки на ИКТ, тъй като те биха могли да имат потенциално сериозни отрицателни последици както за сигурността на ползвателите и дружествата в целия Съюз, така и за критичната инфраструктура на Съюза, по отношение на целостта на данните и услугите и на наличността на услугите. Това ограничение следва да се основава на пропорционална оценка на риска и свързани с него мерки за смекчаване, както е определено в политиките и законите на Съюза.
- (31) Успешното прилагане на трансграничната и междусекторната оперативна съвместимост крие значителен, неизползван потенциал, особено за конкурентоспособността на европейските предприятия. Следователно е наложително да се инвестира в развитието на общоевропейски цифрови публични инфраструктури, обхващащи оперативна съвместимост, сигурни и суверенни цифрови мрежи, решения и услуги, за справяне с фрагментираната оперативна съвместимост в целия Съюз, по-специално с цел трансформиране на държавния сектор на държавите членки във взаимосвързана, безпроблемна и гъвкава цифрова екосистема. Прилагането на оперативна съвместимост от европейските държавни администрации на всички равнища е предпоставка за устойчив и ориентиран към иновациите държавен сектор, който допринася за постигането на целите на Съюза за конкурентоспособност, технологичен суверенитет и сигурност.
- (32) От решаващо значение за подобряване на общественото здраве и засилване на конкурентоспособността на Съюза е справянето с увеличаването на заразните и незаразните болести чрез целенасочени стратегии за насърчаване на здравето и превенция на заболяванията и непрекъснати инвестиции, включително във фармацевтичния сектор и сектора на медицинските изделия. Подобни действия, съчетани с насърчаването на ефективни, достъпни и устойчиви здравни системи, могат значително да повишат производителността на работната сила чрез подобряване на здравето на населението и облекчаване на недостига на работна ръка, като същевременно подкрепят здравните системи, които стимулират иновациите. Използването на здравни данни е от съществено значение за тези усилия, тъй като осигурява възможност да се вземат информирани решения. Освен това насърчаването на иновациите чрез укрепване на основания на доказателства път от медицинските открития до пазарните решения е от ключово значение за повишаване на конкурентоспособността на Съюза и е от полза за укрепване на сигурността на доставките.
- (33) Биоикономиката е двигател на растежа, който осигурява възможност Европа да осъществи успешно екологичния преход, да засили своята конкурентоспособност

²³ Директива (ЕС) 2022/2555 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза, за изменение на Регламент (ЕС) № 910/2014 и Директива (ЕС) 2018/1972 и за отмяна на Директива (ЕС) 2016/1148; текст от значение за ЕИП, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/2022-12-27>.

и стратегическа автономност. Въпреки че европейската биоикономика вече преобразува промишлените екосистеми, засилва стратегическата автономност и отключва стойност в стратегическите сектори, от решаващо значение е да се засилят инвестициите, инициативите и стратегиите както на равнището на Съюза, така и на равнището на държавите членки, за да се превърне тя от ниша в норма в секторите и регионите на Съюза, за да се реализира нейният потенциал, най-вече в ключовите отрасли. Необходимо е да се насърчават конкурентоспособността, устойчивостта, издръжливостта и справедливостта в секторите на селското стопанство, рибарството, аквакултурите и горското стопанство, на селските и крайбрежните райони, и да се допринася за дългосрочната продоволствена сигурност в Съюза.

- (34) За да се преодолее изоставането в областта на иновациите и да се ускорят откриването, разработването, намаляването на риска, демонстрирането и разрастването на иновациите в областта на биоикономиката, да се подпомогне тяхното навлизане на пазара, да се осигури финансиране на процеса на иновации за стартиращи предприятия и за разрастващи се предприятия с висок растеж, да се увеличи максимално ресурсната ефективност и да се осигури устойчиво производство на биомаса, са необходими инвестиции, инициативи и стратегии. Биоикономиката допринася за декарбонизацията, като предоставя устойчиви алтернативи на продуктите и процесите, основани на изкопаеми горива, но също така и за кръговата икономика, прехода към чиста енергия, въглеродното земеделие, биоразнообразието, екосистемните услуги и възстановяването на природата.
- (35) Насърчаването на устойчивостта на европейската промишленост е от съществено значение, за да може Съюзът да остане конкурентоспособен дори по време на криза, и е от съществено значение за неговата сигурност. За да се осигури неговата устойчивост, по линия на ЕФК следва да се подкрепят действия, насочени към намаляване на зависимостите и диверсифициране на доставките в стратегически сектори, като например сектора на суровините, като по този начин се укрепва капацитетът на Съюза за сигурни доставки на устойчиви критични суровини по цялата верига за създаване на стойност в съответствие с целите на Регламент (ЕС) 2024/1252 на Европейския парламент и на Съвета (Законодателен акт за суровините от критично значение)²⁴ и химическата промишленост, която е в основата на почти всички промишлени отрасли. Следването на амбициозна и взаимноизгодна търговска програма е от съществено значение за способността на Съюза да диверсифицира веригите си за доставки и ефективно да намали зависимостите.
- (36) Освен това геополитическият контекст, по-специално агресивната война на Русия срещу Украйна, изложи Съюза и неговите държави членки на висок риск от материализиране на конвенционални военни заплахи, особено за държавите, граничещи с Русия, Беларус и Украйна. С оглед на това, както и с оглед на заплахите за останалата част от границите на ЕС, увеличаването на инвестициите в отбрана се смята за приоритет, включително за проекти като „Балтийска

²⁴ Регламент (ЕС) 2024/1252 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 година за създаване на рамка за гарантиране на сигурни и устойчиви доставки на суровини от критично значение и за изменение на регламенти (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1724 и (ЕС) 2019/1020 (Текст от значение за ЕИП), ОВ L, 2024/1252, 3.5.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>

отбранителна линия“ и „Щит на източната граница“. Отбранителната промишленост и космическото пространство са ключови екосистеми за осигуряване на устойчивостта и стратегическата автономност на Европейския съюз и за повишаване на готовността и подготвеността на Съюза в съответствие с Бялата книга за европейската отбранителна готовност до 2030 г.²⁵ Те също така се подкрепят фокуса на Съюза върху устойчивостта, конкурентоспособността, издръжливостта и сигурността, както и позицията на Съюза в света. Силната европейска отбранителна технологична и индустриална база (ЕОТИБ) е незаменима предпоставка за отбранителна готовност и надеждно възпиране. Тя е от съществено значение и за защитата на европейските граждани, като осигурява способността на Съюза да реагира на нововъзникващите предизвикателства пред сигурността, да подкрепя Украйна и да отстоява позицията на Европа като участник на световната сцена. ЕОТИБ е призната за стратегически актив, който допринася за икономическата устойчивост и сигурност, иновациите, технологичното лидерство и стратегическата автономност на Съюза. В целия Съюз и в неговите държави членки секторът на отбраната се развива бързо, като най-съвременните технологии и новите участници играят все по-важна роля. Иновационните цикли също се ускоряват, с нарастващ акцент върху бързото създаване на прототипи, тестване и валидиране, включително в реална оперативна среда. С оглед подобряване на военната мобилност е необходимо да се разработят инвестиции в нови гражданско-военни активи, включително мобилни активи и инфраструктура с двойно предназначение. Следователно координираната и устойчива подкрепа за ЕОТИБ е от ключово значение за укрепване на колективната сигурност на Съюза и неговите държави членки, разработването на проекти в областта на отбраната от общ интерес в рамките на Съюза и отбранителната готовност на Европа. Във връзка с това следва да се финансират и действия, подкрепящи укрепването на украинската отбранителна технологична и индустриална база, тъй като нейната промишленост ще бъде от съществено значение за подпомагане на нарасналите европейски нужди в областта на отбраната. За тази цел ЕФК ще се изпълнява, като се вземат предвид целите на Стратегическия компас за сигурността и отбраната и ще бъде в съответствие с приоритетите за отбранителни способности, съвместно договорени от държавите членки в рамките на общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС).

- (37) Космическите технологии, данни и услуги на Съюза се превърнаха в необходимост в ежедневието на европейските граждани и играят съществена роля за опазването на стратегическите интереси. Космическото пространство осигурява принос за всички сектори на икономиката — от селското стопанство до банковото дело. То е фактор от критично значение за сигурността и отбраната, както и за доброто функциониране и конкурентоспособността на икономиката, например чрез предоставяне на точни услуги за позициониране за широк спектър от сектори и ползватели, вариращи от авиацията до морското дело, и по този начин играе ключова роля за Европа и за независимостта и суверенитета на европейските граждани. Космическото пространство е от решаващо значение за постигането на приоритетите на ЕС и неговите стратегически цели, включително за икономически просперитет и икономическа сигурност, декарбонизация, екологичен и цифров преход. Космическото пространство допринася за икономическата сигурност на Съюза и неговите държави членки. То

²⁵ Комисията, върховният представител представиха, Бяла книга за европейската отбранителна готовност до 2030 г., 19.03.2025 г.

също така стимулира научните изследвания и технологичните иновации и има вторично въздействие върху широк спектър от сектори. И накрая, космическото пространство предлага платформа за международно сътрудничество и космическа дипломация, която да укрепи позицията на Съюза като надежден партньор на световната сцена.

- (38) Компонентите, които се отнасят до космическото пространство в рамките на ЕФК, са чувствителни. Включените в тях услуги трябва да бъдат стабилни и напълно надеждни. Непрекъснатостта на тези услуги и високото ниво на сигурност трябва да бъдат гарантирани, дори в най-сериозните кризисни ситуации. Нарушаването на тези условия би могло да има драматични последици за сигурността на Съюза и неговите държави членки. За тази цел следва да се прилагат специфични разпоредби за специфични обстоятелства.
- (39) По линия на ЕФК следва също така да се осигурява подкрепа за политическите цели за една по-безопасна и по-сигурна Европа, която е по-добре подготвена срещу заплахи за сигурността, по-специално чрез повишаване на конкурентоспособността на европейската промишленост и стратегическата автономност, включително морската и митническата сигурност, критичната енергийна и транспортна инфраструктура и гражданската подготвеност. За справяне с нарастващите заплахи за сигурността и хибридните заплахи, като тероризъм, организирана престъпност, киберпрестъпност, климатични бедствия и атаки срещу критична инфраструктура, ЕФК следва да предоставя подкрепа за усилията на Европа за повишаване на осведомеността за заплахите, постигане на устойчивост и увеличаване на инвестициите в областта на сигурността, както и за насърчаване на подготвеността още при проектирането в съответните сектори.
- (40) Все по-често виждаме едни и същи технологии, които се използват за предлагане на пазара и в областта на отбраната, често създавани от стартиращи предприятия новатори. Ето защо е наложително да се търсят мерки за по-добро използване на потенциалните полезни взаимодействия между гражданската защита и технологиите с двойна употреба. Технологии, материали, знания или продукти с двойна употреба, които могат да се използват както за граждански, така и за военни цели, могат да бъдат подкрепяни по линия на ЕФК, за да се осигури по-добра връзка на технологичната промишленост на Съюза с неговата отбранителна индустриална база, както и с технологичния иновационен капитал на Европа.
- (41) С цел да се гарантира предвидимост за заинтересованите страни и да се осигури достатъчно ниво на сигурност за инвестиционното планиране св ЕФК следва да се определи индикативно разпределение на бюджета между отделните компоненти на политиката за периода 2028—2034 г., като същевременно се запази гъвкавост за преразпределяне на части от бюджета в съответствие с новите предизвикателства и възникващите приоритети в рамките на цялата многогодишна финансова рамка. Във връзка с това следва да се гарантира, че е наличен определен минимален бюджетен пакет за дългосрочно планиране и ангажименти, разпределени за няколко години на годишни вноски във всеки компонент на политиката, което осигурява възможност на Съюза да консолидира търсенето си и да влезе в стратегически дългосрочни отношения с получателите; това осигурява дългосрочна предвидимост на промишлеността и финансовата екосистема и дава възможност за изграждането на важни инфраструктури на Съюза, като например за управление на водорода и промишления въглерод, сателитни системи от световна класа, инфраструктури за подводно наблюдение, киберсигурност, квантови полупроводници, изкуствен интелект и

високопроизводителни изчислителни технологии или критична инфраструктура, както и проекти от общ интерес в областта на отбраната или космическото пространство.

- (42) За постигане на важните цели и за управление на ЕФК следва да се осигурят достатъчно средства за изпълнението на ЕФК. Следователно бюджетният пакет следва да осигури достатъчен принос към разходите за управление на ЕФК.
- (43) За настоящия основен акт се прилага Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета. В него са определени правилата за изготвянето и изпълнението на общия бюджет на Съюза, включително правилата за безвъзмездните средства, наградите, нефинансовите дарения, поръчките, непрякото управление, финансовите инструменти и бюджетните гаранции. В съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета²⁶, Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета²⁷, Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета²⁸ и Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета²⁹ финансовите интереси на Съюза следва да се защитават посредством пропорционални мерки, включително предотвратяване, разкриване, коригиране и разследване на нередности и измами, събиране на изгубени, недължимо платени или неправилно използвани средства и когато е целесъобразно, налагане на административни санкции. В съответствие по-специално с регламенти (ЕС, Евратом) № 883/2013 и (Евратом, ЕО) № 2185/96 Европейската служба за борба с измамите (OLAF) може да извършва разследвания, включително проверки и инспекции на място, за да установи дали е налице измама, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза. В съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1939 Европейската прокуратура може да разследва и да преследва по наказателен ред измами и други престъпления, засягащи финансовите интереси на Съюза, както е предвидено в Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета³⁰. В съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 всички лица или субекти, получаващи средства на Съюза, следва да оказват пълно сътрудничество при защитата на финансовите интереси на Съюза, да предоставят необходимите права и достъп на Комисията, на OLAF, на Европейската сметна палата и, когато е необходимо, на Европейската прокуратура и да гарантират, че всички трети

²⁶ Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

²⁷ Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L 312, 23.12.1995 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

²⁸ Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.96 г., стр. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

²⁹ Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

³⁰ Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

страни, участващи в изпълнението на средства на Съюза, предоставят равностойни права.

- (44) За насърчаване на конкурентоспособността на Съюза в допълнение към бюджета си, винаги когато е възможно, ЕФК следва да привлича и генерира допълнителни цели и външни приходи. В това отношение ЕФК следва да бъде отворен и да улеснява полезните взаимодействия и сътрудничеството във връзка с всякакви финансови или нефинансови участия, с които може да се подкрепят целите за конкурентоспособност, включително от държави членки, трети държави и международни организации.
- (45) За да се насърчи устойчивостта на икономиката на Съюза, по-специално чрез намаляване на стратегическите зависимости, с ЕФК следва да се осигури възможност на Съюза да предоставя преференции за подкрепа на производството и разработването на стратегически технологии и сектори, разположени в Съюза, по-специално на действия, свързани със стратегическите активи, интереси, автономност или сигурност на Съюза, в съответствие с правото на Съюза и неговите международни ангажименти. От съществено значение е европейското финансиране да допринася за усвояването на стратегически технологии, разработени в Съюза и финансирани чрез европейско финансиране. За да се подпомогне разработването и производството в Съюза на стратегически технологии, финансирани от Съюза, по линия на ЕФК следва да съществува възможност за обвързване на предоставяната подкрепа с ограничения за контрол, ограничения за прехвърляне на активи и ограничения за доставките на специфични продукти и технологии.
- (46) Дейностите на ЕФК следва да бъдат отворени за сътрудничество с трети държави, когато това е в интерес на Съюза. Във връзка с това Съюзът може да асоциира, изцяло или частично, трети държави към дейностите по линия на ЕФК. При асоциирането следва да бъде постигнат справедлив баланс по отношение на вноските и ползите на третите държави и да се гарантира защитата на финансовите интереси и, когато е уместно, на интересите на Съюза в областта на сигурността.
- (47) ЕФК следва да бъде отворен и да улеснява полезните взаимодействия с други дейности на Съюза, които подкрепят области на политиката, тясно свързани с конкурентоспособността, включително Рамковата програма за научни изследвания и иновации, външни политики и програми, при споделено управление с държавите членки. Това следва да осигурява възможност за комбиниране и натрупване на финансиране за действия, с които се подкрепят целите на повече от една област на политиката на Съюза. За да се гарантира съгласуваност и допълване между ЕФК и Регламент (ЕС) [XXX] [Национални и регионални планове за партньорство] следва да се осъществява сътрудничество между Комисията и държавите членки. Освен това следва да се улесни подкрепата по Регламент (ЕС) [XXX] [*Национални и регионални планове за партньорство*] и по линия на ЕФК за проекти, на които е присъден знак за конкурентоспособност, като се използва оценката, извършена преди присъждането на знака, и без да се засягат правилата за държавна помощ. Критериите за присъждане на знака за конкурентоспособност следва да бъдат разработени по начин, който позволява знакът да служи и като гаранция за качество, като предоставя уверения на институционалните инвеститори, че проектът е надлежно проверен. Знакът за конкурентоспособност следва да се присъжда на проекти с високо качество, които допринасят за целите на ЕФК. ЕФК може да се изпълнява съвместно с други

програми на Съюза или други донори или инвеститори, като тези партньори следва да могат да участват в комисиите за оценка в рамките на съвместно финансирани процедури за възлагане, предоставяне или присъждане. Изпълнението на всички тези дейности за взаимодействие следва да бъде лесно. Изискванията за отчитане и водене на документация за получателите следва да бъдат намалени, където е възможно, до еднотипно договорно задължение за отчитане и плащане, с единен набор от правила за цялата предоставена подкрепа.

- (48) Подкрепата на Съюза следва да бъде съсредоточена върху постигането на целите на политиката. Във всички случаи финансирането по линия на ЕФК следва да се предоставя във формата, която е най-подходяща за постигането на целите, като същевременно административната тежест за получателите се свежда до абсолютния минимум. При изпълнението на бюджета с ЕФК следва да се предоставя пълният набор от инструменти за подкрепа от Съюза и да се гарантира полезното взаимодействие между подкрепяните от него политики, по-специално като се предоставя възможност за опростени общи процедури за възлагане, предоставяне или присъждане на средства за преследване на цели на повече от една политика. Поради това премахването на обременяващото финансово отчитане чрез възможно най-широко използване на финансиране, което не е обвързано с разходите, следва да се прилага като основна мярка за опростяване.
- (49) ЕФК следва да подкрепя разнообразен набор от политики, допринасящи за конкурентоспособността, като същевременно използва хармонизиран базов набор от критерии за допустимост, за да се осигури насоченост на политиката и да се гарантира достатъчно ниво на защита на икономическите интереси и интересите, свързани със сигурността, като подкрепата на Съюза се съсредоточава върху получателите в държавите членки, включително отвъдморските страни и територии. Когато е необходимо, по линия на ЕФК следва да се установяват специфични условия за допустимост за стратегически сектори и технологии, включително основните вериги за създаване на стойност, критичните инфраструктури на Съюза и специфичните способности.
- (50) ЕФК следва да се изпълнява чрез работни програми, както е посочено в настоящия регламент. Работните програми може да бъдат приемани в годишен или многогодишен формат. Последното би могло да се вземе предвид по-специално за целите на подкрепата от Съюза, предоставяна за бюджетни гаранции и финансови инструменти, с оглед на това да се осигури предвидимост за партньорите по изпълнението. Определеният начин на изпълнение отразява установените нужди от насоченост, гъвкавост, предвидимост и ефикасност, необходими за постигане на целите на Регламента. В съответствие с Регламент (ЕС Евратом) 2024/2059 с работните програми и документите за поканите ще се определят повече технически подробности за изпълнението на бюджета в целия набор от политики, подкрепяни по линия на ЕФК, включително специфични критерии за допустимост и отпускане на средства в зависимост от инструмента за изпълнение на бюджета и преследваните специфични цели на политиката, независимо дали става въпрос за безвъзмездни средства или за възлагане на обществени поръчки. В съответствие с член 136 от Финансовия регламент от съображения за сигурност по отношение на високорискови доставчици следва да се прилагат ограничения за допустимост. Работните програми също така са подходящ инструмент за разпределяне на бюджет в съответствие с променящите се приоритети на политиката и с тях следва да се определят вноски, специфични условия и очаквани резултати.

- (51) Необходимо е партньорите по изпълнението да бъдат тясно свързани, за да могат ефективно да привличат частни средства с финансовите инструменти и бюджетната гаранция. Това осигурява насочване и съгласуване на политиките, както и създаване на запас от средства за проекти. Опитът и извлечените поуки от изпълнението на програмата InvestEU подчертават значението на инвестиционните насоки за създаването на тази възможност за включване и осигуряването на необходимата предвидимост и видимост за партньорите по изпълнението и инвеститорите, за да могат те да изградят своя организационен капацитет и да осъществят първоначалните инвестиции, като същевременно осигуряват необходимата гъвкавост, за да се гарантира подходящо политическо ръководство в хода на изпълнението. Инвестиционните насоки следва да включват подробно описание на областите на политика, в които се предвижда намеса, и инвестиционния акцент, с цел да се осигури допълняемост и да се стимулира привличането на частни и публични инвестиции в подкрепа на целите на политиката и стратегическите проекти на Съюза. Инвестиционните насоки следва да бъдат изготвени след консултация с партньорите по изпълнението, за да се възползват от техните познания за пазара и да им се даде възможност да инвестират в приоритетни за Съюза области, както и да бъдат стимулирани да поемат по-голям риск. В отговор на променящите се нужди и събития инвестиционните насоки могат да бъдат преразгледани в контекста на междинния преглед на МФР.
- (52) Финансирането за разрастване на наукоемки технологии по линия на Фонда за разрастване в Европа, обявено в Стратегията за стартиращите и разрастващите се предприятия и съществуващо към момента на влизане в сила на настоящия регламент, следва да се осъществява съгласно условията, договорени в МФР за периода 2021—2027 г. Цялото финансиране за разрастване по МФР за периода 2028—2034 г. следва да се осъществява по линия на ЕФК.
- (53) За да се постигне целта за пренасяне на резултатите от научните изследвания на пазарите и засилване на индустриалното присъствие на Съюза в стратегически технологии и сектори, Регламент (ЕС) [XXX] [Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“] ще бъде тясно свързан с ЕФК и ще подкрепя научноизследователски и иновационни дейности, както е посочено в компонентите на политиката на ЕФК. Работните програми на ЕФК ще включват съвместни научноизследователски и иновационни действия в конкретна специална част. Когато е необходимо за постигане на целите на ЕФК, това може да включва и вноски в европейски партньорства, създадени по силата на Рамковата програма за научни изследвания и иновации. С работните програми на ЕФК следва също така да се определят приоритети на политиката, които ще насочват предизвикателствата пред ЕСИ.
- (54) За да се стимулират устойчиви вериги за създаване на стойност в Съюза, които обхващат множество държави членки, работните програми може да включват специални покани за разрастване на веригите за създаване на стойност, които ще подкрепят както подготовката на проекти, така и привличането на допълнителен публичен и частен капитал за интегриране на доставчици, производители и новатори от различни държави членки и диверсифициране на източниците на доставки.
- (55) С цел да се насърчи конкурентоспособността на европейската промишленост чрез инициирани от промишлеността иновации „отдолу нагоре“, работните програми може да включват специални двуетапни процедури за възлагане, предоставяне

или присъждане „отдолу нагоре“, за да се установят и подкрепят технологичните лидери на ЕС чрез създадени от промишлеността консорциуми.

- (56) Следва да бъде създаден хоризонтален, междусекторен инструментариум за финансиране, който да обслужва всички компоненти на политиката и да предлага всякакви форми на подкрепа, разрешени съгласно Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2059, като например финансови инструменти, включително подкрепа, предоставяна под формата на собствен капитал. Изборът на конкретния инструмент за финансиране, и по-специално дали подкрепата ще подлежи на връщане или не, зависи от естеството на действията, които ще бъдат финансирани (например основни пазарни дефекти, специфична нужда, естество на промишления отрасъл, етап на развитие или вид на бенефициера). Подкрепата от Съюза следва да намали риска за проектите до степента, необходима за осъществяване на инвестиции от частния сектор и за успешното им изпълнение. Процентът на съфинансиране следва да бъде възможно най-нисък и толкова висок, колкото е необходимо за реализирането на подкрепения проект. Може да се използва комбинация от инструменти за финансиране, включително операции за смесено финансиране и комбинирано финансиране. За всяка област на политиката по линия на ЕФК следва също така да се предоставят съвети относно най-подходящия инструмент за финансиране, който да се използва за съответните специфични действия в зависимост, наред с другото, от етапа на развитие, специфичните нужди на промишления сектор и основните пазарни дефекти.
- (57) Консултациите с множество заинтересовани страни, включително тези на изследователите и промишлеността, социалните партньори, както и с инвеститори, крайни ползватели и гражданското общество, от малки и средни предприятия, малки до големи организации, следва да допринесат за приоритетите на ЕФК. Тези консултации следва да бъдат структурирани чрез консултативни съвети, включително Съвета на заинтересованите страни на ЕФК, чиято задача следва да бъде да предоставя информация и съвети на Комисията относно тенденциите в политиката, инвестиционните нужди и прилагането на ЕФК от гледна точка на организаторите на проекти, с цел да се гарантира, че мнението на заинтересованите страни е отразено при разработването на работните програми.
- (58) Важните проекти от общоевропейски интерес (ВПОИ) са инструмент за държавна помощ и инструмент на промишлената политика, оценяван от Комисията съгласно член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС³¹. Те допринасят значително за икономическия растеж, създаването на работни места, екологичния и цифровия преход и конкурентоспособността и устойчивостта на промишлеността и икономиката на Съюза. С ВПОИ се предоставя възможност за обединяване на знания, експертен опит, финансови ресурси и икономически участници в целия Съюз и за създаване на положителни въздействия върху други области за целия Съюз. ВПОИ също така позволяват привличането на частни инвестиции във високорискови проекти, които са от съществено значение за приближаване на радикалните иновации до промишленото внедряване, и в инфраструктурни проекти от голямо значение за Съюза с отворен и недискриминационен достъп. Предвид общите черти на преследваните цели, ЕФК ще насърчава полезните взаимодействия между финансирането от Съюза и ВПОИ, като подкрепя

³¹ Съобщение на Комисията — „Критерии за анализа на съвместимостта с вътрешния пазар на държавна помощ за насърчаване изпълнението на важни проекти от общоевропейски интерес“ С/2021/8481 (ОВ С 528, 30.12.2021 г., стр. 10).

специфични проекти, интегрирани в рамките на ВПОИ, въз основа на техния принос към стратегическите приоритети на Съюза, като например устойчивостта на Съюза, и въз основа на възможността чрез финансиране по линия на ЕФК да се разшири участието, по-специално на МСП, или да се разшири обхватът на държавите членки, както и да се увеличи добавената стойност за Съюза.

- (59) Постоянно променящата се геополитическа ситуация откроява необходимостта Европа да гарантира собствената си стратегическа автономност и да избягва стратегическите зависимости. ЕФК ще включва възможност за подкрепа на увеличаването на производството и предприемане на ускорени действия за повишаване на конкурентоспособността за проекти, които предлагат специфична подкрепа за европейската стратегическа автономност. Това е например случаят с проекти, които са били избрани като стратегически съгласно Регламент (ЕС) 2024/1252 (Законодателен акт за суровините от критично значение), Регламент (ЕС) 2024/1724 (Законодателен акт за промишленост с нулеви нетни емисии) и Регламент (ЕС) 2025/102 (Акт за критично важните лекарствени продукти).
- (60) Взаимозастрахователният механизъм, създаден по линия на „Хоризонт Европа“ и управляван от Комисията, се оказва важен предпазен механизъм, който ограничава рисковете, свързани с дължимите и невъзстановени суми от неизпълнили задълженията си участници. Следователно взаимозастрахователният механизъм следва да продължи и, където е уместно, да бъде отворен за използване чрез действия по линия на ЕФК.
- (61) За да се проучат всички възможни начини за подобряване на европейската конкурентоспособност, с ЕФК следва да бъде осигурена структурирана рамка за целенасочено експериментиране при отпускането и прилагането на подкрепа от Съюза, по-специално за по-добро насочване и ускоряване на процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане на средства от Съюза и за опростяване и ускоряване на тяхното прилагане в полза на получателите. Това следва да осигури възможност, в рамките на конкретно определена рамка, за всеки отделен случай да се определят конкретни действия или категории от действия, които да се ползват от някои допълнения, дерогации и изключения от друго законодателство на Съюза, и да се тества въздействието им в реална среда за ограничения период на действие на ЕФК, като същевременно се гарантира, че са налице подходящи защитни мерки, по-специално общ европейски интерес. Прилагането на експериментални мерки може да генерира поуки за оценката на бъдещи промени в хоризонталната правна рамка за предоставяне на подкрепа от Съюза.
- (62) Когато е необходимо и надлежно обосновано, с ЕФК следва да се осигурява механизъм за целенасочена намеса, за да се осигури целенасочена подкрепа от страна на Съюза за определени действия от стратегическо и икономическо значение. Когато някои важни проекти не могат да бъдат успешно реализирани в рамките на срока за приключване на редовните конкурсни процедури за възлагане, предоставяне или присъждане, по линия на ЕФК следва също така да се предоставя възможност за директно поемане на финансирането на отлични проекти, които са останали без финансиране по някоя от програмите на Съюза, или да се продължава безпроблемната финансова подкрепа на добре работещи проекти в следващите им стъпки по инвестиционния път, без да налага допълнителна административна тежест за получателите. Освен това, в съответствие с подхода, възприет от съответното секторно законодателство, като

например Законодателния акт за промишленост с нулеви нетни емисии, Законодателния акт за суровините от критично значение или Директивата за енергията от възобновяеми източници (RED III), и посочен в съобщението за Пакта за чиста промишленост и стратегията за единния пазар, случаи, в които конкретни проекти се смятат за проекти от обществен интерес или се предполага, че са от първостепенен обществен интерес, може да бъдат определени в отделно съществуващо или бъдещо законодателство.

- (63) Когато е необходимо и надлежно обосновано, следва да съществува възможност по линия на ЕФК да бъде осигурен механизъм за „ускорена намеса“, за да се ускори предоставянето на подкрепа от Съюза за справяне със спешни нужди от финансиране за успешното реализиране на важни бизнес идеи на единния пазар, когато на пазара не е налично такова финансиране в достатъчен размер. За тази цел, с оглед на неотложността, някои проверки следва да се извършват едва след предоставянето на финансиране, като по възможно най-бързия начин се улеснява и ограничава административната тежест за получателите и се осигурява финансова сигурност, като същевременно се приема разумно ниво на финансов риск за Съюза, съизмеримо с преследваните цели.
- (64) Когато е необходимо и надлежно обосновано, по линия на ЕФК следва да бъдат стимулирани стартиращи предприятия и новатори, установени извън Съюза, да се преместят или да инвестират и да развият своята стопанска дейност на единния пазар, като за целта се използва механизъм за „стимулираща намеса“, насочен към привличане на успешни стартиращи предприятия и новатори от цял свят, включително с помощта на мрежата от делегации на Съюза. За тази цел изискванията за допустимост, например по отношение на установяването в държавите членки или асоциираните държави в началото на процеса на предоставяне на подкрепа от Съюза, следва да бъдат временно отменени, за да се осигури възможност на получателя да се премести в рамките на определен срок с гаранция за последваща подкрепа от Съюза. Финансовите интереси на Съюза следва да бъдат надлежно защитени и плащанията не следва да се извършват, докато не бъдат изпълнени изискванията за допустимост.
- (65) Когато е необходимо и надлежно обосновано, по линия на ЕФК следва да се предоставя възможност за по-гъвкав и достъпен начин за установяване, подбор и подкрепа на иновативни проекти и идеи, включително чрез осигуряване на неутрални по отношение на инструмента процедури за възлагане, предоставяне или присъждане, които да позволяват на изследователи, предприемачи, дружества и други граждани да предложат своите иновативни решения без първоначалното изкуствено стесняване или ограничаване на обхвата на подкрепата от Съюза до безвъзмездни средства, възлагане на обществени поръчки или друга форма на подкрепа от Съюза. Идеите следва да бъдат оценявани и подбирани въз основа на техните качества по отношение на справянето със съответното предизвикателство или приоритет на политиката на Съюза, а най-подходящият и ефективен инструмент за изпълнение на бюджета в подкрепа на тези идеи, независимо дали безвъзмездни средства, възлагане на обществени поръчки или други, следва да бъде избран едва след това въз основа на изискванията и качествата на отделния проект.
- (66) Когато е необходимо и надлежно обосновано, с ЕФК следва също така да се опростява и ускорява прилагането на подкрепата от Съюза за определени важни проекти.

- (67) С инструмента InvestEU на ЕФК следва да се осигуряват бюджетна гаранция и финансови инструменти за мобилизиране на допълнителни инвестиции в стратегическите технологии, услуги и сектори в целия Съюз в подкрепа на европейската конкурентоспособност.
- (68) Инструментът InvestEU на ЕФК ще бъде изпълняван от партньори, включително групата на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), международни финансови институции, националните насърчителни банки и институции, както и агенции за експортно кредитиране. Отворената структура ще остане ключов аспект на инструмента InvestEU на ЕФК, на основата на широкото сътрудничество и опита по програмата InvestEU. Комисията и групата на ЕИБ следва да работят в партньорство с цел да се подкрепи изпълнението на инструмента InvestEU на ЕФК и да се насърчат последователността, приобщаващият характер, допълняемостта и ефективното разгръщане.
- (69) За да се избегне прекомерната административна тежест и да се осигури бързо внедряване и подкрепа на пазара с непрекъснатост през програмните периоди, прилагането на инструмента InvestEU на ЕФК ще се основава на съществуващата общност от оценени по стълбовете на програмата InvestEU партньори по изпълнението, договорни споразумения и съответни финансови продукти. Освен това, с цел осигуряване на добро финансово управление, по-бързо внедряване и опростяване за изпълняващите субекти, прилагането на инструмента InvestEU на ЕФК следва да се основава на съществуващи споразумения, образци за правни и договорни споразумения, както и на установени инструменти за мониторинг и докладване. Това подобрява въздействието на подкрепата от Съюза и осигурява възможност да се постави по-голям акцент върху ефикасното подпомагане на крайните получатели. Комисията може да се позовава на и да използва повторно изцяло или частично споразуменията с партньори по изпълнението, сключени съгласно Регламент (ЕС) 2021/253, както и оценки, направени от нея или от други субекти в контекста на споразуменията съгласно посочения регламент.
- (70) С цел да се осигури по-широк достъп на партньорите по изпълнението до инструмента InvestEU на ЕФК Комисията следва да може да сключва споразумения при непряко управление с всички категории субекти, изброени в член 62, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2059. За да се мобилизира частен капитал, на органите, установени в държава членка, които се уреждат от частното право на държава членка или от правото на Съюза, също следва да бъде предоставена възможност, след положителна оценка по някой от стълбовете, по изключение да изпълняват и прилагат финансови инструменти или бюджетни гаранции, включително когато са комбинирани с безвъзмездни средства или с други форми на неподлежаща на връщане подкрепа при операции за смесено финансиране, доколкото на тези органи са предоставени подходящи финансови гаранции. Такива органи следва да бъдат избирани, като надлежно се отчитат естеството на финансовия инструмент или бюджетната гаранция, които ще бъдат прилагани, техният опит и финансов и оперативен капацитет, както и техните правила и процедури за проверка на икономическата жизнеспособност на проектите на крайните получатели. Подборът следва да бъде прозрачен, обоснован от обективни причини и не следва да поражда конфликт на интереси.
- (71) За да се осигури съгласуваност, бюджетната гаранция и финансовите инструменти, включително когато са комбинирани с неподлежаща на връщане подкрепа при операции за смесено финансиране, по линия на инструмента

InvestEU на ЕФК следва да се прилагат в съответствие с дял X от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

- (72) За да се осигури съгласуваност при прилагането на бюджетните гаранции, финансовите инструменти и операциите за смесено финансиране по различните програми на Съюза, Комисията следва да разработи насоки, които включват технически договорености и условия за разгръщане на тези форми на подкрепа по линия на тези програми.
- (73) С оглед спазване на изискванията на Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 с настоящия регламент следва да се определят максимален размер на бюджетната гаранция по линия на инструмента InvestEU на ЕФК, процент на провизиране за тази бюджетна гаранция в съответствие с член 214, параграф 1 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, както и задължение за Комисията да оценява всяка година този процент на провизиране в съответствие с оценката, посочена в член 41, параграф 5 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, и в съответствие с рамката на Комисията за управление на риска, както и възможността трети страни и трети държави да предоставят специален принос за инструмента InvestEU на ЕФК.
- (74) Необходимо е да се предвиди възможността инструментът InvestEU на ЕФК, включително бюджетната гаранция, да служи като хоризонтален инструмент за прилагане на други политики на Съюза, за да се предоставя подкрепа по линия на други програми на Съюза в съответствие с целите, определени в тези програми. За тази цел по тези други програми следва да бъде направено съответното провизиране на финансови пасиви. Когато с други програми на Съюза се допринася за постигане на целите на вътрешните политики на Съюза, подкрепата под формата на бюджетна гаранция или финансови инструменти, включително когато е комбинирана с неподлежаща на връщане подкрепа в операция за смесено финансиране, следва да бъде предоставяна изключително чрез инструмента InvestEU на ЕФК.
- (75) С инструмента InvestEU на ЕФК следва да се осигурява единно, централизирано място за установяване и управление на бюджетни гаранции и на всички финансови инструменти, допринасящи за постигане на целите на вътрешните политики на Съюза, което ще спомогне за по-добрата ефективност и ще увеличава политическото въздействие на финансирането от Съюза. Финансовите продукти, създадени съгласно Регламента за InvestEU, са съвместими с правилата за държавна помощ по смисъла на член 212, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. Комисията и партньорите по изпълнението следва да гарантират, че новите финансови продукти, които ще бъдат създадени съгласно настоящия регламент, са съвместими с правилата за държавна помощ по смисъла на член 212, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, за да се осигури бързото им внедряване.
- (76) Като се има предвид, че европейските иновативни стартиращи и разрастващи се предприятия са основни двигатели на растежа и конкурентоспособността и че те са изправени пред постоянни пречки пред достъпа до необходимото финансиране в Съюза, с инструмента InvestEU на ЕФК следва да се предоставя целенасочена финансова подкрепа на разрастващите се и разширяващите се предприятия в Съюза на всички етапи — от създаването и стартирането до разрастването и промишленото производство. С инструмента InvestEU на ЕФК следва да се осигурява пряко и непряко финансиране за европейски дружества с цел привличане на частни инвеститори, като по този начин се мобилизира пълният

потенциал на европейското предприемачество и инвестициите. Това ще разкрие възможности преда стартиращите и разрастващите се предприятия и ще засили глобалното лидерство на Съюза в областта на технологиите и промишлеността, като същевременно ще се преодолее изоставането в областта на иновациите и инвестициите в Европа и ще се осъществи амбицията на Съюза на спестяванията и инвестициите. Инструментът InvestEU на ЕФК ще включва механизъм, насочен към това да се гарантира, че бързоразвиващите се предприятия, които разработват или внедряват иновативни технологии, включително в области, важни за стратегическите интереси и икономическата сигурност на Съюза, могат да имат достъп до подходящ капитал за разрастване на дейността си. Това ще мобилизира инвестиции от европейските капиталови пазари, в съответствие с приоритетите на политиката на Съюза.

- (77) Следва да се създаде служба за консултантски услуги по проекти, която да подкрепя целите на ЕФК, като се основава на консултантския център InvestEU. Тя следва да унифицира консултантската подкрепа за частни и публични предприятия в цяла Европа, като предлага персонализирани услуги на потенциалните бенефициери и допринася за разработването на набор от потенциални инвестиционни операции по линия на ЕФК. Същевременно ролята на услугите за подкрепа на бизнеса, като например мрежата „ЕС за предприятията“, наред с другото, следва да бъде насочена към повишаване на иновативността и конкурентоспособността на европейските предприятия, разширяване и разрастване на единния пазар, както и повишаване на информираността и осигуряване на принос за изграждането на капацитет относно начините за достъп до финансиране на капиталовия пазар. За избягване на прекомерната административна тежест и осигуряване на бързо внедряване и непрекъсната подкрепа на пазара ЕФК може да използва съществуващата общност от консултативни партньори, оценени по стълбовете на програмата InvestEU.
- (78) МСП съставляват повече от 99 % от всички предприятия в Съюза, осигуряват две трети от работните места и допринасят значително за създаването на нови качествени работни места във всички сектори. Разрастващи се предприятия съществуват във всички сектори и на всички нива на иновативност. Стимулирането на растежа и иновациите в Съюза може да се осъществи само чрез насърчаване на многобройните разрастващи се предприятия, които съществуват сред МСП в Съюза. МСП са от съществено значение за осъществяването на екологичната и цифровата трансформация на икономиката, включително за постигането на неутралност по отношение на климата.
- (79) Достъпът до финансиране обаче е сериозна пречка за МСП, особено за стартиращите и разрастващите се предприятия, тъй като те често разчитат на външно финансиране в подкрепа на плановете си за растеж. МСП се сблъскват с допълнителни пречки пред иновациите и растежа, които не засягат в същата степен по-големите предприятия, например липсата на предприемачески умения, липсата на достъп до технологична инфраструктура, трудностите при защитата на интелектуалната собственост или достъпа до експортни пазари и вериги за създаване на стойност, чрез които да развият своите дейности за интернационализация.
- (80) Доказателствата сочат, че пряката финансова подкрепа за МСП сама по себе си не е достатъчна, за да се подпомогне разрастването им, и че те се нуждаят и за тях са от полза специални консултации на равнището на Съюза. Предоставянето на

консултации относно правилата на единния пазар, иновациите и достъпа до финансиране допринася за конкурентоспособността на Съюза. Освен това подкрепата за бизнеса на местно, регионално и национално равнище е разнообразна и следва също така да свързва по-слабо развитите и най-отдалечените региони. Съществуващите инициативи на Съюза, като например Европейската мрежа в подкрепа на бизнеса, Европейската платформа за сътрудничество между клъстери и мрежата от европейски цифрови иновационни центрове, помагат да се преодолява тази празнина. Съответно ще бъде създадена мрежа „ЕС за предприятията“, която ще се основава на Европейската мрежа в подкрепа на бизнеса, Европейската платформа за сътрудничество между клъстери и други мрежи, с цел да се опростят и рационализират консултантските и партньорските услуги.

- (81) ЕФК ще подкрепя достъпа на МСП до финансиране и ще укрепва конкурентоспособността на МСП в Съюза по два основни начина: Първо, в допълнение към мрежата „ЕС за предприятията“, по линия на ЕФК ще се осъществяват и допълнителни междусекторни дейности, насочени към укрепване на конкурентоспособността на МСП. Второ, компонентите на политиката на ЕФК следва да включват специални действия за МСП, насочени към МСП в стратегически сектори, като например системи за бонуси за насърчаване на участието на МСП, с оглед на това да се стимулират иновациите, растежът и разрастването на МСП. Специална подкрепа може да бъде предоставена за достъп до финансиране и наличие на финансиране за МСП и малки дружества със средна пазарна капитализация във всички сектори на икономиката, включително микрофинансиране и подкрепа за социални предприятия. Освен това гъвкавият набор от финансови инструменти по линия на ЕФК следва да гарантира, че МСП могат да получат вида подкрепа, който най-добре отговаря на техните нужди по протежение на инвестиционния път.
- (82) За да подкрепи още повече принципите на опростяване и лесен достъп до възможности за финансиране от Съюза за бенефициерите, ЕФК следва да осигури единен портал, който да централизира информацията за всички възможности за финансиране от Съюза и достъпа до тях, както и да подкрепя други дейности. Единният портал следва да улеснява и ускорява достъпа до предоставяне на средства, финансиране и инвестиции от Съюза и други източници, като рационализира подхода и същевременно се основава на Портала за финансиране и обществени поръчки, Портала InvestEU, Портала за достъп до финансиране, Портала на STER и други съответни платформи. Също така следва да е възможно директно кандидатстване на единния портал за възможности за финансиране.
- (83) ЕФК трябва да се изпълнява в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX]³² на Европейския парламент и на Съвета [Регламент относно изпълнението], с който се установяват правилата за проследяване на разходите и рамката на изпълнението на бюджета на Съюза, включително правилата за осигуряване на еднакво прилагане на принципите за ненанасяне на значителни вреди и за равенство между половете, посочени съответно в член 33, параграф 2, букви г) и е) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, правилата за мониторинг и докладване относно изпълнението на програмите и дейностите на Съюза, правилата за създаване на портал на Съюза за подкрепа, правилата за оценка на програмите, както и други хоризонтални разпоредби, приложими за всички

³² ОВ L..., стр.

програми на Съюза, като например тези относно информацията, комуникацията и видимостта.

- (84) Неотдавнашният опит показва, че в бързо променящата се икономическа, социална и геополитическа среда е необходима по-голяма гъвкавост на многогодишната финансова рамка и програмите на Съюза. За тази цел и в съответствие с целите на ЕФК финансирането следва надлежно да отчита променящите се нужди на политиката, както са посочени в съответните документи, публикувани от Комисията, в заключенията на Съвета и резолюциите на Европейския парламент, като същевременно се осигурява достатъчна предвидимост за изпълнението на бюджета.
- (85) За да бъдат постигнати общите и специфичните цели на ЕФК, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от ДФЕС по отношение на промените в максималния размер на бюджетната гаранция и процента на провизиране, както и по отношение на някои мерки в подкрепа на космическата политика. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложи в Междуйнституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество³³. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.
- (86) За да се осигурят еднакви условия за изпълнението на ЕФК чрез определени мерки, посочени в работните програми, както и чрез определени мерки в подкрепа на космическата политика, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета³⁴.
- (87) Въпреки че работните програми и други актове за прилагане на настоящия регламент се отнасят до специфични задачи по изпълнението на бюджета, които не изискват предоставяне на изпълнителни правомощия и които обикновено не би трябвало да попадат в обхвата на актовете за изпълнение, посочени в Регламент (ЕС) № 182/2011, процедурата по консултиране следва да се използва за приемането на някои актове, както са определени в настоящия регламент, включително работни програми за изпълнение на дейности за преход към чиста енергия, здравеопазване, биотехнологии, селско стопанство и биоикономика, както и цифрово лидерство, устойчивост и сигурност, отбранителна промишленост и космическо пространство, като се има предвид, че тези актове следва да бъдат напълно подкрепени и да създават възможности за полезно взаимодействие с националните и споделените управленски дейности, осъществявани от държавите членки. Поради чувствителността и особеното значение на полезните взаимодействия и пълната координация с държавите

³³ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

³⁴ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите-членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13—18.

членки в областта на устойчивостта и сигурността, подкрепата за отбранителната промишленост и космическото пространство, за приемането на работни програми в тези области следва да се използва процедурата по разглеждане.

- (88) Комисията следва да приема актове за изпълнение с незабавно приложение в надлежно обосновани случаи, когато работна програма не е била приета достатъчно рано преди годината на изпълнение на бюджета, за да се гарантира непрекъснатост на подкрепата от Съюза за дейността, по-специално на критични оперативни дейности, като например сателитни системи и критична инфраструктура, или тя следва да бъде приета по ускорена процедура като незабавна реакция при криза или в други подобни изключителни и надлежно обосновани извънредни ситуации, ако съществуват наложителни причини за такова спешно приемане.
- (89) ЕФК заменя програмите, създадени с Регламенти (ЕС) 2021/522³⁵, (ЕС) 2021/694³⁶, (ЕС) 2021/696³⁷, (ЕС) 2021/697³⁸, (ЕС) 2021/783³⁹, (ЕС) 2023/588⁴⁰, отменя разпоредбите на Регламенти (ЕС) 2021/696, (ЕС) 2023/588 и (ЕС) [ПЕОП],

³⁵ Регламент (ЕС) 2021/522 на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 г. за създаване на програма за действията на Съюза в областта на здравето (програма „ЕС в подкрепа на здравето“) за периода 2021—2027 г. и за отмяна на Регламент (ЕС) № 282/2014 (ОВ L 107, 26.3.2021 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj>).

³⁶ Регламент (ЕС) 2021/694 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 г. за създаване на програмата „Цифрова Европа“ и за отмяна на Решение (ЕС) 2015/2240 (ОВ L 166, 11.5.2021 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj>).

³⁷ Регламент (ЕС) 2021/696 на Европейския съюз и на Съвета от 28 април 2021 година за създаване на космическа програма на Съюза и Агенция на Европейския съюз за космическата програма и за отмяна на регламенти (ЕС) № 912/2010, (ЕС) № 1285/2013 и (ЕС) № 377/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 69, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/696/oj>).

³⁸ Регламент (ЕС) 2021/697 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 г. за създаване на Европейски фонд за отбрана и за отмяна на Регламент (ЕС) 2018/1092 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 149, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj>).

³⁹ Регламент (ЕС) 2021/783 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 г. за създаване на Програма за околната среда и действията по климата (LIFE) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1293/2013 (ОВ L 172, 17.5.2021 г., стр. 53, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/783/oj>).

⁴⁰ Регламент (ЕС) 2023/588 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2023 г. за създаване на Програма на Съюза за сигурна свързаност за периода 2023—2027 г. (ОВ L 79, 17.3.2023 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/588/oj>).

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Глава I

Общи разпоредби

РАЗДЕЛ 1

ЦЕЛИ И СТРУКТУРА НА ФОНДА

Член 1

Предмет

1. С настоящия регламент се създава Европейският фонд за конкурентоспособност („ЕФК“), включително специфична програма за научни изследвания и иновации в областта на отбраната, посочена в член 182, параграф 3 от ДФЕС, и се определят целите на ЕФК, неговият бюджет за периода 2028—2034 г., формите на подкрепа от Съюза и правилата за предоставяне на такава подкрепа в рамките на междусекторни дейности и специфични политики, подкрепяни по линия на ЕФК.
2. С настоящия регламент се установяват:
 - а) компонент „Преход към чиста енергия и декарбонизация на промишлеността“ — който се изпълнява чрез дейностите, посочени в глава II и глава IV, и допринася за постигането на специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква а);
 - б) компонент „Здравеопазване, биотехнологии, селско стопанство и биоикономика“ — който се изпълнява чрез дейностите, посочени в глава II и глава V, и допринася за постигането на специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква б);
 - в) компонент „Цифрово лидерство“ — който се изпълнява чрез дейностите, посочени в глава II и глава VI, и допринася за постигането на специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква в);
 - г) компонент „Устойчивост и сигурност, отбранителна промишленост и космическо пространство“ — който се изпълнява чрез дейностите, посочени в глава II и глава VII, включително специфичната програма за научни изследвания и иновации в областта на отбраната, посочена в параграф 1, и допринася за постигането на специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква г).
3. С регламента също така се създава правна рамка, насочена към гарантиране на сигурността на доставките, премахване на пречките пред инвестициите и затрудненията за производството и осигуряване на подкрепа на конкурентоспособността на индустриалната база на Съюза.

Член 2

Определения

1. За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- (1) „консултантско споразумение“ означава правен инструмент, чрез който Комисията и консултативният партньор определят условията за предоставянето на консултантските услуги по проекти;
- (2) „консултативен партньор“ означава допустим контрагент, например финансова институция или друг субект, с който Комисията е сключила консултантско споразумение с цел изпълнение на една или повече консултантски инициативи, различни от консултантските инициативи, изпълнявани чрез външни доставчици на услуги, сключили договор с Комисията, или чрез изпълнителни агенции;
- (3) „раздел“ означава част от инструмента InvestEU на ЕФК, определена от гледна точка на произхода на ресурсите, с които е обезпечена подкрепата;
- (4) „контрол“ означава способността за упражняване на решаващо влияние върху правен субект пряко или косвено посредством един или повече междинни правни субекти;
- (5) „изпълнителна управленска структура“ означава орган на правен субект, назначен в съответствие с националното право и отчитащ се пред главния изпълнителен директор, или друго лице със сходни правомощия за вземане на решения, когато това е приложимо, и на който са възложени правомощия да определя стратегията, целите и цялостното ръководство на правния субект и който упражнява надзор и наблюдение над вземането на свързани с управлението решения;
- (6) „група на ЕИБ“ означава Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), нейните дъщерни дружества и други субекти, създадени съгласно член 28, параграф 1 от протокол № 5 относно Устава на Европейската инвестиционна банка (Устава на ЕИБ);
- (7) „гаранционно споразумение“ означава правен инструмент, чрез който Комисията и партньор по изпълнението определят условията за предлагане на операции по финансиране и инвестиране, за да могат тези операции да се ползват от гаранцията по инструмента InvestEU на ЕФК, за предоставяне на бюджетната гаранция за тези операции и за тяхното извършване в съответствие с настоящия регламент;
- (8) „императивен обществен интерес“ означава, за целите на член 20, наложителна причина за предоставяне на подкрепа от Съюза за определено действие или набор от действия, поради ясен и значителен принос за постигането на целите на политиката по линия на ЕФК, която оправдава прилагането на ускорени и опростени правила за възлагането;
- (9) „партньор по изпълнението“ означава допустима финансова институция или посредник, с който Комисията е сключила гаранционно споразумение;
- (10) „важен проект от общоевропейски интерес“ (ВПОИ) означава проект, който изпълнява всички критерии, посочени в съобщението на Комисията „Критерии за анализа на съвместимостта с вътрешния пазар на държавна помощ за насърчаване изпълнението на важни проекти от общоевропейски интерес“ или във всяко последващо преразглеждане на посоченото съобщение;
- (11) „инвестиционен път“ означава съвкупността от публична и частна финансова подкрепа и механизми за подкрепа в областта на политиките, предоставяни на получателите по цялата верига на развитие, включително цялостна поредица от

дейности, свързани с разпределението на финансови ресурси и предоставянето на подкрепа за насърчаване на иновациите и икономическия растеж. Този път включва, но не се ограничава до, започването от фази на фундаментални и приложни научни изследвания, преминаването през етапи на разрастване, промишлено внедряване и достигане на кулминацията в пълномасщабно производство, отраслова зрялост и интернационализация;

- (12) „операции по финансиране и инвестиране“ или „операции по финансиране или инвестиране“ означава операции за пряко или косвено предоставяне на финансиране на крайни получатели чрез финансови продукти, които операции се извършват от партньор по изпълнението от негово име, предоставят се от партньора по изпълнението в съответствие с вътрешните му правила, политики и процедури и се отчитат във финансовите отчети на партньора по изпълнението или, когато е приложимо, се оповестяват в бележките към тези финансови отчети;
- (13) „правни субекти“ означава юридическо лице, учредено и признато в това си качество съгласно правото на Съюза, националното или международното право, включително структурите за европейските програми за въоръжаване (СЕПВ), създадени в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX]⁴¹ на Европейския парламент и на Съвета [ПЕОП], което има правосубектност и способността да действа от свое име, да упражнява права и да поема задължения, или субект, който няма правосубектност, както е посочено в член 200, параграф 2, буква в) от Финансовия регламент;
- (14) „компонент на политиката“ означава целева област за подкрепа по линия на инструментариума на ЕФК, посочена в член 3, параграф 2;
- (15) „поръчка за продукти в предпазарен стадий“ означава поръчка за научноизследователски и развойни услуги, предполагаща разпределяне на рисковете и ползите съобразно пазарните условия, в случаите на ясно разделяне на предоставените научноизследователски и развойни услуги от разработването на крайни продукти в търговски количества;
- (16) „консултантски услуги по проекти“ означава консултации, които подкрепят инвестиции, включително дейности по изграждане на капацитет и развитие на пазара, както и услуги за ускоряване на бизнеса, предоставяни от консултативни партньори, от външни доставчици на услуги, с които Комисията е сключила договор, или чрез изпълнителни агенции;
- (17) „знак за конкурентоспособност“ означава знак за качество, присъждан на предложение, подадено по покана за представяне на предложения, което отговаря на всички изисквания за качество, посочени в процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане, но което може да получи подкрепа по линия на други източници на финансиране от Съюза или национални източници на финансиране;
- (18) „малко дружество със средна пазарна капитализация“ означава субект съгласно определението в препоръка на Комисията 2025/3500 final;
- (19) „малки и средни предприятия“ или „МСП“ означава микро-, малки или средни предприятия по смисъла на приложението към Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията;

⁴¹ ОВ L..., стр.

- (20) „заинтересовани страни“ означава лица, групи или организации, които са засегнати от програмата и могат да бъдат включени в нейното изпълнение;
- (21) „инфраструктура“ означава всички физически и виртуални елементи, необходими за предоставянето на услуги и икономически дейности, включително мрежи, електропреносни мрежи и активи, както и мобилни активи, свързани с инфраструктурата, които насърчават декарбонизацията, устойчивостта, ефективността, цифровизацията и оперативната съвместимост.

Член 3

Цели

1. Общата цел на ЕФК е повишаване на европейската конкурентоспособност по протежение на инвестиционния път, особено в стратегически сектори и технологии, чрез:
 - а) постигане на технологично, икономическо и екологично въздействие на инвестициите на Съюза, включително чрез разработване на революционни и поетапни иновации, както и на нововъзникващи, авангардни технологии, технологии с двойна употреба и стратегически технологии със значителен икономически потенциал, включително чрез разработване и ускоряване на тяхното производство и промишлено внедряване;
 - б) намаляване или предотвратяване на стратегическите зависимости на Съюза и укрепване на устойчивостта и икономическата сигурност на Съюза, включително чрез диверсифициране на източниците и пазарите, подкрепа за увеличаване на европейското производство на стратегически технологии и създаване, укрепване и защита на критичните вериги за създаване на стойност и критичната инфраструктура на Съюза;
 - в) справяне с пазарните дефекти и неоптималните инвестиционни ситуации, включително чрез пропорционално привличане на частен капитал и институционални инвеститори, както и публично финансиране, с избягване на дублирането и без изместване на частните инвеститори; осигуряване на интегрирана платформа за предоставяне на целенасочена финансова подкрепа на предприятия във всички фази на развитие — стартиращи, разрастващи се и стратегически предприятия, включително тези, които активно се стремят към производство, промишлено и пазарно внедряване;
 - г) по-нататъшно интегриране на капиталовите пазари на Съюза в съответствие с целта за изграждане на Съюз на спестяванията и инвестициите, включително решения за справяне с фрагментирането на капиталовите пазари на Съюза, премахване на пречките и създаване на стимули за частни инвестиции, както и диверсифициране и укрепване на източниците на финансиране за предприятията на Съюза във всички държави членки, включително в тези с по-слабо развити капиталови пазари;
 - д) съгласуване на подкрепата за научни изследвания, иновации и промишлена политика, с цел превръщане на високите постижения на Съюза в областта на научните изследвания в промишлена сила на Съюза на световните пазари и осигуряване на бъдещето на производството в Европа;
 - е) развиване на трансгранична и критична инфраструктура на Съюза, която е от ключово значение за конкурентоспособността и стратегическата независимост

на Съюза, по-специално в областта на енергетиката и транспорта, цифровите технологии и сигурността, отбраната и космическата инфраструктура, както и социалната инфраструктура и свързаните с нея данни и услуги;

- ж) укрепване на конкурентоспособността на МСП и малките дружества със средна пазарна капитализация, учредени в Съюза, и на способността им да се разширяват и разрастват, по-специално чрез подобряване на достъпа им до финансиране, включително частни инвестиции, микрофинансиране и подкрепа за социалните предприятия, с улесняване на достъпа до финансиране от Съюза, чрез по-бързи, опростени и хармонизирани процедури; намаляване и гарантиране на пропорционална тежест на докладване;
 - з) справяне с недостига на умения, които са от критично значение за всички видове качествени работни места в стратегически сектори за конкурентоспособността на ЕС, чрез хоризонтални и специфични инвестиции в умения, които допринасят за наличието на умения в бъдещите нововъзникващи технологии, и чрез стремеж към съчетаване на инвестициите с инвестиции в умения и посочване на включването им;
 - и) осигуряване на интеграцията на единния пазар, включително чрез подкрепа на инициативи на всеки етап от инвестиционния път с положителни въздействия върху други области за единния пазар и устойчивостта на неговите вериги за създаване на стойност;
 - й) подкрепа на действия за разработване, изпълнение и мониторинг на съответното законодателство и политика на Съюза;
 - к) осигуряване на справедлив преход към устойчива, декарбонизирана и цифрова икономика, която е справедлива и подкрепя работниците и общностите.
2. В рамките на общите цели, определени в параграф 1, предназначението на ЕФК е по-специално за следните специфични цели:
- а) За подкрепа на прехода към чиста енергия и декарбонизацията на промишлеността, специфичните цели за подкрепа на декарбонизацията на европейската промишленост, включително МСП и енергоемките индустрии, производството в областта на чистите технологии и неговите вериги за доставки, както и осигуряване на принос за прехода към устойчива, кръгова, неутрална по отношение на климата и устойчива икономика, която се отличава с ефективно използване на енергията, водите и ресурсите. Това включва усвояването от различните отрасли на технологии за декарбонизация и други решения за съответните промишлени процеси и дейности, както и декарбонизацията на енергийните доставки, насърчаването на енергийната ефективност, усвояването на решения за енергия от възобновяеми източници и чиста енергия, развитието на гъвкавостта на енергийните системи, усвояването на водещи пазари за чисти продукти, развитието, устойчивостта, интеграцията и цифровизацията на енергийните и транспортните инфраструктури и системи, насърчаването на интелигентната мобилност и устойчивите алтернативни горива, както и стимулирането на устойчива синя икономика, разработването на иновативни природосъобразни бизнес модели и решения от страна на търсенето за чисти и декарбонизирани сгради, транспорт и промишленост, и увеличаването на производството, които допринасят за стратегическата автономност на Европа.
 - б) За подкрепа на здравеопазването, биотехнологиите, селското стопанство и биоикономиката:

- (1) За подкрепа на здравеопазването, специфичните цели за насърчаване на иновациите и конкурентоспособността на здравния сектор, с гарантиране на сигурността на доставките и промишления капацитет и способност за управление на бъдещи сериозни трансгранични здравни заплахи; подобряване и защита на общественото здраве и здравето на населението, като се приоритизира насърчаването на здравето и профилактиката на заболяванията през целия живот чрез включване на здравните въпроси във всички политики и подхода „Едно здраве“, както и чрез укрепване на иновациите и устойчивостта на здравните системи.
 - (2) За подкрепа на биотехнологиите, специфичните цели за принос за развитието и разрастването на производството и възприемането, наличността и достъпността на лекарствени продукти, медицински изделия, диагностични средства и други медицински мерки за противодействие.
 - (3) За подкрепа на политиката за биоикономика, специфичните цели за насърчаване на иновативна и конкурентоспособна биоикономика в Съюза, включително в областите на материалите и продуктите на биологична основа, биопроизводството, иновативните хранителни продукти и биохимичните продукти; включително подкрепа за МСП, стартиращи и разрастващи се предприятия, принос за развитието и разрастването на производството и възприемането, наличността и достъпността на иновациите в областта на биоикономиката, включително тези, основани на авангардни междусекторни биотехнологии; укрепване на веригите за доставки и повишаване на тяхната устойчивост.
 - (4) За подкрепа на селското стопанство и продоволствената сигурност, специфичната цел за насърчаване на конкурентоспособността, устойчивостта и издръжливостта на селското стопанство, рибарството и аквакултурите, горското стопанство и селските и крайбрежните райони и тяхната роля в прехода към природосъобразна икономика, която е неутрална по отношение на климата, издръжлива спрямо изменението на климата, интелигентна по отношение на водата и опазването на биоразнообразието на природните ресурси, с осигуряване на принос за дългосрочната продоволствена сигурност в Съюза.
- в) За подкрепа на политиката за цифрово лидерство, специфичните цели за насърчаване на иновациите и конкурентоспособността на цифровия сектор за конкурентен и сигурен Съюз и достигане на ползите от него до гражданите и обществото, държавните администрации и предприятията в целия Съюз. Това включва, но не се ограничава до, подкрепа за всички цифрови вериги за създаване на стойност и доставки и дейности, включително подкрепа за стартиращи предприятия, разрастващи се предприятия и МСП, по-специално в следните измерения: постигане на лидерство в областта на цифровите технологии и технологиите с ИИ, включително чрез трансфер на технологии и иновации, както и чрез авангардни инфраструктури, като например цифрови близнаци, използващи ИИ; постигане на технологичен суверенитет чрез

изграждане на устойчиви цифрови екосистеми и осигуряване на високо ниво на киберсигурност в Съюза; оползотворяване на силата на цифровите технологии за предприятията и гражданите чрез внедряване на авангардни цифрови приложения и услуги, инфраструктури, способности и възможности и чрез засилване на оперативната съвместимост в целия Съюз, включително подкрепа за цифровизацията на предприятията, включително МСП, малки дружества със средна пазарна капитализация, стартиращи и разрастващи се предприятия; подкрепа за цифровия преход и оперативната съвместимост на публичния и частния сектор чрез бързо внедряване на ИИ, технологиите за портфейли, като например европейски портфейли за цифрова самоличност и удостоверителните услуги, създадени съгласно Регламент (ЕС) № 910/2014, и предстоящите европейски бизнес портфейли и други иновативни цифрови решения. Подкрепа за културните и творческите индустрии, допълващи програмата „АгораЕС“.

г) За подкрепа на политиката „Устойчивост и сигурност, отбранителна промишленост и космическо пространство“ съответните специфични цели са:

- (1) За подкрепа на устойчивостта на веригите за доставки, специфичните цели за укрепване на устойчивостта на Европа чрез подсилване на капацитета на Съюза за проучване, добив, преработка и рециклиране на суровини и диверсифициране на източниците и пазарите на доставки, както и подобряване на своевременната наличност на такива продукти, включително чрез намаляване на времето за доставка, резервиране на производствени слотове или натрупване на запаси от продукти, междинни продукти или суровини.
- (2) За подкрепа на отбранителната промишленост на ЕС, специфичните цели за насърчаване на готовността на отбранителната промишленост на Съюза и неговите държави членки чрез укрепване на конкурентоспособността, способността за реакция и капацитета на европейската отбранителна технологична и индустриална база (ЕОТИБ), включително подкрепа за стартиращи предприятия, разрастващи се предприятия и МСП, насочена към насърчаване на иновативна отбранителна екосистема на ЕС; съвместни научни изследвания и разработки на отбранителни продукти и технологии, включително революционни технологии за отбрана; сътрудничество през целия жизнен цикъл на отбранителното оборудване, по-специално при възлагане на обществени поръчки в областта на отбраната и за разработване на европейски проекти в областта на отбраната от общ интерес; адаптиране на промишлеността към структурните промени.
- (3) За изпълнението на космическите системи и космическата политика на ЕС, специфичните цели за разработване, поддържане и експлоатация на космически системи, предоставяне на авангардна космическа информация, данни и услуги в подкрепа на политиките на Съюза, по-специално в областта на сигурността, отбраната, устойчивия растеж, опазването на околната среда и издръжливостта на изменението на климата, глобалния ангажимент и стратегическата независимост; максимално увеличаване на социално-

икономическите ползи от космическите дейности, по-специално чрез насърчаване на развитието на иновативна и конкурентоспособна космическа икономика на Съюза и подкрепа за развитието на истински единен пазар за космически дейности, включително съвместни научни изследвания и иновации за космически продукти и технологии и подкрепа за МСП; повишаване на безопасността, сигурността и устойчивостта на всички дейности в космическото пространство; утвърждаване на ролята на Съюза като глобален участник в космическия сектор.

- (4) За подкрепа на гражданската индустриална сигурност, специфичните цели за укрепване на конкурентоспособността и способността за реагиране на европейския сектор на гражданската сигурност в приложните области на сигурността, устойчивостта на критичната инфраструктура и инфраструктурата с двойно предназначение, технологиите, включително критичната енергийна инфраструктура, и решенията за контрол на стоки и лица на границите, защитата на границите, морската сигурност, митническата сигурност и гражданската готовност за реакция срещу заплахи за сигурността, както и укрепване на капацитета на съответните крайни ползватели в сектора на гражданската сигурност.

Член 4

Бюджет

1. Индикативният финансов пакет за изпълнението на ЕФК в периода от 1 януари 2028 г. до 31 декември 2034 г. е в размер на 234 300 000 000 EUR по текущи цени.
2. Индикативното разпределение на сумата, посочена в параграф 1, е следното:
 - а) 11 000 000 000 EUR за дейности, които допринасят за общите цели, посочени в член 3, като се изпълняват по-специално чрез междусекторни дейности, като например нетематична подкрепа по линия на инструмента InvestEU на ЕФК, посочен в глава II, раздел 2; консултантски услуги по проекти, сътрудничество с МСП, развитие на умения и достъп до финансиране, посочени в глава III;
 - б) 26 210 000 000 EUR за специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква а);
 - в) 20 393 000 000 EUR за специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква б);
 - г) 51 493 000 000 EUR за специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква в);
 - д) 125 204 000 000 EUR за специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква г).
3. Бюджетните задължения за дейности, които надхвърлят една финансова година, могат да се разпределят за няколко години под формата на годишни траншове.

4. В бюджета на Съюза може да се записват бюджетни кредити за поети задължения и след 2034 г. за покриване на разходите, необходими за изпълнение на посочените в член 3 цели, за да е възможно управлението на действията, които не са приключили до края на периода, посочен в параграф 1 от настоящия член, както и за покриване на разходи за оперативни дейности и услуги от критично значение.
5. Финансовият пакет, посочен в параграф 1 от настоящия член, и допълнителните ресурси, посочени в член 5, могат да се използват и за техническа и административна помощ за изпълнението на ЕФК, като например дейности за подготовка, мониторинг, контрол, одит и оценка, корпоративни информационни системи и платформи, информационни и комуникационни дейности, включително институционална комуникация относно политическите приоритети на Съюза, и всякаква друга техническа и административна помощ или свързани с персонала разходи, направени от Комисията за управлението на ЕФК.

РАЗДЕЛ 2

ЕДИННА НОРМАТИВНА УРЕДБА

Член 5

Допълнителни ресурси

1. Държавите членки, институциите, органите и агенциите на Съюза, трети държави, международни организации, международни финансови институции или други трети страни могат да предоставят допълнителен финансов или нефинансов принос за ЕФК или за която и да е от неговите специфични дейности или цели, посочени в член 3, параграф 2, включително специфични вноски за бюджетната гаранция на инструмента InvestEU на ЕФК и финансовите инструменти, посочени в член 21. Допълнителните финансови вноски представляват външни целеви приходи по смисъла на член 21, параграф 2, букви а), г) или д) или член 21, параграф 5 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.
2. Ресурсите, отпуснати на държавите членки за споделено управление, могат, по тяхно искане, в съответствие с член X от Регламент (ЕС) [XXX] [*Регламент за Фонда за националните и регионалните партньорства*], да бъдат предоставени на ЕФК. Комисията изпълнява тези ресурси пряко или непряко в съответствие с член 62, параграф 1, буква а) или в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. Те са в допълнение към сумата, посочена в член 4. Тези ресурси се използват в полза на съответната държава членка. Когато Комисията не е поела правно задължение при пряко или непряко управление за допълнителни суми, предоставени по този начин за ЕФК, съответните суми, за които не са поети задължения, могат по искане на съответната държава членка да бъдат прехвърлени обратно към една или повече съответни глави от Плана или към техните правоприменици.
3. Всички приходи, генерирани от дейности и компоненти по глава VII, раздел 3 от настоящия регламент, представляват външни целеви приходи за ЕФК или неговия правоприменик по смисъла на член 21, параграф 5 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

4. [От 1 януари 2028 г./начална дата на програмата], чрез дерогация от първа, втора и четвърта алинея на член 212, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, приходите, възстановяванията и събиранията от финансови инструменти, финансирани по силата на настоящия регламент, предхождащия го регламент и тези, посочени в приложение IV към Регламент (ЕС) 2021/523, се използват за предоставяне на подкрепа от Съюза по линия на ЕФК. Чрез дерогация от член 21, параграф 3, буква е) и в съответствие с член 21, параграф 5 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, тези ресурси представляват външни целеви приходи за ЕФК.
5. [От 1 януари 2028 г./начална дата на програмата], чрез дерогация от член 216, параграф 4, буква а) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, всеки излишък от провизии за бюджетните гаранции, установени с регламенти (ЕС) 2015/1017[2] и (ЕС) 2021/523[3], може да бъде използван за предоставяне на подкрепа от Съюза по линия на ЕФК. Тези ресурси представляват външни целеви приходи за ЕФК по смисъла на член 21, параграф 5 от Регламент 2024/2509.

Член 6

Алтернативно, комбинирано и кумулативно финансиране

1. ЕФК се изпълнява в полезно взаимодействие с други програми на Съюза. За действие, за което е предоставена вноска на Съюза по линия на друга програма, може да бъде предоставено и друго финансиране по линия на ЕФК. Правилата на съответната програма на Съюза се прилагат за съответната вноска или единен набор от правила може да се прилага за всички вноски и може да бъде сключено единно правно задължение. Ако вноската на Съюза се основава на допустимите разходи, кумулативната подкрепа от бюджета на Съюза не надвишава общите допустими разходи за действието и може да бъде изчислена пропорционално в съответствие с документите, в които се определят условията за предоставяне на подкрепа.
2. Процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане по линия на ЕФК могат да се провеждат съвместно при пряко или непряко управление с държавите членки, институциите, техните служби, органите и агенциите на Съюза, трети държави, международни организации, международни финансови институции или други трети страни, при условие че се гарантира защитата на финансовите интереси на Съюза, както и на интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната. Тези процедури са предмет на единен набор от правила и водят до сключването на единни правни задължения. За тази цел партньорите могат да предоставят ресурси за ЕФК в съответствие с член 5 от настоящия регламент или на партньорите може да бъде възложено изпълнението на процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане, когато това е приложимо в съответствие с член 62, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. При съвместни процедури за възлагане, предоставяне или присъждане представители на партньорите в съответната процедура може също да бъдат членове на комисията за оценка по член 153, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

Член 7

Координация

1. Комисията осигурява съгласуваното изпълнение на Европейския фонд за конкурентоспособност, Рамковата програма за научни изследвания и иновации и Фонда за иновации.
2. Комисията и държавите членки по начин, който е съизмерим със съответните им отговорности, улесняват координацията и съгласуваността между Европейския фонд за конкурентоспособност и националните и регионалните планове за партньорство по общи приоритети за конкурентоспособност в избрани ключови области и проекти, смятани за такива от стратегическо значение и от общ европейски интерес.
3. ЕФК ще се изпълнява във взаимодействие с други фондове на Съюза, включително фонда „Глобална Европа“, по-специално за подкрепа на глобалната конкурентоспособност, осигуряване на диверсифицирани източници на доставки и укрепване на потенциала за износ и възможностите на европейските предприятия.

Член 8

Знак за конкурентоспособност

1. Знакът за конкурентоспособност може да бъде присъден на висококачествени действия, които отговарят най-малко на следните условия:
 - а) те са били оценени в процедура за възлагане, предоставяне или присъждане по линия на ЕФК;
 - б) отговарят на минималните изисквания за качество по посочената процедура за възлагане, предоставяне или присъждане.
2. С работната програма или с документите, свързани с процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане, могат да бъдат определени допълнителни условия.
3. Държавите членки могат да подкрепят проекти, на които е присъден знакът, или могат да осигурят подкрепа по линия на ЕФК, като предоставят допълнителни ресурси на ЕФК в съответствие с член 5, параграф 1 или 2.
4. На стратегически проекти по Европейския законодателен акт за суровините от критично значение, законодателния акт за промишленост с нулеви нетни емисии, СМА и други стратегически проекти, посочени в законодателството на Съюза, които отговарят на условията по параграф 1, се присъжда директно знак за конкурентоспособност.

Член 9

Допустимост

1. Критериите за допустимост се определят, за да се подпомогне постигането на общите и специфичните цели, посочени в член 3 от настоящия регламент, в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, и се прилагат за всички процедури за възлагане, предоставяне или присъждане по линия на ЕФК.

2. При условие че са изпълнени специфичните условия, определени във всеки компонент или елемент на политиката, една или повече от следните категории правни субекти може да отговарят на условията за получаване на подкрепа от Съюза в процедури за възлагане, предоставяне или присъждане при пряко и непряко управление:
 - а) субекти, установени в държава членка или в отвъдморски страни и територии;
 - б) субекти, установени в асоциирана трета държава;
 - в) международни организации;
 - г) други субекти, установени в неасоциирани трети държави, когато финансирането на тези субекти е от съществено значение за изпълнението на действието и допринася за постигането на целите, определени в член 3.
3. В допълнение към член 168, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 асоциираните трети държави, посочени в член 11, параграф 1 от настоящия регламент, и международните организации могат, когато е подходящо, да участват във всички механизми за възлагане на поръчки, посочени в член 168, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, и да се възползват от тях. Правилата, приложими за държавите членки съгласно член 168 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, се прилагат *mutatis mutandis* за участващите асоциирани трети държави и международни организации.
4. При процедури за възлагане, предоставяне или присъждане следните дейности не са допустими за подпомагане:
 - а) дейности, които са забранени от правото на Съюза, от приложимото международно право или от националното право във всички държави членки;
 - б) дейности, които са вече изцяло финансирани от други публични или частни източници.
 - в) в съответствие с член 136 от Финансовия регламент от съображения за сигурност в съответствие със законодателството на ЕС по отношение на високорискови доставчици се прилагат ограничения за допустимост.
5. В работната програма или документите, свързани с процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане, могат допълнително да се уточнят критериите за допустимост, посочени в настоящия регламент, или да се определят допълнителни критерии за допустимост за специфични действия.
6. Представители на трети държави или международни организации не могат да присъстват на обсъжданията относно критериите за допустимост/възлагане.

Член 10

Преференции на ЕС

1. Подкрепата по линия на ЕФК е насочена към разработване, производство и използване в Съюза на стратегически технологии и сектори, в съответствие с правото и международните ангажименти на Съюза. В процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане може да бъде прилагано всяко от условията, посочени в параграф 2, с оглед защита на стратегическите и икономическите интереси на Съюза в областта на сигурността, както и активите, свързани със сигурността, и стратегическите активи и предоставяните с тях услуги.

2. С работната програма, инвестиционните насоки или документите, свързани с процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане, могат да бъдат определяни условия за допустимост, за да се гарантира конкурентоспособността на Съюза, включително защитата на икономическите интереси и автономността на Съюза, когато това е необходимо и целесъобразно, включително чрез преференциални условия, като например ограничения или стимули за субекти от Съюза, като същевременно се ограничава нарушаването на единния пазар. Тези условия за допустимост може да бъдат под формата на:
- а) ограничения за участие и изпълнение, изискващи участващите субекти да бъдат установени, да използват съоръжения или да извършват дейности в държавите членки и, когато е уместно, в други държави, които отговарят на условията за допустимост. Работната програма или документите, свързани с процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане, могат да съдържат допълнителна информация относно прилагането на тези ограничения за участие и изпълнение;
 - б) ограничения за прехвърляне, изискващи от получателите на финансиране по линия на ЕФК, по време на или в рамките на 5 календарни години след приключване на дадено действие, да не прехвърлят пряко или непряко всички или определени операции, резултати или свързани с тях права за достъп и ползване, включително предоставяне на лицензи, от отговаряща на условията държава членка или асоциирана държава към трета държава, която не отговаря на условията за допустимост. В случай на неизпълнение на ограниченията финансирането от Съюза може да бъде намалено и може да подлежи на пълно или частично възстановяване. Работната програма или документите, свързани с процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане, могат да съдържат допълнителна информация относно прилагането на тези ограничения за прехвърляне;
 - в) ограничения за доставки и съдържание, изискващи от получателите на финансиране по линия на ЕФК да осигурят определено минимално използване или снабдяване с оборудване, доставки и материали или техни компоненти, използвани за действието, от отговарящи на условията за допустимост субекти, посочени в параграф 2, букви а) и б), освен ако тези доставки и материали основателно не могат да бъдат предоставени от тези отговарящи на условията за допустимост субекти. Работната програма или документите, свързани с процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане, могат да съдържат допълнителна информация относно прилагането на тези ограничения за доставки и съдържание;
 - г) ограничения за контрол, изискващи от получателите на финансиране по линия на ЕФК да придобият и/или да притежават правото да вземат решения, без ограничения, наложени от неотговарящи на условията за допустимост субекти, относно създаването и използването на резултатите, включително правомощията и практическата възможност за промяна, заместване или премахване на компоненти на резултатите, които са предмет на ограничения, наложени от неотговарящи на условията за допустимост субекти или трети държави. Работната програма или документите, свързани с процедурата по възлагане, предоставяне или присъждане, могат да съдържат допълнителна информация относно прилагането на тези ограничения на правомощията за разработка.

3. Процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане, засягащи сигурността, отбраната или обществения ред, по-специално по отношение на стратегическите активи и интересите на Съюза или на неговите държави членки, се ограничават в съответствие с член 136 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. Тези ограничения за допустимост може да включват, по-специално:
- а) по отношение на участващите субекти — ограничения, свързани с изпълнителните управленски структури, и ограничения относно собствеността и контрола, ограничаващи участието на всички или на определени субекти до субектите с изпълнителна управленска структура, както и собственост и контрол от физически или юридически лица, установени в държавите членки и, когато е уместно, в други държави, които отговарят на условията за допустимост;
 - б) по отношение на изпълняваните дейности — място на изпълнение, използване на съоръжения или оборудване, ограничения, свързани с използването за всички или определени дейности на активите, разположени във или с произход от държавите членки, и когато е уместно от други отговарящи на условията за допустимост държави;
 - в) по отношение на други ограничения, свързани със сигурността — прегледи за сигурност и оценки на рисковете, разрешения за достъп, ограничения на правата за прехвърляне и достъп, включително предоставяне на лицензи, с цел осигуряване на подходящи гаранции за всички или определени резултати и друга информация, генерирана или използвана в рамките на действието.

Член 11

Асоцииране на трети държави към дейности по линия на ЕФК

1. Може да се предостави възможност за участие в ЕФК на следните трети държави чрез пълно или частично асоцииране в съответствие с целите, определени в член 3, и съгласно съответните международни споразумения или решенията, приети в рамките на тези споразумения и приложими за:
- а) членове на Европейската асоциация за свободна търговия, които са членове на Европейското икономическо пространство, както и Андора, Монако и Сан Марино;
 - б) присъединяващи се държави, държави кандидатки и потенциални кандидати;
 - в) държави, включени в обхвата на европейската политика за съседство;
 - г) други трети държави.
2. При условие че заинтересованата трета държава отговаря на всички евентуални специфични условия, определени във всеки компонент или елемент на политиката, споразуменията за асоцииране за участие в програмата по линия на ЕФК трябва да:
- а) гарантират справедлив баланс по отношение на вноските и ползите на третата държава, участваща в ЕФК;
 - б) определят условията за участие в програмите, включително изчисляването на финансовите вноски, състоящи се от оперативна вноска и такса за участие в ЕФК и неговите общи административни разходи;
 - в) не предоставят на третата държава правомощия за вземане на решения в рамките на програмата;

- г) гарантират правата на Съюза да осигурява добро финансово управление и да защитава своите финансови интереси;
 - д) гарантират защитата на стратегическите интереси, свързани със сигурността, отбраната и обществения ред, на Съюза и неговите държави членки.
3. За целите на буква г) третата държава предоставя необходимите права и достъп, изисквани съгласно регламенти (ЕС, Евратом) 2024/2509 и (ЕС, Евратом) № 883/2013, и гарантира, че решенията за изпълнение, с които се налага парично задължение на основание член 299 от ДФЕС, както и решенията и разпорежданията на Съда на Европейския съюз, се изпълняват, и гарантира, че нейните компетентни органи сътрудничат на Европейската прокуратура (ЕП) при разследванията и наказателното преследване на престъпления, засягащи финансовите интереси на Съюза, в съответствие с приложимите международни споразумения или други приложими правила.
4. Отделни специални споразумения могат да бъдат сключени в съответствие с член 218 от ДФЕС за дейности по линия на ЕФК, свързани със сигурността, предоставянето на защитени услуги и стратегически активи на ЕС.

Член 12

Изпълнение и форми на подкрепа от Съюза

1. ЕФК ще се изпълнява чрез работни програми в съответствие с член 110 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.
2. ЕФК се изпълнява в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 при пряко управление или при непряко управление със субектите, посочени в член 62, параграф 1, буква в) от същия регламент.
3. Процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане, изпълнявани по линия на ЕФК, съответстват на общите разпоредби относно ЕФК по глави I и II от настоящия регламент, които в случай на противоречие имат предимство пред всички други правила, отнасящи се до дейностите или последващите актове за изпълнение.
4. Когато процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане се отнасят до повече от една специфична цел, посочена в член 3, параграф 2, в работната програма може да бъде посочено, че процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане се изпълнява съгласно единен набор от правила чрез пряко прилагане на Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, допълнен от общите правила, посочени в глави I и II, или чрез прилагане на правилата на една от съответните специфични цели.
5. При конкретни, надлежно обосновани обстоятелства финансирането от Съюза може да се предостави без покана за представяне на предложения в съответствие с член 198 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, включително буква д).
6. Подкрепата от Съюза може да бъде предоставяна под всякаква форма в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, по-специално безвъзмездни средства, награди, възлагане на обществени поръчки, нефинансови дарения, бюджетни гаранции и финансови инструменти.
7. Когато подкрепата от Съюза се предоставя под формата на бюджетна гаранция и финансови инструменти, включително когато се комбинира с други форми на

неподлежаща на връщане подкрепа при операции за смесено финансиране, тя се изпълнява в съответствие с дял X от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

8. Когато финансирането от Съюза се предоставя под формата на безвъзмездни средства, включително когато при операции за смесено финансиране се комбинира с други форми на подлежаща на връщане подкрепа, които не получават подкрепа от бюджета на Съюза, финансирането се предоставя в съответствие с дял VIII от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 и под формата на финансиране, което не е свързано с разходи, в съответствие с член 125, параграф 1, буква а) от посочения Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, или, когато е необходимо, като опростени варианти на разходите. Финансирането може да бъде предоставено и под формата на възстановяване на действителни допустими разходи, когато целите на дадено действие не могат да бъдат постигнати по друг начин или когато тази форма е необходима, за да се осигурят други източници на финансиране, включително финансиране от държавите членки.
9. В съответствие с член 153, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 за действия, с които се изпълняват научноизследователски и иновационни дейности, комисията за оценка може да бъде съставена частично или изцяло от независими външни експерти.
10. Вноските за взаимозастрахователен механизъм, описан в член 30 от Рамковата програма за научни изследвания и иновации, може да покриват риска, свързан със събирането на дължими от получателите суми, и се смятат за достатъчна гаранция съгласно член 155 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. От бенефициерите не се приемат, нито им се налагат допълнителни гаранции или обезпечения.
11. Когато това е необходимо за постигане на целите, посочени в член 3, части от ЕФК може да бъдат изпълнявани чрез публично-частни партньорства или партньорства в рамките на публичния сектор, създадени по силата на Рамковата програма за научни изследвания и иновации, по-специално чрез възлагане на задачи по изпълнението на бюджета, в съответствие с член 62, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, на съвместни предприятия, създадени съгласно член 187 от ДФЕС. Получаването на подкрепа по линия на ЕФК е обвързано с условие за ефективно използване на финансирането от Съюза, пропорционален финансов принос от другите партньори, който е най-малко равен на вноската на Съюза, и право на глас за Съюза в управителните органи, с което се гарантира защитата на интересите на Съюза в партньорството. За тази цел съвместните предприятия се създават чрез единен учредителен акт, с който се осигуряват централизирани административни функции.
12. В допълнение към основанията, посочени в член 132 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане и произтичащите от тях правни задължения трябва да допускат прекратяване, когато е малко вероятно целите на действието да бъдат постигнати изобщо или в рамките на определените срокове, или когато действието е загубило своята значимост по отношение на политиката.

Член 13

Прилагане на правилата за класифицирана и чувствителна информация

1. Комисията осигурява защита на класифицираната информация в съответствие с правилата относно сигурността, установени в Решение на Комисията (ЕС, Евратом) 2015/444⁴².
2. Всяка държава членка и асоциирана държава гарантира, че осигурява степен на защита на класифицираната информация на ЕС, която е равностойна на правилата за сигурност, установени в Решение 2013/488/ЕС на Съвета⁴³. Еквивалентността на степента на защита в трети държави се установява чрез споразумение за сигурността на информацията, прието в съответствие с член 218 от ДФЕС.
3. С оглед улесняване на обмена на класифицирана информация и чувствителна информация с държавите членки и, когато е уместно, с други получатели, се използва защитена система за обмен.
4. Институциите, органите и агенциите на Съюза, които участват в изпълнението на бюджета на Съюза, имат достъп до информацията, включително класифицираната информация, необходима за целите на провеждането на процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане, изпълнението на действия, включително докладване и плащания, както и проверки, прегледи, одити и разследвания.
5. За да се осигури спазването на изискванията, посочени в Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, включително принципите на прозрачност и равно третиране, на всички етапи от процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане, които включват класифицирана информация, административните данни, необходими за оценка, предоставяне и одит на подкрепата от Съюза, ограничени до правна, финансова и процедурна информация, се третират като чувствителна неклассифицирана информация.

Член 14

Управление и консултативни съвети

1. Създава се Стратегически съвет на заинтересованите страни.
2. Членовете на Стратегическия съвет на заинтересованите страни на ЕФК се назначават от Комисията след открита покана за представяне на кандидатури или покана за изразяване на интерес, или и двете, в зависимост от това кое от двете Комисията сметне за по-подходящо и като се отчита необходимостта от баланс по отношение на сектора, вида на организацията, включително частните инвеститори, както и размера, квалификацията, пола, възрастта и географското разпределение. Мандатът на членовете на Съвета е ограничен до четири години, с възможност за еднократно подновяване. Членовете на Съвета следва да изпълняват функциите си почтено и неподкупно.
3. Комисията установява подробните правила за подбор и състав, възнаграждение, процедурни правила, правила за конфликт на интереси и поверителност за

⁴² Решение (ЕС, Евратом) 2015/444 на Комисията от 13 март 2015 г. относно правилата за сигурност за защита на класифицираната информация на ЕС, ОВ L 72, 17.3.2015 г., стр. 53—88.

⁴³ Решение на Съвета от 23 септември 2013 г. относно правилата за сигурност за защита на класифицирана информация на ЕС, ОВ [sr] L 274, [sr] 15.10.2013 г., стр. 1—50.

Съвета на заинтересованите страни на ЕФК. Членовете на Съвета са обвързани от тези условия.

4. Стратегическият съвет на заинтересованите страни на ЕФК, след получаване на информация от обсерватория за нововъзникващи технологии, предоставя съвети относно общата насока на ЕФК, дългосрочните тенденции в сферата на конкурентоспособността, относно области на пазарни дефекти и неоптимални инвестиционни ситуации, които биха могли да бъдат обхванати при изпълнението на ЕФК, и относно идентифицирането на стратегически портфейли от проекти в рамките на и между дейностите по линия на ЕФК, като във връзка с това той може да бъде съставен в ориентирани към различни политики конфигурации.
5. В рамките на инструмента InvestEU на ЕФК се създава независим инвестиционен комитет („Инвестиционният комитет“).
6. Съставът на Инвестиционния комитет гарантира, че той разполага с широки познания за секторите, попадащи в обхвата на ЕФК, и широки познания за географските пазари в Съюза, както и че Инвестиционният комитет като цяло е балансиран по отношение на пола.
7. Инвестиционният комитет разглежда предложенията за операции за финансиране и инвестиции, представени от партньорите по изпълнението за покритие по гаранцията на Съюза, и проверява съответствието на предложенията за финансиране по линия на инструмента InvestEU на ЕФК с приложимите правила.
8. Консултативният съвет по инструмента InvestEU на ЕФК се състои от по един представител на всеки партньор по изпълнението и по един представител на всяка държава членка. Консултативният съвет по инструмента InvestEU на ЕФК предоставя съвети относно разработването на финансови продукти и относно стратегическата и оперативната насока в своята област на компетентност. Той също така предоставя съвети относно координацията с ЕСИ, за да се гарантира допълване с друго финансиране от Съюза или частни инвестиции. Заседанията на консултативния съвет се председателстват от представител на Комисията.
9. Комисията установява подробните правила за подбор и състав, възнаграждение, процедурни правила, правила за конфликт на интереси и поверителност за Инвестиционния комитет и Консултативния съвет по инструмента InvestEU на ЕФК.
10. Комисията и партньорите по изпълнението провеждат редовни диалози за преглед на политиките, за да обсъждат напредъка в прилагането на финансовите продукти и да вземат отношение по съответните промени в политиките.
11. Комисията гарантира, че заинтересованите страни участват чрез консултации при разработването на работните програми, чрез създаване на една или няколко тематични платформи за всеки от компонентите.

Глава II

ИНСТРУМЕНТАРИУМ НА ЕФК

РАЗДЕЛ I

ИНСТРУМЕНТИ ЗА КООРДИНАЦИЯ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНИ СРЕДСТВА, ВЪЗЛАГАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ И ПРОМИШЛЕНА ПОЛИТИКА

Член 15

Работни програми

1. С работните програми може да се определят:
 - а) действия и свързания с тях бюджет по линия на ЕФК, както и действия, описани в конкретната специална част от работните програми, посочена в параграф 2;
 - б) инструменти и форма на финансиране;
 - в) критерии за допустимост и възлагане;
 - г) единен процент на съфинансиране за всяко действие за безвъзмездни средства, покриващи действителните разходи;
 - д) действия, за които се прилага взаимозастрахователният механизъм съгласно Регламент (ЕС) [XXX] [„Хоризонт Европа“];
 - е) правила, приложими за действия, отнасящи се до повече от една специфична цел;
 - ж) действия, за които се прилагат специфични правила, по-специално относно собствеността, използването и разпространението, прехвърлянето и лицензирането, както и правата за достъп до резултатите;
 - з) действия, които се ползват от механизмите, посочени в член 20.
2. Работните програми по настоящия регламент включват в конкретна специална част съвместни научноизследователски и иновационни дейности и предназначения за тях бюджет.
3. Комисията, чрез актове за изпълнение, приема работните програми за изпълнение на специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, букви а), б), в) и г), и на хоризонталните дейности по глава III. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 83, параграф 2.
4. Комисията, чрез актове за изпълнение, приема работните програми за изпълнение на специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква г), т. 2, 3 и 4. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 83, параграф 3.
5. При надлежно обосновани наложителни причини със спешен характер, свързани с факта, че работна програма не е приета до 1 октомври на годината, предхождаща годината на изпълнение на бюджета, Комисията приема работната програма чрез незабавно приложими актове за изпълнение в съответствие с

процедурата, посочена в член 83, параграф 4, не по-късно от 15 октомври на годината, предхождаща годината на изпълнение на бюджета. Тези актове за изпълнение остават в сила за периода на изпълнение на бюджета.

6. При надлежно обосновани наложителни причини със спешен характер, свързани с необходимостта от незабавна реакция при криза или други подобни изключителни и надлежно обосновани извънредни ситуации, Комисията може да приеме работна програма чрез незабавно приложими актове за изпълнение в съответствие с процедурата, посочена в член 83, параграф 4.

Член 16

Конструктор за вериги за създаване на стойност на единния пазар

1. С цел да се насърчат устойчиви вериги за създаване на стойност в Съюза работните програми може да включват целеви покани за разрастване на веригите за създаване на стойност, които ще подкрепят както подготовката на проекти, така и привличането на допълнителен публичен и частен капитал за интегриране на доставчици, производители и новатори от различни държави членки и диверсифициране на източниците на доставки.

Член 17

Лидери в областта на технологиите в ЕС

1. Работните програми може да включват целеви процедури за възлагане, предоставяне или присъждане „отдолу нагоре“ на два етапа, за да се идентифицират и подкрепят лидерите в областта на технологиите в ЕС чрез ръководени от промишлеността консорциуми, които да използват тяхната роля на двигатели на иновациите и износа, за да укрепят тяхната конкурентна позиция в световен мащаб, както и тази на доставчиците им — европейски МСП, чрез инвестиции в нови решения и откриване на подходящи партньори. Може да бъде предоставена подкрепа за подготовка на проекти, както и за привличане на допълнителен публичен и частен капитал.
2. На първия етап може да бъде публикувана открита покана за изразяване на интерес за стоки, строителни работи или услуги, които биха могли да допринесат за конкурентоспособността на Съюза като цяло или в определен сектор, без да се уточняват видът дейности или инструментът за изпълнение на бюджета, който ще се използва.
3. На втория етап се подпомага анализът и привличането на допълнителен публичен и частен капитал.
4. Предложенията и офертите се оценяват и класират въз основа на общи критерии за възлагане, като например сравнителния им принос за конкурентоспособността на Съюза.
5. Комисията за оценка определя най-подходящия инструмент за изпълнение на бюджета, като също предлага максималния размер и формата на вноската на Съюза.

Член 18

Действия за увеличаване на производството

1. Чрез дерогация от член 196, параграф 2 от Финансовия регламент финансовите вноски, когато са необходими за изпълнението на проекти, свързани с производство, които са от съществено значение за подкрепа на общата цел за устойчивост, както е посочено в член 3, параграф 1, или за дейности, необходими за гарантиране на сигурността, устойчивостта или непрекъснатостта на услугите в подкрепа на целта, посочена в член 3, параграф 2, буква г), може да обхващат действия, започнали преди датата на подаване на предложението за тези действия.
2. В работната програма или документите, свързани с процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане, се определят допълнителни условия с цел да се осигури гаранция, че подкрепата е необходима и пропорционална, не допуска свръхкомпенсация и двойно финансиране, временна е и намалява с течение на времето.

Член 19

Допълнителни средства за ВПОИ

1. По линия на ЕФК може да бъде предоставяна подкрепа за:
 - а) проекти, пряко участващи във важен проект от общоевропейски интерес (ВПОИ), одобрен от Комисията съгласно член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС;
 - б) последващи проекти, основани на резултати от ВПОИ, обвързани със значителни частни инвестиции.
2. Всяка подкрепа по линия на ЕФК за ВПОИ, посочена в параграф 1, е обвързана с национално съфинансиране.

Член 20

Ускорени и целенасочени действия за конкурентоспособност

1. С цел създаване или улесняване на възможността за подкрепа от страна на Съюза за действия от императивен обществен интерес или при които времето е от критична важност, които в противен случай не биха могли да бъдат ефективно изпълнени съгласно обичайните правила, приложими за бюджета на Съюза или секторните политики, в работните програми могат да бъдат определяни съответни процедури за възлагане, предоставяне или присъждане при пряко или непряко управление, които могат да се ползват от някои допълнения, изключения и дерогации от приложимото право в хода на процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане или изпълнението на подкрепяните дейности, при положение че бъдат изпълнени всички изброени по-долу условия:
 - а) действието е необходимо и подходящо за постигане на целите на действието в съответствие с общите или специфичните цели на програмата;
 - б) действието е надлежно обосновано от императивен обществен интерес и/или е с чувствителен по отношение на времето характер, или и двете;

- в) действието не може да бъде ефективно изпълнено по друг начин съгласно обичайните правила, приложими по отношение на процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане.
2. В съответствие с параграф 1 по отношение на процедура за възлагане, предоставяне или присъждане могат да бъдат приложени една или повече от следните мерки:
- а) За безвъзмездни средства, без да се засяга използването на конкурентни процедури, когато е уместно, в съответствие с член 192, параграф 1 и в допълнение към член 198 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, в работната програма може да бъде посочено, че процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане е под формата на целева намеса, насочена към:
- (1) определяне на действие от императивен обществен интерес за Съюза и бенефициерите или категориите бенефициери, които могат да бъдат поканени да подадат предложение без покана за представяне на предложения; или
 - (2) посочване на сума, до която предложения, на които е бил присъден знакът, посочен в член 8 от настоящия регламент, но които не са получили финансиране от Съюза поради липса на бюджет, могат да бъдат идентифицирани и да бъдат поканени. Заявителите може да бъдат поканени да подадат отново предложенията си без покана за представяне на предложения; когато предложението бъде подадено отново без съществена промяна, органът, който взема решение, може да реши да се довери изцяло на предходната положителна оценка и на всички преди това проведени проверки и представени подкрепящи документи; причините за възлагането на отделното действие се посочват надлежно в решението за възлагане, а списъкът с действията се публикува в годишния отчет за дейността, посочен в член 74, параграф 9 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509; или
 - (3) посочване на действие и бенефициери или на област на политиката и категории бенефициери, както и определяне на сума, до която към предложения могат да бъдат отправяни покани за удължаване на действията по линия на ЕФК или други програми на Съюза, с цел продължаване или добавяне на допълнителни дейности или организации и/или доразвиване на резултатите; когато действията и бенефициерите не са индивидуално посочени в работната програма, причините за възлагането на отделното действие се обосновават надлежно в решението за възлагане, а списъкът с действията се публикува в годишния отчет за дейността, посочен в член 74, параграф 9 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. Възлагането може да бъде под формата на изменение на първоначалното действие чрез добавяне на нови дейности и увеличаване на максималния размер на вноската на Съюза.
- б) Чрез дерогация от членове 199, 201, 203 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 относно безвъзмездните средства или от член 170, параграф 1, букви б) и в) и параграф 2 от същия регламент относно възлагането на обществени поръчки в

работната програма може да бъде уточнено, че процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане е под формата на ускорена намеса, насочена към:

- (1) ограничаване на изискванията за решението за възлагане и подписването на правни задължения до предварителна оценка на критериите за възлагане и отстраняване; вземане на решение за възлагане единствено въз основа на лична декларация от заявителите и оферентите относно критериите за подбор и допустимост, без да се изискват съответните подкрепящи документи в рамките на предварителната оценка; извършване на окончателна оценка, включително по отношение на критериите за подбор и допустимост, и исканията за всички съответни подкрепящи документи, в рамките на три месеца от подписването на правното задължение; и
- (2) изискване заявителите или оферентите да бъдат уведомени за резултатите от предварителната оценка в рамките на 30 календарни дни от крайния срок за подаване на предложения или оферти; решението за възлагане се взема в рамките на 60 календарни дни от крайния срок за подаване на предложения или оферти и, когато е приложимо, без да се спазват процедурите, посочени в член 83; до приключването на окончателната оценка не се изплаща предварително финансиране.

в) Чрез дерогация от член 9 от настоящия регламент в работната програма може да бъде уточнено, че процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане е под формата на стимулираща намеса, която осигурява възможност за временно и условно освобождаване от спазване на определена част от критериите за допустимост в хода на процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане и части от изпълнението на действието, по-специално по отношение на мястото на установяване; съответствието с временно отменените критерии за допустимост се постига и оценява по време на изпълнението на действието в рамките на срок, посочен в правното задължение. Ако временно отменените критерии за допустимост не са спазени към посочената дата, действието се смята за недопустимо в своята цялост и всяко финансиране от Съюза се възстановява изцяло; в случаи на стимулираща намеса не се изплаща предварително финансиране.

г) В работната програма могат да бъдат установени специални процедури за възлагане, предоставяне или присъждане „отдолу нагоре“ на два етапа в съответствие със следните правила:

- (1) На първия етап може да бъде отправена покана за изразяване на интерес без уточняване на вида дейности или инструмента за изпълнение на бюджета, който ще се използва, за да се даде възможност на заявителите, оферентите и оценените по стълбове субекти да подадат предложения за проекти или оферти за стоки, строителни работи или услуги, които биха могли да допринесат за конкурентоспособността на Съюза като цяло или в определен сектор.
- (2) Предложенията и офертите се оценяват и класират въз основа на общи критерии за възлагане, като например техния

сравнителен принос за конкурентоспособността на Съюза. Комисията за оценка определя най-подходящия инструмент за изпълнение на бюджета при пряко или непряко управление, по-специално безвъзмездни средства, възлагане на обществени поръчки, нефинансови дарения, споразумения за финансово участие или друга подкрепа, както и предлага максималния размер и форма на вноската на Съюза.

- (3) На втория етап, в рамките на наличния бюджет, успешно оценените проекти или оферти получават покана да коригират и допълнят своето предложение или оферта в съответствие със заключенията на комисията за оценка. Процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане се осъществява в съответствие с правилата, посочени в член 12, приложими по отношение на съответния инструмент за изпълнение на бюджета.
3. В съответствие с параграф 1 за действия, за които се изисква планиране, изграждане и експлоатация на съоръжения, финансирани по процедури за възлагане, предоставяне или присъждане, в работната програма може да се определи, че в зависимост от естеството на действието, то е от обществен интерес и може да съществуват наложителни причини, свързани с обществен интерес — по смисъла на член 6, параграф 4 и член 16, параграф 1, буква в) от Директива 92/43/ЕИО на Съвета и член 4, параграф 7 от Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, в интерес на отбраната — по смисъла на член 2, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета, и в интерес на общественото здраве и безопасност — по смисъла на член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, в съответствие със и при условията, определени в приложимото законодателство, като например Регламент 2024/1735 относно Законодателния акт за промишленост с нулеви нетни емисии, RED III (Директива 2023/2413) или сборния пакет от мерки в областта на отбраната (СОМ(2022)349), при условие че са изпълнени останалите условия, посочени в тези разпоредби.

РАЗДЕЛ 2

ИНСТРУМЕНТ INVESTEU НА ЕФК

Член 21

Обща рамка

1. Като хоризонтален инструмент за прилагане на вътрешните политики на Съюза, инструментът InvestEU на ЕФК съдържа бюджетната гаранция и финансовите инструменти, включително когато са комбинирани с безвъзмездна подкрепа в операция за смесено финансиране, предназначени за осигуряване на принос за общите и специфичните цели, посочени в член 3, и може да бъде изпълняван във взаимодействие с други дейности на Съюза или национални дейности, включително чрез раздела „Държави членки“.
2. Инструментът InvestEU на ЕФК е насочен към справяне с пазарни дефекти или неоптимални инвестиционни ситуации. По линия на инструмента InvestEU на

ЕФК може по-специално да се предоставят заеми, гаранции, насрещни гаранции, инструменти на капиталовия пазар, всякакви други форми на финансиране или кредитно подобрение, включително подчинен дълг, или капиталови или квазикапиталови инвестиции, предоставяни пряко или косвено чрез финансови посредници, фондове, инвестиционни платформи или други средства, които са насочени към крайните получатели.

3. Максималният размер на бюджетната гаранция по раздел „ЕС“ на инструмента InvestEU на ЕФК е 70 000 000 000 EUR по текущи цени. Тя се провизира при ставка от 50 %.
4. Минималният размер на подкрепата от Съюза по линия на ЕФК, предоставяна чрез инструмента InvestEU на ЕФК, е 17 000 000 000 EUR, които ще бъдат използвани в подкрепа на общите и специфичните цели, посочени в член 3. Тази минимална сума се увеличава с вноските от работните програми, посочени в член 15. Вноските са предпочитано средство за изпълнение по линия на ЕФК и се използват за обезпечаване на бюджетната гаранция или финансиране на финансовите инструменти.
5. С инвестиционните насоки, дадени от Комисията, се определя по-подробно обхватът на намесата в подкрепа на общите и специфичните цели, посочени в член 3. Инвестиционните насоки се изготвят в тясно сътрудничество с потенциалните партньори по изпълнението.
6. По отношение на провизирането, посочено в параграф 3, се прилагат следните правила:
 - а) процентът на провизиране се оценява всяка година в съответствие с оценката, посочена в член 41, параграф 5 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509;
 - б) за целите на подкрепата по линия на други програми на Съюза, посочени в член 23, параграф 2, провизирането се осигурява от съответната друга програма на Съюза;
 - в) провизирането се извършва до 31 декември 2034 г. при отчитане на напредъка при предоставянето на бюджетната гаранция по инструмента InvestEU на ЕФК.
 - г) в съответствие с член 214, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 провизиите се формират до 31 декември 2037 г. при отчитане на напредъка в одобряването и подписването на операциите за финансиране и инвестиране.
7. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 84, с цел изменение на параграф 3, насочено към коригиране на процента на провизиране и коригиране на максималната сума на бюджетната гаранция с до 20 % от тази сума.

Член 22

Подкрепа за разрастващи се и стартиращи предприятия

1. Инструментът InvestEU на ЕФК служи като интегрирана платформа на Съюза за предоставяне на целенасочена финансова подкрепа на предприятия във всички фази на развитие — стартиращи и разрастващи се предприятия, включително тези, които активно се стремят към производство, промишлено внедряване и развърщане на пазара. Това гарантира, че европейските предприятия с висок потенциал, които разработват или внедряват иновативни решения, имат достъп

до капитал и ресурси за растеж в Съюза, като по този начин се засилват интеграцията на единния пазар и Съюзът на спестяванията и инвестициите.

2. Комисията по-специално разработва механизъм за разрастване в сътрудничество с групата на ЕИБ, други международни финансови институции и национални насърчителни банки. С механизма координирано и последователно ще се предоставя цялостен набор от инструменти за финансиране, съобразени с уникалните нужди на разрастващите се предприятия, включително непряк и пряк собствен капитал и квазидялово участие, рисков дълг, заеми, гаранции и смесено финансиране, с цел да се привличат частни инвеститори в подкрепа на финансирането на разрастващите се предприятия и да се улесняват възможностите за излизане от дейността. Механизмът е насочен към МСП и малки дружества със средна пазарна капитализация, както и към дружества със средна пазарна капитализация.
3. Механизмът ще се използва, когато пазарните инвеститори не могат да осигурят достатъчно финансиране за европейски бързорастящи, иновативни и стратегически предприятия, включително ако е необходимо за защита на стратегическите активи, интересите, автономността или икономическата сигурност на Съюза.
4. Той ще използва публични инвестиции, за да катализира значителни частни и институционални капиталови потоци, например от фондове за дялово участие, корпорации, пенсионни фондове, застрахователни компании и други дългосрочни инвеститори, като по този начин ще задълбочи капиталовите пазари в Европа и ще стимулира устойчивия растеж на разрастващите се предприятия.

Член 23

Клауза за изключителни права

1. През периода на МФР 2028—2034 г. бюджетните гаранции, финансовите инструменти или финансовите инструменти, пряко прилагани от Комисията в съответствие с член 219 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 с цел да се подкрепят целите на политиката на територията на Съюза, се установяват единствено съгласно настоящия раздел.
2. Бюджетната гаранция, в рамките на максималния ѝ размер, посочен в член 21, параграф 3, и финансовите инструменти, включително когато са комбинирани с безвъзмездна подкрепа в операция за смесено финансиране, могат да бъдат използвани за предоставяне на подкрепа по линия на други програми на Съюза, включително иновационния фонд по линия на СТЕ на ЕС и други програми на Съюза, финансирани от източници, различни от бюджета на Съюза, в съответствие с целите, определени с тези програми.

Член 24

Раздел „ЕС“ и раздел „Държави членки“

1. Инструментът InvestEU на ЕФК се състои от раздел „ЕС“ и раздел „Държави членки“.
2. Целевите вноски за инструмента InvestEU на ЕФК по член 5, параграф 1 могат да бъдат направени в съответствие с членове 211, параграф 2 и 221, параграф 2

от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. Целевите вноски за бюджетната гаранция по инструмента InvestEU на ЕФК генерират допълнителна сума към бюджетната гаранция, посочена в член 21, параграф 3.

Член 25

Общност на партньори по изпълнението

1. Инструментът InvestEU на ЕФК ще бъде изпълняван от партньори при модел с отворена структура, включително Групата на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), международни финансови институции, националните насърчителни банки и институции.
2. Чрез дерогация от член 211, параграф 5 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 и при спазване на член 12 от настоящия регламент прилагането на бюджетна гаранция или финансов инструмент, включително когато е комбинирано с безвъзмездна подкрепа в операция за смесено финансиране, може да бъде поверено на всеки субект, посочен в член 62, параграф 1, първа алинея, буква в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.
3. В допълнение към субектите, посочени в член 62, параграф 1, първа алинея, буква в) и член 211, параграф 5 от Регламент (ЕС Евратом) 2024/2029, на органи, установени в държава членка, за които се прилага частното право на държава членка или правото на Съюза, може по изключение, след положителна оценка по стълбовете, да бъде възложено изпълнението на бюджетна гаранция или финансов инструмент, включително когато са комбинирани с безвъзмездна подкрепа в операция за смесено финансиране, доколкото на тези органи са предоставени подходящи финансови гаранции, които могат да бъдат ограничени за всяко действие до максималния размер на подкрепата от Съюза. Тези органи, за които се прилага частното право, се избират, като се отчитат естеството на финансовия инструмент или бюджетната гаранция, които ще бъдат прилагани, опитът и финансовият и оперативният капацитет, както и техните правила и процедури за проверка на икономическата жизнеспособност на проектите на крайните получатели. Подборът трябва да бъде прозрачен, обоснован от обективни причини и да не поражда конфликт на интереси.

Глава III

Консултантски услуги по проекти, сътрудничество с МСП, развитие на умения и достъп до финансиране

РАЗДЕЛ 1

КОНСУЛТАНТСКИ УСЛУГИ ПО ПРОЕКТИ

Член 26

Консултантски услуги по проекти

1. Консултантските услуги по проекти ще бъдат предоставяни за подлежащи и неподлежащи на възстановяване инструменти. Действията и дейностите, за които се предоставя подкрепа по реда на настоящата глава, допринасят за

общите цели, посочени в член 3, параграф 1, и подкрепят и допълват, когато е уместно, дейностите по другите глави.

2. Ще бъде осигурен централизиран достъп до консултантски услуги и услуги за ускоряване на бизнеса, които могат да включват:
 - а) консултантски услуги в областта на инвестициите, включително дейности за развитие на пазара и консултантска подкрепа за идентифициране, подготовка, разработване, структуриране, снабдяване и изпълнение на инвестиционни проекти, както и за повишаване на капацитета на организаторите на проекти и финансовите посредници за осъществяване на операции за финансиране и инвестиции и подобряване на разбирането и използването на финансовите инструменти с цел оползотворяване на пълния им потенциал. Тази подкрепа може да обхваща всеки етап от жизнения цикъл на проект или финансиране на получаващ подкрепа субект;
 - б) бизнес наставничество и услуги за ускоряване на бизнеса, насочени към потенциални бенефициери на ЕФК и други организатори на проекти, включително МСП и дружества със средна пазарна капитализация, стартиращи и разрастващи се предприятия, които подкрепят и улесняват достъпа им до финансиране по линия на ЕФК, както и намирането на партньорства с частни инвеститори и подобряване на финансовата грамотност на предприемачите, включително разбиране на възможностите, които предлага финансирането от капиталовите пазари;
3. Консултантските услуги по проекти, наред с другото, подкрепят генерирането на портфейли от проекти и разработването на потенциални инвестиционни проекти по линия на инструмента InvestEU на ЕФК и допринасят за по-нататъшното им развитие. Консултантските услуги по проекти ще се предоставят в сътрудничество и с промишлени алианси и европейски клъстери. Консултантските услуги по проекти са налични по всеки посочен компонент на политиката, като обхващат секторите в рамките на този компонент. Освен това консултантската подкрепа може да обхваща общи цели и междусекторни действия.
4. Комисията може да сключва споразумения за консултантски дейности с консултативни партньори и доставчици на услуги в съответствие с нуждите на всеки компонент на политиката. Комисията и консултативните партньори, включително групата на ЕИБ, работят в тясно сътрудничество помежду си с цел осигуряване на ефикасност, полезни взаимодействия и ефективно географско покритие в рамките на целия Съюз, като вземат предвид съществуващите структури и дейност.
5. Независимо от инструмента за изпълнение на бюджета за придобиването или предоставянето на консултантски услуги доставчиците и получателите на услугите се избират в съответствие с принципите на прозрачност и равно третиране, избягване на конфликт на интереси, включително конфликт на професионални интереси.
6. При изпълнението на консултантски услуги по проекти Комисията, нейните консултативни партньори и други доставчици на услуги, когато е уместно, си сътрудничат с други доставчици на консултантски и помощни услуги на равнището на Съюза или на национално равнище, включително мрежата „ЕС за предприятията“.

РАЗДЕЛ 2

СЪТРУДНИЧЕСТВО С МСП

Член 27

Мрежа „ЕС за предприятията“

1. Създава се мрежа „ЕС за предприятията“ с цел подпомагане на предприятията от Съюза за увеличаване на тяхната конкурентоспособност и внедряване на иновации, растеж и разрастване в рамките на единния пазар и извън него, с особен акцент върху МСП, стартиращите предприятия, разрастващите се предприятия и малките дружества със средна пазарна капитализация. Мрежата ще обхваща целия Съюз и ще бъде балансирана в географско отношение, като се вземат предвид особеностите на всички видове региони в Съюза, включително по-слабо развитите региони и най-отдалечените региони на Съюза.

Член 28

Подкрепа за бизнеса

1. По линия на ЕФК ще бъдат провеждани междусекторни дейности, насочени към укрепване на конкурентоспособността на МСП и постигане на допълняемост на равнището на Съюза, включително чрез следните мерки:
 - а) предоставяне на интегрирани бизнес съвети и подкрепа на предприятия, включително чрез финансова подкрепа на трети страни;
 - б) предоставяне на възможности за партньорство и изграждане на капацитет;
 - в) подкрепа и съдействие за достъп до технологии, технологична инфраструктура и съоръжения, подкрепа за навлизането на иновациите на пазара и подкрепа за бизнес организации, МСП и малки дружества със средна пазарна капитализация, включително стартиращи и разрастващи се предприятия, за участие в платформи и сектори за сътрудничество;
 - г) насърчаване на разбирането на бизнеса за политиките на Съюза, получаване на обратна връзка относно тяхната ефективност;
 - д) увеличаване на достъпа и наличността на финансиране за МСП, включително микрофинансиране и подкрепа за социални предприятия, както и за малки дружества със средна пазарна капитализация;
 - е) улесняване на достъпа до пазари, включително чрез подкрепа за интернационализацията на МСП и предоставяне на пазарна информация, включително в по-слабо развитите региони и най-отдалечените региони;
 - ж) подобряване на бизнес средата за МСП и насърчаване на нови бизнес възможности за МСП чрез подкрепа, наред с другото, на оползотворяването на интелектуалната собственост, определянето на стандарти и възлагането на обществени поръчки;
 - з) насърчаване на предприемачеството, включително предприемачеството на жените и младежите, и придобиването на предприемачески и бизнес умения.

Член 29

Специализирани действия за МСП, насочени към увеличаване на тяхното участие

1. В рамките на всеки компонент ще се предоставя подкрепа за специални, специфични за сектора действия, насочени към стартиращи предприятия, МСП и малки дружества със средна пазарна капитализация, или покани за МСП в стратегически сектори с цел насърчаване на иновациите, ускоряването на бизнеса, пазарната реализация и увеличаването на мащаба.

Член 30

Подкрепа за развитие на уменията

1. По линия на ЕФК се финансират дейности в подкрепа на развитието на умения, по-специално в стратегическите сектори, като се изграждат силни връзки между висшето образование, доставчиците на професионално образование и обучение, приложните научни изследвания и бизнеса с цел постигане на гъвкава, иновативна и конкурентоспособна икономика. Това включва подкрепа за европейска гаранция за уменията, която е в подкрепа на преходите във веригата за създаване на стойност в полза на стратегически развиващите се сектори или професии на пазара на труда чрез повишаване на квалификацията и преквалификация на работната сила и партньорства в областта на професионалното образование и обучение (ПОО) за укрепване на сътрудничеството между доставчиците на ПОО и предприятията, особено МСП, и свързването им с регионалните промишлени екосистеми.

РАЗДЕЛ 3

БЮРО ЗА ОБСЛУЖВАНЕ НА БЕНЕФИЦИЕРИТЕ

Член 31

Достъп до финансиране от Съюза

1. В съответствие с член 150 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 ЕФК допринася за поддържането и разширяването на единната зона за електронен обмен на данни за участниците, с цел осигуряване на опростен достъп до финансиране от Съюза. Този принос не зависи от начина или инструмента за изпълнение на бюджета и включва консултантски услуги и услуги за ускоряване на развитието на бизнеса, както и подкрепа за единен портал за достъп до подкрепа от Съюза в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX] [Регламент за изпълнението].
2. По линия на ЕФК могат да бъдат подкрепяни всякакви допълнителни дейности, за да се улесни и ускори достъпът до финансиране от Съюза и други видове финансиране и инвестиции, както и да се осигури оползотворяване и използване на резултатите чрез средства и инструменти като проверка на концепцията, безвъзмездни средства за внедряване, консултантски услуги и услуги за бизнес подкрепа, както и всякакви целеви платформи.

Глава IV

Подкрепа за преход към чиста енергия и декарбонизация на промишлеността

Член 32

Предмет

1. Действията, за които се предоставя подкрепа по реда на настоящата глава, допринасят за постигането на общите цели, посочени в член 3, параграф 1, и специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква а).
2. Подкрепата за действия по настоящата глава се финансира от бюджета, посочен в член 4, и от всички допълнителни вноски, разпределени в съответствие с член 5.

Член 33

Специфични дейности в подкрепа на политиките за преход към чиста енергия и декарбонизация на промишлеността

1. Предоставянето на подкрепа за преход към чиста енергия и компонентът за декарбонизация на промишлеността се осъществяват по-специално чрез следните дейности:
 - а) Дейности по програма LIFE: предоставяне на подкрепа за проекти „отдолу нагоре“ за демонстриране, тестване и навлизане на пазара на иновативни решения и най-добри практики в областта на прехода към чиста енергия и декарбонизацията на промишлеността, както и повишаване на информираността относно климата и околната среда на съответните равнища на управление.
 - б) Енергийна ефективност, съхраняване на енергия, оптимизация на търсенето, вътрешни преносни и разпределителни мрежи, цифровизация на енергийните системи, интегрирана енергия от възобновяеми източници, енергийно саниране на сгради и решения, системи и услуги за отопление и охлаждане.
 - в) Решения за преход към чиста енергия и декарбонизация на промишлеността, включително електрификация на енергоемки производства и улавяне, съхранение и използване на въглероден диоксид, а в градовете по-специално за енергетиката, транспорта и сградите.
 - г) Добив, производство, съхранение, разпространение и използване на устойчиви горива, които улесняват декарбонизацията на мобилността.
 - д) Чисти, мултимодални и цифровизирани, безопасни транспортни решения и решения за мобилност, включително мобилни активи (напр. превозни средства, плавателни съдове, включително риболовни кораби, самолети, подвижен състав) и инфраструктури (наред с другото, инфраструктура за зареждане, пристанища или високоскоростни железопътни линии), системи и операции.
 - е) Подкрепа за разработването и внедряването на интелигентна мобилност, включително превозни средства, инфраструктура, свързана и автоматизирана мобилност, интелигентни системи за управление на трафика и свързани услуги.

- ж) Производство в областта на чистите технологии и неговата верига за доставки, включително чрез финансова подкрепа за стратегически проекти съгласно Регламент (ЕС) 2024/1735, увеличаване на производствените мощности на технологиите с нулеви нетни емисии и техните вериги за доставки, също и чрез разширяване на съществуващите производствени линии.
 - з) Укрепване на капацитета на Съюза в областта на иновациите и промишленото внедряване на усъвършенствано производство и авангардни материали.
 - и) Кръгова икономика, водна ефективност, здраве на океаните и екологична политика, включително решения за защита, възстановяване и подобряване на качеството на околната среда, включително въздуха, водата, морската среда и почвата, както и за спиране и обръщане на процеса на загуба на биологично разнообразие и за справяне с деградацията на екосистемите, устойчиви решения за действия в областта на климата във веригите за доставки на хранително-вкусовата промишленост и горското стопанство.
 - й) Издръжливост спрямо изменението на климата и по отношение на водните ресурси.
 - к) Предотвратяване, контрол и отстраняване на замърсяването.
 - л) Инвестиции, иновации и модернизация в устойчиви сектори на синята икономика, като корабостроене и корабоплаване, енергия от възобновяеми източници в морето, технологии за наблюдение на океана, сини технологии и опазване на екосистемите.
 - м) Устойчивост и преход към чиста енергия на МСП, включително в секторите на туризма, строителството и други сектори на икономиката.
 - н) Навлизане на пазара, изграждане на капацитет и развитие на умения за чист преход, включително преход към чиста енергия и дейности, свързани с търсенето на енергия (например Академия за промишленост с нулеви нетни емисии), и преход към устойчива и безопасна мобилност и устойчив туризъм в градовете, селските райони, общностите и сградите.
 - о) Подкрепа за действия за разработване, изпълнение, наблюдение и прилагане на съответното законодателство и политики на Съюза. Това включва подкрепа за съответните институции, сътрудничеството между националните органи и със заинтересованите страни, проучванията, разработването и внедряването на инструменти и инфраструктури, включително ИТ инфраструктура и инструменти.
2. Подкрепата, предоставяна чрез дейностите, посочени в параграф 1, може да бъде осигурявана под всякаква форма, включително чрез съвместни научноизследователски и иновационни дейности, определени в Регламент (ЕС) [XXX] [Рамкова програма за научни изследвания и иновации] и посочени в конкретна специална част от работната програма.

Член 34

Допълнителни правила

1. За дейности, подкрепящи действията за координация и подкрепа в областта на енергийната ефективност и прехода към чиста енергия, подкрепата от Съюза

може да покрива до 100 % от допустимите разходи, без да се засяга принципът на съфинансиране.

2. Чрез дерогация от член 184, параграф 6 от Финансовия регламент за дейности, подкрепящи координационните и спомагателните действия в областта на енергийната ефективност и прехода към чиста енергия, и дейностите по програма LIFE, посочени в член 34, параграф 1, буква а), отговорният разпоредител с бюджетни кредити може да разреши или наложи, под формата на фиксирани ставки, финансиране на непреките разходи на бенефициера в максимален размер до 25 % от общите допустими преки разходи, с изключение на преките допустими разходи за подизпълнение, финансова подкрепа за трети страни и всички единични разходи или еднократни суми, които включват непреки разходи.
3. С работните програми се осигурява съгласуваност с видовете действия, планирани за изпълнение по линия на фонда, посочен в член 10а, параграф 8 от Директива 2003/87/ЕО, както и съгласуваност и допълняемост с Регламент (ЕС) [XXX] [Механизъм за свързване на Европа].
4. Работните програми, приети в съответствие с правилата на настоящия регламент съгласно тази глава, включват в конкретна специална част дейностите по конкурентоспособност и обществена активност, подкрепяни съгласно Регламент (ЕС) [XXX] [Рамкова програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“] и осигуряват съгласуваност с тях.

Член 35

Механизми за тръжни процедури

1. Процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане по настоящата глава могат да бъдат под формата на тръжни процедури. Това включва договори за разлика в цената, договори за разлика в цената на въглеродните емисии или договори с фиксирана премия в подкрепа на инвестициите за декарбонизация, при условие че финансовите интереси на Съюза са защитени и експозицията на бюджета остава ограничена до максимална вноска. Тръжните процедури могат да се изпълняват чрез и в съответствие с всеки от инструментите за изпълнение на бюджета, посочени в член 12.

ГЛАВА V

ПОДКРЕПА ЗА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, БИОТЕХНОЛОГИИ, СЕЛСКО СТОПАНСТВО И БИОИКОНОМИКА

Член 36

Специални разпоредби за подкрепа на политиките в областта на здравеопазването, биотехнологиите, селското стопанство и биоикономиката

1. Действията, за които се предоставя подкрепа по реда на настоящата глава, допринасят за постигането на общите цели, посочени в член 3, параграф 1, и специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква б).

2. Подкрепата за действия по настоящата глава се финансира от бюджета, посочен в член 4, параграф 2, и от всички допълнителни вноски, разпределени в съответствие с член 5.

Член 37

Специфични дейности

1. Предоставянето на подкрепа за политиката в областта на здравеопазването, биотехнологиите, селското стопанство и биоикономиката се осъществява по-специално чрез следните дейности:
 - а) Подобряване и защита на здравето, включително трансграничното здравеопазване, като се приоритизира насърчаването на здравето и профилактиката на заболяванията през целия живот, чрез включване на здравните въпроси във всички политики и подхода „Едно здраве“, със специален акцент върху заразните и незаразните болести, включително психично здраве, дегенеративните болести, аутизъм, сърдечносъдови болести, рак и други незаразни болести, включително свързаните със замърсяването, сексуално и репродуктивно здраве и засилване на международните здравни инициативи и сътрудничество.
 - б) Укрепване на ефикасността и устойчивостта на здравните системи чрез подобряване на достъпа, използване и повторно използване на здравни данни и цифрови инструменти, инфраструктури и услуги, включително в подкрепа на европейското пространство на здравни данни, внедряване на решения в здравеопазването, основани на изкуствен интелект и роботика, напредък в цифровата трансформация на здравеопазването, подобряване на достъпа до здравни услуги, с особен акцент върху общественото здравеопазване и здравните работници, разработване и прилагане на законодателството на Съюза в областта на здравеопазването, също чрез използване на цифрови технологии, насърчаване на вземането на решения, основани на доказателства (включително чрез подкрепа на оценката на здравните технологии), предоставяне на цифрови решения за мониторинг и координиране и насърчаване на интегрираната работа между националните здравни системи, с цел осигуряване на съгласуваност и ефективност в целия Съюз.
 - в) Насърчаване на разработването, производствения капацитет, производството и промишленото внедряване на здравни технологии и такива за биоикономика, с цел повишаване на конкурентоспособността на сектора и осигуряване на наличието на лекарствени продукти на Съюза, медицински изделия, цифрови решения и медицински мерки за противодействие, свързани с готовността и реагирането на трансгранични заплахи за здравето, както и на конкурентоспособността и устойчивостта на секторите, с осигуряване на гаранции, че тези продукти са иновативни, безопасни, достъпни, налични и на достъпни цени, като по този начин се насърчава равнопоставеният достъп в целия Съюз.
 - г) Предоставяне на подкрепа за откриване, разработване, намаляване на риска, демонстриране, пилотни проекти и използване, както и за разширяване на мащаба на иновациите в сферата на биотехнологиите, ускоряване на пускането и навлизането на пазара на биотехнологични решения, укрепване на нововъзникващите вериги за създаване на стойност и осигуряване на достъп до

финансиране и друга подкрепа за МСП, стартиращи предприятия, разрастващи се предприятия и новатори.

- д) Защита на хората чрез подкрепа на разработването, прилагането и мониторинга на политиките за здравна сигурност, в сътрудничество с органите на държавите членки и заинтересованите страни, както и координиране на плановете за профилактика, готовност и реакция на равнището на Съюза и на национално равнище.
 - е) Насърчаване на иновативен и конкурентен сектор на биоикономиката в Съюза, включително в областите на здравните биотехнологии, биоматериалите и биопродуктите, оползотворяването на производствени остатъци от селското и горското стопанство, продуктите с отрицателен въглероден отпечатък, биопроизводството и биохимичните продукти, по-специално чрез осигуряване на подкрепа за откриване, разработване, намаляване на риска, демонстриране, пилотни проекти и разширяване на иновациите в сферата на биоикономиката; чрез ускоряване на пускането и навлизането на пазара на използващи биотехнологии материали от селското и горското стопанство и решения за биоикономиката; чрез укрепване на нововъзникващите вериги за създаване на стойност; чрез изграждане на квалифицирана работна сила, чрез осигуряване на достъп до финансиране и друга подкрепа за МСП, стартиращи предприятия, разрастващи се предприятия и новатори.
 - ж) Насърчаване на конкурентоспособността, устойчивостта, издръжливостта и справедливостта в секторите на селското стопанство, рибарството, аквакултурите и горското стопанство, и селските и крайбрежните райони, и допринасяне за дългосрочната продоволствена сигурност в Съюза.
 - з) Предоставяне на подкрепа за действия за разработване, прилагане, наблюдение и прилагане на съответното законодателство и политики на Съюза. Това включва подкрепа на съответните институции, сътрудничеството между националните органи и със заинтересованите страни, проучванията, разработването и внедряването на инструменти и инфраструктури, включително ИТ инфраструктура и инструменти.
2. Работните програми, приети в съответствие с правилата на настоящия регламент съгласно тази глава, включват в конкретна специална част дейностите по конкурентоспособност и обществена активност, подкрепяни съгласно Регламент (ЕС) [XXX] [Рамкова програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“] и осигуряват съгласуваност с тях.

ГЛАВА VI

ПОДКРЕПА ЗА ЦИФРОВО ЛИДЕРСТВО

Член 38

Специални разпоредби относно политиката за подкрепа на цифровото лидерство

1. Действията, за които се предоставя подкрепа по реда на настоящата глава, допринасят за постигането на общите цели, посочени в член 3, параграф 1, и специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква в).

2. Подкрепата за действия по настоящата глава се финансира от бюджета, посочен в член 4, параграф 2, буква г), и от всички допълнителни вноски, разпределени в съответствие с член 5.

Член 39

Специфични дейности в подкрепа на политиката за цифрово лидерство

1. Подкрепата за цифрово лидерство обхваща комплексно и последователно целия цифров сектор, като например изкуствен интелект (включително инфраструктурни комплекси и гигакомплекси за ИИ), високопроизводителни изчислителни технологии, квантови технологии, полупроводници и фотоника, роботика, технологии за големи данни, телекомуникационни технологии на периферията и облачни технологии, 6G и други безжични технологии, комуникационни мрежи, усъвършенствана свързаност, включително 6G и други безжични технологии, сензорни технологии, киберсигурност и мрежова устойчивост, софтуерно инженерство, добавена реалност и виртуални светове, цифрови близнаци, цифрова самоличност на Съюза и бизнес портфейли, удостоверителни технологии, нови и развиващи се цифрови технологии, както и междусекторни цифрови технологии и приложения, включително тези с потенциал за двойна употреба, подкрепа за технологии за данни и пространства за данни.
2. Предоставянето на подкрепа за цифрово лидерство се осъществява по-специално чрез следните дейности:
 - а) Постигане на лидерство в областта на цифровите технологии и технологиите с ИИ чрез научни изследвания и иновации, приложни научни изследвания, трансфер на технологии, промишлено внедряване и навлизане на пазара. Изпълнението включва, но не се ограничава до, разработване и формиране на устойчиви основни цифрови технологии, които отразяват ценностите на Съюза, защитават сигурността на Съюза и насърчават неговата конкурентоспособност в световен мащаб.
 - б) Постигане на технологичен суверенитет чрез изграждане на устойчиви цифрови екосистеми, включващи задълбочени цифрови умения, и осигуряване на високо ниво на киберсигурност в Съюза. Изпълнението включва, но не се ограничава до, създаване на привлекателна екосистема за революционни иновативни предприятия, МСП, стартиращи и разрастващи се предприятия, както и за нововъзникващи лидери в цифровия сектор, които да останат, да се развиват и да процъфтяват в рамките на Съюза, като се осигурява подкрепа за разрастването им, разширяването на пазарите им, включително чрез възлагане на обществени поръчки, и по този начин се допринася за цифровия суверенитет на Съюза, с акцент върху справянето със сложността на технологичните вериги за създаване на стойност, стандартизацията, сигурността на доставките на авангардни цифрови технологии, инфраструктури и услуги, необходимия капацитет, включително производство, производствен капацитет и задълбочени цифрови умения както в частния, така и в държавния сектор.
 - в) Предоставяне на възможност на бизнеса и гражданите да използват силата на цифровите технологии чрез внедряване на най-съвременни и устойчиви цифрови приложения, инфраструктури и услуги в целия Съюз. Изпълнението включва, но не се ограничава до, действия в областта на научните изследвания и иновациите, разработване, производство, изграждане или внедряване на

авангардни цифрови инфраструктури в мащаб в целия Съюз (напр. високопроизводителни изчисления, телекомуникационни облачни технологии, инфраструктурни комплекси и гигакомплекси за ИИ, данни и пространства за данни, съоръжения за тестване и експериментирание, пилотни линии за полупроводникови, фотонни и квантови чипове, квантови изчисления, комуникационна и сензорна инфраструктура, центрове за киберсигурност, мрежа „ЕС за предприятията“, мрежа от европейски цифрови иновационни центрове, усъвършенствани инфраструктури за свързаност, включително подводни кабели и неназемни мрежи), цифрови портфейли за самоличност на ЕС и удостоверителни услуги, както и европейски бизнес портфейли и услуги, сигурна и оперативно съвместима цифрова публична инфраструктура, която да действа като ключов фактор за цифровия преход и в подкрепа на обществената устойчивост и готовност, носейки ясна добавена стойност за предприятията, обществените услуги и гражданите. Когато е уместно, тези действия се координират с инвестиции в национален план и по друг начин оползотворяват неизползвания потенциал за създаване на вътрешен пазар за авангардни цифрови технологии, „произведени в Европа“. Такива действия могат да бъдат осъществявани в рамките на многонационални проекти, създадени в съответствие с Решение (ЕС) 2022/2481, включително по-специално тези, изпълнявани чрез европейските консорциуми за цифрова инфраструктура или съвместните предприятия.

- г) Подкрепа за цифровия преход на Съюза в публичния и частния сектор, включително подпомагане на развитието и разпространението на цифрови умения. Изпълнението включва, но не се ограничава до, предоставяне на необходимата подкрепа за ускоряване и задълбочаване на усвояването и внедряването на цифрови решения в различните сектори на икономиката чрез научни изследвания, иновации и внедряване, с цел да се повиши тяхната производителност и конкурентоспособност, с акцент върху по-сложните технологии, както и да се постигнат ползи за обществото. Подкрепата за приложенията в държавния сектор, както и по-широката цифровизация на този сектор, са насочени към осигуряване на сближени и оперативно съвместими цифрови обществени услуги в целия Съюз, подкрепа на технологичния суверенитет и максимално увеличаване на тяхната ефективност за предприятията и гражданите. Цифровият преход в икономическия и държавния сектор ще бъде подкрепен и по линия на другите секторни компоненти на ЕФК.
 - д) Подкрепа за действия за разработване, прилагане, наблюдение и прилагане на съответното законодателство и политики на Съюза. Това включва подкрепа на съответните институции, сътрудничеството между националните органи и със заинтересованите страни, проучванията, разработването и внедряването на инструменти и инфраструктури, включително ИТ инфраструктура и инструменти.
3. Дейностите по настоящия раздел са насочени към осигуряване на подкрепа за разработването, внедряването и снабдяването с усъвършенствани капацитет, инфраструктури, технологии и способности за киберсигурност, с цел гарантиране на сигурността на критичните инфраструктури и цифровите вериги за доставки, получаване на картина на състоянието на Съюза в контекста на заплахите, както и подобряване на капацитета за откриване и способността за реагиране при инциденти; подкрепа на конкурентоспособността на индустриалната база на Съюза в областта на киберсигурността, развитието на

умения в областта на киберсигурността, заедно със зрелостта на киберсигурността на европейската индустриална база, включително МСП.

4. Работните програми, приети в съответствие с правилата на настоящия регламент съгласно настоящата глава, включват в конкретна специална част дейностите по конкурентоспособност и обществена активност по Регламент (ЕС) [XXX] [Рамкова програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“] и осигуряват съгласуваност с тях.

ГЛАВА VII

ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВОСТТА И СИГУРНОСТТА, ОТБРАНИТЕЛНАТА ПРОМИШЛЕННОСТ И КОСМИЧЕСКОТО ПРОСТРАНСТВО

Член 40

Предмет

1. Действията, за които се предоставя подкрепа по реда на настоящия раздел, допринасят за постигането на общите цели, посочени в член 3, параграф 1, и специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква г).
2. Подкрепата за действия по настоящия раздел се финансира от бюджета, посочен в член 4, параграф 2, буква д), и от всички допълнителни вноски, разпределени в съответствие с член 5.

Член 41

Полезни взаимодействия в областта на космическото пространство и отбраната

1. Създава се Консултативен съвет по въпросите на космическото пространство и отбраната, който може да предоставя консултации на Комисията относно координацията и взаимното допълване на дейностите в областта на космическото пространство и отбраната, както е посочено в член 3, параграф 2, буква г), подточки 1 и 2, и свързаните с тях финансови инструменти за повишаване на ефективността на инвестициите и ефективността на резултатите. Членовете на консултативния съвет, посочен в параграф 1, се назначават от държавите членки.

РАЗДЕЛ 1

ПОДКРЕПА ЗА ПОЛИТИКАТА НА УСТОЙЧИВОСТ

Член 42

Специфични дейности в подкрепа на политиката на устойчивост

1. Подкрепата за политиката на устойчивост засилва стратегическата автономност, икономическата сигурност и устойчивостта на промишлеността на Съюза чрез укрепване на различните етапи от веригата за създаване на стойност на

суровините, включително чрез диверсификация на доставките на суровини от критично значение от трети държави.

2. Предоставянето на подкрепа за политиката на устойчивост се осъществява по-специално чрез следните дейности:
 - а) подкрепа за укрепване на капацитета на ЕС в областта на проучването, добива, преработката и рециклирането на суровини;
 - б) закупуване на суровини, в съответствие с нуждите за икономическа сигурност и целите на екологичния и цифровия преход, с цел намаляване на риска от прекъсване на доставките за предприятията в ЕС, включително за създаване и управление на запаси от суровини от критично значение в координация с държавите членки и промишления сектор;
 - в) финансова подкрепа за стратегически проекти по Законодателния акт за суровините от критично значение в съответствие с нуждите на икономическата сигурност и целите на екологичния и цифровия преход.
3. Подкрепата, предоставяна чрез дейностите, посочени в параграф 2, може да бъде осигурявана под всякаква форма, включително чрез съвместни научноизследователски и иновационни дейности, определени в Рамковата програма за научни изследвания и иновации [REF] и посочени в конкретна специална част от работната програма.
4. Работните програми, приети в съответствие с правилата на настоящия регламент съгласно настоящата глава, се интегрират в конкретна специална част и осигуряват съгласуваност с дейностите по конкурентоспособност и обществена активност по Регламент (ЕС) [XXX] [Рамкова програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“].

Член 43

Допълнителни правила

1. При изпълнение на стратегическите проекти по Законодателния акт за суровините от критично значение и на стратегическите проекти, предвидени в съответното секторно законодателство, могат да бъдат прилагани правилата по член 20.

РАЗДЕЛ 2

ПОДКРЕПА ЗА ПОЛИТИКАТА В ОБЛАСТТА НА ОТБРАНИТЕЛНАТА ПРОМИШЛЕННОСТ

Член 44

Специфични дейности в подкрепа на политиката в областта на отбранителната промишленост

1. Предоставянето на подкрепа за политиката в областта на отбранителната промишленост се осъществява по-специално чрез следните компоненти:

- а) подкрепа за разгръщането на европейски проекти в областта на отбраната от общ интерес, както е посочено в член 45 от настоящия регламент;
 - б) подкрепа за научноизследователската и развойната дейност, иновациите и технологичното превъзходство в областта на отбраната, както е посочено в член 46;
 - в) подкрепа за адаптивността, промишленото разрастване и устойчивостта на отбранителната промишленост, както е посочено в член 47;
 - г) подкрепа за сътрудничеството в областта на възлагането на обществени поръчки, поддръжката и наличността в областта на отбраната, както е посочено в член 48;
 - д) осигуряване и подкрепа на военната логистика, както е посочено в член 49.
2. Подкрепата за нови участници, иновативни стартиращи предприятия, МСП и разрастващи се предприятия ще бъде съобразена с дейностите, изброени в първия параграф, с цел да се гарантират бързина, гъвкавост и адаптивност. Тя ще бъде под формата на специална програма по Схемата на ЕС за иновации в областта на отбраната, която ще включва иновативни и удачни за изпълнение в по-голям мащаб дейности, включително в подкрепа на революционни технологии и на отделни субекти, като например: събития за намиране на партньорства и бизнес наставничество за новатори, гъвкави механизми за финансиране, предизвикателства, хакатони, подкрепа за иновативни обществени поръчки, итеративни модели за надграждане на обществени поръчки за бързо развиващи се системи и всякакви други действия за по-бързи иновационни цикли и интеграция, валидиране и изпитване на технологии.
3. Подкрепата, предоставяна чрез дейностите, посочени в параграфи 1 и 2, може да бъде осигурявана под всякаква форма, включително чрез съвместни изследвания, както и подкрепа за иновационни дейности на отделни субекти и финансови инструменти.

Член 45

Европейски проекти в областта на отбраната от общ интерес

1. Европейските проекти в областта на отбраната от общ интерес се състоят от съвместни промишлени проекти, насочени към засилване на конкурентоспособността на ЕОТИБ в целия Съюз, като същевременно допринасят за развитието на военните способности и системите от общ интерес и/или за обща употреба на държавите членки, включително тези, които осигуряват достъп до всички оперативни области, а именно сухопътна, морска, въздушна, космическа и кибернетична.
2. Комисията може да определя европейски проекти в областта на отбраната от общ интерес с акт за изпълнение, приет в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 83, параграф 3.
3. При определянето на проектите по параграф 2 Комисията:
 - а) надлежно взема предвид насоките, предоставени в контекста на Консултативния съвет за отбранителната промишленост, посочен в член 56, по-специално приноса на проекта за приоритетите в областта на способностите, определени в

контекста на ОВППС, по-специално на плана за развитие на способностите, и целите на Стратегическия компас за сигурност и отбрана;

- б) определя общите потребности от финансиране и потенциалните въздействия върху бюджета на Съюза;
 - в) взема предвид становищата на държавите членки.
4. Европейските проекти в областта на отбраната от общ интерес трябва да отговарят на следните общи критерии:
- а) проектът включва най-малко четири държави членки;
 - б) с дадения проект се цели развитието на способности, включително за осигуряване на достъп до стратегически области и оспорвани пространства, стратегически спомагателни способности и, според случая, системи, действащи като европейска отбранителна инфраструктура от общ интерес и за общо използване;
 - в) ползите от проекта обхващат по-голяма част от Съюза и осигуряват широко участие по географски принцип;
 - г) проектите са от особено значителни като размер или обхват и са насочени към значително смекчаване на технологичния или финансовия риск;
 - д) потенциалните общи ползи от дадения проект надвишават разходите за него, включително в дългосрочен план.
5. Европейските проекти в областта на отбраната от общ интерес трябва да включват най-малко четири държави членки. При необходимост Европейската комисия може да участва в конкретен проект.
6. Счита се, че европейските проекти в областта на отбраната от общ интерес допринасят за отбранителните способности, които са от критично значение за интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната, и следователно са от обществен интерес. Те могат да бъдат създадени в рамките на структурите за европейски програми за въоръжаване, създадени в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX] [Програма за европейската отбранителна промишленост].
7. Без да се засягат членове 107 и 108 от ДФЕС, държавите членки може да прилагат схеми за подкрепа и да предвиждат административна подкрепа за европейски проекти в областта на отбраната от общ интерес.
8. Изпълнението на европейски проекти в областта на отбраната от общ интерес може да се смята за наложителна причина от по-висш обществен интерес по смисъла на член 6, параграф 4 и член 16, параграф 1, буква в) от Директива 92/43/ЕИО и от по-висш обществен интерес по смисъла на член 4, параграф 7 от Директива 2000/60. Поради това планирането, изграждането и експлоатацията на съответни производствени съоръжения може да се смята за по-висш обществен интерес, при условие че са изпълнени останалите условия, посочени в тези разпоредби.
9. Съюзът подкрепя всяка дейност, необходима за разработването, индустриализацията, възлагането на обществени поръчки или разполагането на европейски проект в областта на отбраната от общ интерес, по-специално чрез която и да е от дейностите, подкрепяни по силата на настоящия раздел.

Член 46

Съвместни научноизследователски и развойни дейности, иновации и технологично превъзходство в областта на отбраната

1. Дейностите в подкрепа на научноизследователската и развойната дейност, иновациите и технологичното превъзходство в областта на отбраната могат да обхващат по-специално:
 - а) съвместни научноизследователски дейности в областта на отбраната, от фундаментални до приложни научни изследвания, с акцент върху съгласувани приоритети в областта на способностите;
 - б) съвместни действия за разработване на нови отбранителни продукти и технологии, включително най-малко създаване на прототипи, тестване, квалификация или сертифициране на системи;
 - в) действия в подкрепа на революционни технологии за нуждите на отбраната;
 - г) действия за подкрепа на по-бързи иновационни цикли и интеграция на технологии, включително непрекъсната научноизследователска и развойна дейност и технологични предизвикателства;
 - д) действия за адаптиране на гражданските технологии за нуждите на отбраната.

Член 47

Способност за реагиране, разрастване и устойчивост на отбранителната промишленост

1. Дейности, свързани с подобряване на способността за реагиране, промишленото разрастване и устойчивостта: подобряване на способността за реагиране и устойчивостта на европейската отбранителна технологична и индустриална база, с оглед осигуряване на възможности за развитие, производство и поддържане на производствен капацитет/способности за отбрана от критично значение, в необходимия мащаб и скорост, включително чрез подкрепа на промишленото разрастване на иновативни предприятия и чрез осигуряване на подкрепа за развитието на умения; могат да обхващат по-специално:
 - а) оптимизиране, разширяване, модернизирание, усъвършенстване или промяна на предназначението на съществуващи производствени мощности или създаване на нови производствени мощности, доколкото тези компоненти и суровини са предназначени или се използват изцяло за производството на отбранителни продукти, по-специално с оглед увеличаване на производствените мощности или съкращаване на срока за производство, включително чрез възлагане на поръчки за или придобиване на необходимите машини и всякакви други необходими ресурси;
 - б) създаване на трансгранични промишлени партньорства, включително чрез публично-частни партньорства или други форми на промишлено сътрудничество, в рамките на съвместни усилия на промишлеността, като например трансгранични съвместни предприятия, включително дейности, насочени към координиране на набавянето или запазването на и натрупването

на запаси от отбранителни продукти, компоненти и съответстващите суровини, доколкото тези компоненти и суровини са предназначени или се използват изцяло за производството на отбранителни продукти, както и към координиране на производствени мощности и планове за производство;

- в) изграждане и предоставяне на запазени производствени мощности за бързо увеличаване на производството (съоръжения в постоянна готовност) на отбранителни продукти, техни компоненти и съответстващи суровини, доколкото тези компоненти и суровини са предназначени или се използват изцяло за производството на отбранителни продукти, в съответствие с поръчаните или планираните производствени обеми;
 - г) насърчаване на внедряването и търговската реализация на отбранителни продукти, разработени в рамките на финансирани от Съюза действия или други съвместни дейности, провеждани с подкрепата на най-малко две държави членки, включително чрез създаване на трансгранични промишлени партньорства, публично-частни партньорства или други форми на промишлено сътрудничество, увеличаване на първоначалното производство, както и лицензиране за производство, когато това е целесъобразно;
 - д) изпитване, включително необходимата инфраструктура, и в зависимост от случая, сертифициране при възстановяване на отбранителни продукти с цел решаване на въпроса с тяхното остаряване и привеждането им към годност за използване от крайни ползватели;
 - е) намаляване на стратегическите зависимости в промишлеността, по-специално замяната на компоненти, предмет на ограничения, от неасоциирана трета държава или субект от трета държава, или развитие на способността за заместване или премахване на такива компоненти.
2. За да се гарантира наличността на отбранителни продукти в необходимите срокове и обеми, с което да се подпомогне конкурентоспособността на ЕОТИБ, както и, според случая, на украинската ОТИБ, Комисията подкрепя следния набор от мерки (Механизъм за военни продажби на ЕС — МВП на ЕС):
- а) създаване, управление и поддържане на резерви за готовност на отбранителната промишленост, свързани с отбранителни продукти;
 - б) създаване и поддръжка на единен, централизиран каталог на отбранителните продукти, разработвани от ЕОТИБ; и украинската ОТИБ;
 - в) укрепване на административния капацитет, свързан с възлагане на обществени поръчки за отбранителни продукти.
3. Резервът за готовност на отбранителната промишленост, посочен в параграф 2, буква а), се създава, управлява и поддържа само от структура за европейски програми за въоръжаване (СЕПВ), както е посочено в Регламент [ПЕОП], и предлага на държавите членки, асоциираните държави и Украйна незабавна и преференциална възможност за закупуване или използване/лизинг на частта от резерва, свързана с отбранителни продукти.
4. Комисията, след консултация с Европейската агенция по отбрана, изготвя и актуализира каталога, посочен в параграф 2, буква б). Комисията се консултира с Европейската агенция по отбрана и взема предвид нейните становища при изготвянето на техническите спецификации за този каталог, и когато е уместно, осигурява корпоративната ИТ платформа, необходима за създаването му.

Държавите членки, Украйна и икономическите оператори се приканват да попълват този каталог на доброволна основа.

Член 48

Съвместно възлагане на обществени поръчки, поддръжка и наличност в областта на отбраната

1. По линия на програмата се предоставя подкрепа за дейности, насочени към засилване на сътрудничеството между държавите членки и асоциираните държави в разработването на съвместни способности за сертифициране, възлагане на обществени поръчки, поддръжка и наличност на отбранителни способности, като по този начин се намалява фрагментирането и се подобрява оперативната съвместимост, постигат се икономии от мащаба, осигурява се по-бърз достъп до необходимото оборудване и се укрепва колективната отбранителна готовност.
2. Държавите членки и асоциираните държави, извършващи действие, свързано със съвместно възлагане на обществени поръчки, поддръжка и наличност в областта на отбраната, назначават с единодушие допустим правен субект за представител, който да действа от тяхно име за целите на това действие. Агентът по-специално провежда процедурите за възлагане на поръчки и сключва произтичащите от тях договори с изпълнителите от името на участващите държави. Агентът по поръчките може да участва в действието като бенефициер и да действа като координатор на консорциума, и съответно да управлява и комбинира средства от програмата и от участващите държави членки и асоциираните държави.
3. В своите процедури за възлагане на обществени поръчки и договори с изпълнители агентът прилага критерии, еквивалентни на посочените в член 51, и в поканата за участие в търг изисква тези критерии да се прилагат и по отношение на подизпълнителите.
4. Агентите уведомяват Комисията за гаранциите и смекчаващите мерки в съответствие с посоченото в член 51. При поискване на Комисията се предоставя допълнителна информация за тези гаранции и смекчаващите мерки. Комисията информира комитета по член 83, параграф 1, буква д) за всяко предоставено уведомление в съответствие с настоящия параграф.
5. Всеки договор, произтичащ от действие, свързано със съвместното възлагане на обществени поръчки, поддръжката и наличността в областта на отбраната, включва разпоредби, уреждащи закупуването на допълнителни количества отбранителни продукти за други държави членки, асоциирани държави или Украйна.
6. За целите на настоящия член „агент“ означава установен в държава членка или в асоциирана държава възлагащ орган съгласно определението в член 2, параграф 1, точка 1 от Директива 2014/24/ЕС и член 3, параграф 1 от Директива 2014/25/ЕС, Европейската агенция по отбрана, структура за европейска програма за въоръжаване или международна организация, който/която е определен(а) от държавите членки, асоциираните държави или Украйна да възлага съвместни поръчки от тяхно име.

Член 49

Осигуряване и подкрепа на военната логистика

1. Дейностите, свързани с подобряване на военната мобилност в Съюза чрез подкрепа на двойната употреба на гражданско-военни активи, включително оборудване, инфраструктура и надстройки, улесняване, активиране и подкрепа на военната мобилност и достъп до способности за военна мобилност, включително чрез обединяване и споделяне на активи за военна мобилност; това включва и подкрепа на военни бази, обхващаща жилища за военен персонал и социална инфраструктура, с цел да се осигури и поддържа увеличено разполагане на военен персонал в държавите членки; може да обхващат:
 - а) Стимулиране на възлагането на обществени поръчки за продукти, които позволяват или подобряват движението, транспортирането или разполагането на военен персонал, оборудване или доставки и подобряват достъпа до военна мобилност.
 - б) Подпомагане на държавите членки при набелязването и достъпа до транспортни и логистични ресурси и оборудване, които могат да бъдат налични на търговския пазар или от други източници с цел подкрепа на военната мобилност.
 - в) Подкрепа за цифровизацията на процесите, свързани с военната мобилност, с цел да се осигурява и улеснява прекият и сигурен обмен на информация между държавите членки, които изискват и одобряват военно придвижване и други съответни процедури.
 - г) Укрепване, модернизация, разширяване и пренасочване на промишлените мощности за производство и поддръжка на продукти, които пряко допринасят и подобряват военната мобилност в Съюза.
 - д) Обучение, преквалификация и повишаване на квалификацията на персонала за подобряване на наличието на квалифициран персонал за транспортиране на отбранителни продукти, компоненти и консумативи, по-специално за безопасното и ефикасно движение на извънгабаритни, тежки и опасни товари.
 - е) Подобряване на защитата и устойчивостта на инфраструктури, които са от стратегическо значение за военната мобилност, особено на тези, разположени по протежение на военен коридор за мобилност, и тези с въздействие върху цяла Европа.
 - ж) Подкрепа за действия за разработване, прилагане, наблюдение и прилагане на съответното законодателство и политики на Съюза. Това включва подкрепа на съответните институции, сътрудничество между националните органи и със заинтересованите страни, проучвания, разработване и внедряване на инструменти и инфраструктури, включително ИТ инфраструктура и инструменти.
2. Дейностите ще бъдат изпълнявани в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX] [MCE].

Член 50

Допълнителни правила относно асоциирането на трети държави

1. В допълнение към правилата по член 11, действията по специфичната цел, посочена в член 3, параграф 2, буква г), подточка 2, са отворени за участие на:

- a) членки на Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ), които са членки на Европейското икономическо пространство (ЕИП) — в съответствие с условията, определени в Споразумението за ЕИП;
 - б) Украйна.
2. В допълнение към разпоредбите, изисквани съгласно член 11, със споразумението за асоцииране с трети държави, различни от посочените в параграф 1, се
- a) посочва начинът на адаптиране на условията за допустимост, по-специално с оглед осигуряване на възможност за участие на субекти, установени в асоциираната държава, но контролирани от друга трета държава или от субект на друга трета държава;
 - б) определят подходящи мерки за гарантиране на сигурността на доставките, както и всякакви други мерки, необходими за защита на интересите на Европейския съюз и на държавите членки в областта на сигурността и отбраната;
 - в) допринася за по-голямото стандартизиране на отбранителните системи и подобрат оперативна съвместимост между способностите на държавите членки и на съответните други трети държави.

Член 51

Допълнителни правила за допустимост за безвъзмездните средства

1. В допълнение към изпълнението на всички условия за допустимост, предвидени в член 9 от настоящия регламент, получателите от Съюза на финансиране от Съюза изпълняват задълженията, включени в параграфи 2 до 6.
2. Изпълнителните управленски структури на получателите трябва да бъдат в Съюза или в асоциирана държава и не могат да подлежат на контрол от неасоциирана трета държава или от субект от неасоциирана трета държава.
3. Чрез дерогация от параграф 2 за правен субект, който е установен в Съюза или в асоциирана държава и върху който се упражнява контрол от страна на неасоциирана трета държава или на субект от неасоциирана трета държава, се смята, че той има право да бъде получател на финансиране от Съюза, ако са налице гаранции, одобрени в съответствие с националните процедури на държава членка или на асоциираната държава, в която той е установен; включително на Комисията се предоставят подходящи мерки съгласно скрининга, както е посочено в член 2, точка 3 от Регламент (ЕС) 2019/452.
4. Тези мерки по гаранцията съдържат уверения, че участието в действие на правен субект, както е посочено в настоящата алинея, няма да е в противоречие с интересите в областта на сигурността и отбраната на Съюза и неговите държави членки, определени в рамките на ОВППС съгласно дял V от ДЕС.
5. Гаранциите, посочени в първа алинея, трябва по-специално да доказват, че за целите на дадено действие са въведени мерки, с които се гарантира следното:
 - a) контролът върху правния субект не се упражнява по начин, който да възпрепятства или ограничава способността му да изпълнява действието и да постига резултати, нито по начин, който да налага ограничения по отношение на неговата инфраструктура, съоръжения, активи, ресурси, интелектуална собственост или ноу-хау, необходими за целите на действието, нито по начин,

който намалява неговите способности и стандарти, необходими за изпълнение на действието;

- б) достъпът на неасоциирани трети държави или на субекти от неасоциирани трети държави до свързана с действието чувствителна информация е предотвратен, а участващите в действието служители и други лица разполагат с национално разрешение за достъп до класифицирана информация, издадено от държава членка или асоциирана държава, в зависимост от случая;
 - в) правата върху интелектуалната собственост, произтичаща от действието и резултатите от него, остават за получателя по време на действието и след приключването му и не са предмет на контрол или ограничение от неасоциирана трета държава или от субект от неасоциирана трета държава, нито се изнасят извън Съюза или извън асоциираните държави, нито има достъп до тях извън Съюза или извън асоциираните държави без одобрението на държавата членка или асоциираната държава, в която е установен правният субект, и в съответствие с целите, определени в член 3.
6. Ако държавата членка или асоциираната държава, в която е установен правният субект, счита за това подходящо, може да бъдат предоставени допълнителни гаранции.
 7. Комисията информира комитета по член 83, параграф 1, буква д) за всеки правен субект, който се смята за допустим в съответствие с настоящия параграф.
 8. Освен при определени надлежно обосновани и изключителни обстоятелства, които се определят в работната програма или документите, свързани с процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане, инфраструктурата, съоръженията, активите и ресурсите на получателите на финансиране от Съюза, участващи в дадено действие, които се използват за целите на това действие, трябва да се намират на територията на държава членка или на асоциирана държава. Когато е уместно, в работните програми може да бъдат определени изключения от това правило при определени условия.
 9. За действията, посочени в член 44, параграф 1, букви а), б), д) и в член 45, параграф 2, условията, посочени в параграфи 2 до 6, се прилагат по отношение на подизпълнителите, участващи в действието. „Подизпълнители, участващи в действие“ се отнася до подизпълнителите с преки договорни отношения с получател, други подизпълнители, на които се падат най-малко 10 % от общия размер на допустимите разходи по действието, както и подизпълнители, на които може да е нужен достъп до класифицирана информация за целите на изпълнението на действието. Подизпълнителите, участващи в действие, не са членове на консорциума.
 10. За действията, посочени в член 44, параграф 1, букви а) и г), условията, посочени в параграфи 2 до 6, се прилагат по отношение на подизпълнителите, участващи в действието или в съвместното възлагане на обществена поръчка. „Подизпълнители, участващи във възлагането на съвместна поръчка“ означава правни субекти, които предоставят критични ресурси, които имат уникални характеристики от съществено значение за функционирането на даден продукт, на които се падат най-малко 15 % от стойността на договора и които се нуждаят от достъп до класифицирана информация за целите на изпълнението на договора.

11. Резултатите от действията, посочени в член 44, параграф 1, букви а) и б) и в член 44, параграф 2, както и продуктите или технологиите, създадени в резултат на тези действия, не подлежат на никакъв контрол или ограничение от страна на неасоциирани трети държави или субекти от неасоциирани трети държави, било то пряко или косвено — чрез един или повече междинни правни субекти, включително по отношение на трансфера на технологии.
12. За действията, посочени в член 44, параграф 1, букви а), в) и г), прогнозната цена на компонентите с произход от Съюза не може да бъде по-ниска от 65 % от прогнозната цена на крайния продукт. Не се допуска снабдяване с компоненти от трети държави, които нарушават интересите на Съюза и държавите членки в областта на сигурността и отбраната, включително зачитането на принципа на добросъседските отношения.
13. За действията, посочени в член 44, параграф 1, букви а), в) и г), получателите и изпълнителите трябва да разполагат с възможността да вземат решения без ограничения, наложени от трети държави или субекти от трети държави, относно конфигурацията, приспособяването и измененията в проектните параметри на поръчания отбранителен продукт или на този, за увеличението на производствения капацитет за който се предоставя подкрепа, включително признатото правомощие да заменят или отстраняват компоненти, спрямо които има ограничения, наложени от трети държави или от субекти от трети държави.
14. За действията, посочени в член 44, параграф 1, букви в) и г), в работната програма може да бъде предвидено, че изискванията за допустимост, посочени в параграфи 10 и 11 от настоящия член, ще се оценяват в края на действието.
15. С изключение на действията, посочени в член 44, параграф 2, или ако е посочено друго в работните програми, подкрепата от Съюза се предоставя само за действия, извършвани от:
 - а) правни субекти, които си сътрудничат в рамките на консорциум между най-малко три отговарящи на критериите за допустимост правни субекти, установени в най-малко три различни държави членки или асоциирани държави. Поне три от тези допустими правни субекти, които са установени в поне две различни държави членки или асоциирани държави, не са контролирани — било то пряко или косвено — от същия правен субект, нито взаимно се контролират, през целия срок на изпълнение на действието;
 - б) или към структура за европейска програма за въоръжаване, създадена в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX][ПЕОП].
16. Ако на равнището на Съюза бъде създаден регистър с цел увеличаване на наличността на продукти, които дават възможност за или подобряват мобилността, транспортирането или разполагането на военен персонал, оборудване или доставяни материали, продуктите, за които се осигурява подкрепа по член 45а, се вписват в този регистър с оглед предоставянето им на Съюза или на неговите държави членки.
17. Само следните правни субекти имат право да участват в действия, свързани със съвместно възлагане на обществени поръчки, поддръжка и наличност в областта на отбраната, както е посочено в член 48:
 - а) публични възлагачи органи от държави членки или асоциирани държави;
 - б) международни организации;

- в) структурите за европейска програма за въоръжаване, създадени в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX][ПЕОП];
 - г) Европейската агенция по отбрана.
18. Без да се засяга член 201 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 се проверява само финансовият капацитет на координатора на консорциума.
19. В съответствие с член 153, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, комисията за оценка може да бъде подпомагана от независими външни експерти, притежаващи валидно лично разрешение за достъп до класифицирана информация, ако това се изисква съгласно работната програма. Чрез дерогация от член 242 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 този списък с независими експерти не се оповестява публично.

Член 52

Проценти на финансиране

1. За действията, посочени в член 44, параграф 1, буква а), подкрепата от Съюза може да покрива до 100 % от допустимите разходи.
2. За действията, посочени в член 44, параграф 1, буква б), насочени към подпомагане на научни изследвания и иновации в областта на отбраната, подкрепата от Съюза може да покрива до 100 % от допустимите разходи.
3. За действията, посочени в член 44, параграф 1, буква б), насочени към подпомагане на разработването на технологии и способности в областта на отбраната, подкрепата от Съюза може да покрива до 50 % от допустимите разходи или — за възлагане на обществени поръчки за услуги, свързани с научноизследователска и развойна дейност — до 50 % от прогнозната стойност на договора.
4. За действията, посочени в член 44, параграф 1, буква в), подкрепата от Съюза може да покрива до 50 % от допустимите разходи.
5. За действията, посочени в член 44, параграф 1, буква г), подкрепата от Съюза може да покрива до 25 % от прогнозната стойност на съвместно възлаганата обществена поръчка.
6. За действията, посочени в член 44, параграф 1, буква д), подкрепата от Съюза може да покрива:
 - а) когато действието е насочено към подпомагане на възлагането на обществена поръчка, провеждана от държави членки — до 25 % от прогнозната стойност на обществената поръчка;
 - б) когато действията са насочени към подпомагане на държавите членки при достъпа до транспортни и логистични ресурси — до 100 % от допустимите разходи.
7. С оглед на правилното отчитане на конкретната ситуация на съответния стратегически партньор, подкрепата от Съюза може да покрива до 100 % от допустимите разходи за действията, посочени в член 44, параграф 1, буква е).
8. Чрез дерогация от член 184, параграф 6 от Финансовия регламент за действията, посочени в член 44, параграф 1, букви а) и б), отговорният разпоредител с бюджетни кредити може да разреши или наложи, под формата на фиксирани

ставки, финансиране на непреките разходи на бенефициера в максимален размер до 25 % от общите допустими преки разходи, с изключение на преките допустими разходи за подизпълнение, финансова подкрепа за трети страни и всички единични разходи или еднократни суми, които включват непреки разходи.

Член 53

Критерии за отпускане на финансиране

1. Както е посочено в работните програми, предложенията за действия се оценяват в съответствие с критерии за възлагане, ориентирани към високи постижения:
 - a) качеството и ефикасността на изпълнението на действието;
 - б) целите, приоритетите и очакваните резултати, определени за съответното действие, по-специално чрез оценка на един или повече от следните критерии, както е посочено в работните програми: i) принос за високи постижения в областта на отбраната, ii) иновационен капацитет, iii) трансгранично сътрудничество, по-специално с МСП и дружества със средна пазарна капитализация, което носи значителна добавена стойност на действието, iv) конкурентоспособност, v) увеличаване на производствения капацитет и наличността, vi) намаляване на времето за производство, v) увеличаване на оперативната съвместимост, vii) увеличаване на взаимозаменяемостта и viii) сигурност на доставките в целия Съюз в отговор на установените рискове, включително по-специално високата степен на излагане на риск от реализиране на конвенционални военни заплахи.

Член 54

Собственост върху резултатите

1. Когато подкрепата от Съюза се предоставя под формата на безвъзмездни средства, институциите, органите, службите или агенциите на Съюза, както и органите, упълномощени да издават решения, се ползват, при поискване, с права на безплатен достъп до резултатите с цел разработване, прилагане и наблюдение на съществуващите политики или програми на Съюза в областите на своята компетентност, както и с правото да предоставят или да изискват от получателите да предоставят неизключителни лицензи на трети страни за използване на резултатите при справедливи и разумни условия, които се определят в договорните отношения между заинтересованите страни, без право на преотстъпване на лиценза, освен ако е посочено друго в споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства.
2. Без да се засягат приложимите правила за контрол на износа, които са в рамките на отговорността на държавите членки и асоциираните държави:
 - a) Националните органи на държавите членки и на асоциираните държави се ползват с право на достъп до специалните доклади относно дейностите, финансирани съгласно член 44, параграф 1, буква б). Такива права на достъп се предоставят безвъзмездно и се прехвърлят от Комисията на държавите членки и асоциираните държави, след като Комисията се увери, че са налице съответни задължения във връзка с поверителността.

- б) Националните органи на държавите членки и на асоциираните държави използват специалния доклад единствено за цели, свързани с използването от или за нуждите на техните въоръжени сили, или техните сили за сигурност или разузнавателни структури, включително в рамките на своите програми за сътрудничество. Тази употреба включва проучването, оценката, анализа, научните изследвания, проектирането, приемането и сертифицирането на продукти, експлоатацията, обучението и снемането от употреба, както и оценката и изготвянето на техническите изисквания във връзка с възлагането на поръчки.
- в) Когато две или повече държави членки или асоциирани държави, многостранно или в рамките на Съюза, са сключили съвместно един или няколко договора с един или повече получатели с цел да продължат да развиват заедно резултатите от действията, подкрепени от фонда съгласно член 45, параграф 1, буква б), те се ползват с права на достъп до резултатите, доколкото тези резултати са собственост на получателите и са необходими за изпълнението на договора или договорите. Тези права на достъп се предоставят безвъзмездно и при специални условия, които имат за цел да гарантират, че правата се използват само за целите на договора или договорите и са предвидени подходящи задължения във връзка с поверителността.
- г) За действия, насочени към осигуряване на подкрепа за разработването на отбранителни технологии и способности, правата на достъп до резултатите от действията за развойна дейност се предоставят на националните органи, съфинансиращи действието, при справедливи и разумни условия, които се договарят с получателите, които са създали тези резултати. Редът и условията за упражняване на тези права на достъп са очертани в договорните отношения между получателите и националните органи, съфинансиращи действието.
- д) За действия в подкрепа на укрепването и разширяването на отбранителната промишленост или на създаването на стратегически производствен капацитет, Комисията има право, при поискване, да предоставя на държавите членки и асоциираните държави съответната документация за действието с цел да се избегне двойно финансиране на едни и същи разходи.
- е) Когато Съюзът подкрепя съвместното възлагане на обществени поръчки за отбранителни продукти, участващите държави членки и асоциираните държави предоставят, при поискване, на други държави членки и асоциирани държави съответния набор от информация, като например основни характеристики, експлоатационни показатели, единични разходи и срокове за доставка, за да им предоставят възможност да се присъединят към възлагането на обществените поръчки на по-късен етап при справедливи и разумни условия.
- ж) Тези права на достъп включват правото да се упълномощават други правни субекти, установени в Съюза или в асоциирани държави, да използват резултатите от тяхно име в условия на поверителност, когато е уместно.
3. Всяко прехвърляне на собствеността върху резултати, получени с подкрепа, което се извършва в рамките на 3 години след окончателното плащане на действието, или предоставянето на изключителни лицензи за такива резултати на правни субекти, установени в неасоциирани трети държави, или на субекти от неасоциирани трети държави, се съобщава и подлежи на предварително одобрение от Комисията или от органите на съответната държава членка или

асоциираната държава при условия, гарантиращи защитата на интересите на Съюза в областта на сигурността и отбраната.

Член 55

Допълнителни правила, приложими по отношение на класифицираната информация

1. Физическите лица, които пребивават в трети държави, и юридическите лица, които са установени в трети държави, могат да работят с класифицирана информация на Съюза във връзка с Програмата само ако спрямо тях в съответните държави се прилагат разпоредби относно сигурността, които осигуряват степен на защита, най-малкото равностойна на степента, осигурена с правилата за сигурност на Комисията и на Съвета, установени съответно в Решение (ЕС, Евратом) 2015/444 и в Решение 2013/488/ЕС.
2. Без да се засягат член 13 от Решение 2013/488/ЕС и правилата в областта на индустриалната сигурност, установени в Решение (ЕС, Евратом) 2015/444, достъпът до класифицирана информация на Съюза може да бъде разрешен на физическо или юридическо лице, трета държава или международна организация, ако се прецени за конкретния случай, че това е необходимо с оглед на естеството и съдържанието на тази информация, „необходимостта да се знае“ от получателя и предимствата, които това дава на Съюза.
3. В случай че действията включват, налагат или съдържат класифицирана информация, компетентният финансиращ орган посочва в документацията относно поканата за представяне на предложения или тръжната документация мерките и изискванията, необходими за гарантиране сигурността на тази информация на изискваното равнище.
4. Равностойността на разпоредбите в областта на сигурността, прилагани в трета държава или международна организация, се определя, ако е целесъобразно, в споразумение за сигурността на информацията, включващо въпроси, свързани с индустриалната сигурност, което е сключено или предстои да бъде сключено между Съюза и тази трета държава или международна организация в съответствие с процедурата, предвидена в член 218 от ДФЕС, и като се взема предвид член 13 от Решение 2013/488/ЕС.
5. Рамката за сигурност, която осигурява подходяща защита на нова класифицирана информация, генерирана при осъществяване на действие, финансирано по реда на настоящия раздел, се установява в съответствие с Решения (ЕС, Евратом) 2015/444 и правилата за прилагане, с помощта на експерти по сигурността, назначени от държавите членки и асоциираните държави, на чиято територия са установени бенефициерите. Държавите членки и асоциираните държави, в рамките на работата на Експертната група по сигурността на Комисията (ComSEG), предоставят на Комисията съгласувано ръководство за класифициране за целите на сигурността. Ако държавите членки и асоциираните държави не разработят такова съгласувано конкретно ръководство за класифициране за целите на сигурността, Комисията установява рамката за сигурност за действието в съответствие с приложимите разпоредби за сигурност на Комисията. Новата класифицирана информация, генерирана при изпълнението на действие, финансирано по реда на настоящия раздел, не се разпространява по-нататък без потвърдена „необходимост да се знае“, договорена от участващите държави членки и асоциираните държави.

Приложимата рамка за сигурност за действието се въвежда преди подписването на споразумението за финансиране.

Член 56

Консултативен съвет за отбранителната промишленост

1. Създава се Консултативен съвет за отбранителната промишленост.
2. Общата задача на съвета е да подпомага Комисията и да ѝ предоставя съвети и препоръки съгласно настоящия регламент. По-специално той предоставя съвети относно стратегията за дългосрочни инвестиции по компонента за отбранителната политика.
3. Съветът за отбранителната промишленост се състои от представители на държавите членки, на Комисията и на върховния представител/ръководител на агенцията. Всяка държава членка определя един представител и един негов заместник.

РАЗДЕЛ 3

КОСМИЧЕСКИ СИСТЕМИ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОСМИЧЕСКАТА ПОЛИТИКА

Член 57

Специални разпоредби

1. Дейностите, за които се предоставя подкрепа по реда на настоящия раздел, допринасят за постигането на общите цели, посочени в член 3, параграф 1, и специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква д).
2. Подкрепата за дейностите по настоящия раздел се финансира от бюджета, посочен в член 4, параграф 2, буква д), и от всички допълнителни вноски, разпределени в съответствие с член 6.

Член 58

Компоненти

1. Космическите системи и космическата политика на Съюза се изпълняват по-специално чрез следните компоненти:
 - а) определяне на местоположението, навигация и синхронизация (PNT), включително подкомпонентите на „Галилео“ и Европейската геостационарна служба за навигационно покритие (EGNOS);
 - б) наблюдение на Земята, включително подкомпонентите на „Коперник“ и услугата за наблюдение на Земята за нуждите на правителствата;
 - в) сигурна свързаност, включително подкомпонентите Инфраструктура на ЕС за устойчивост, взаимосвързаност и сигурност чрез спътници (IRIS²) и правителствени спътникови далекосъобщения (GOVSATCOM);
 - г) информираност за ситуацията в Космоса, включително подкомпонентите за космическо наблюдение и проследяване (КНП), метеорологични явления в космическото пространство (МЯКП) и близки до Земята обекти (БЗО);

- д) достъп до космическото пространство;
- е) пазарна реализация на космическото пространство и космическа икономика;
- ж) технологичен суверенитет, научни изследвания и иновации.

Работните програми, приети в съответствие с правилата на настоящия регламент съгласно този раздел, се интегрират в конкретна специална част и осигуряват съгласуваност с дейностите по конкурентоспособност и обществена активност, подкрепяни съгласно Регламент (ЕС) [XXX] [*Рамкова програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“*], като се вземат предвид специалните правила съгласно настоящия раздел.

Член 59

Определяне на местоположението, навигация и синхронизация (PNT)

1. Компонентът за определяне на местоположението, навигация и синхронизация (PNT) (подкомпонентите на „Галилео“ и EGNOS), подкрепян по реда на настоящия раздел, трябва да предоставя дългосрочни, най-съвременни и сигурни услуги за определяне на местоположението, навигация и синхронизация, без прекъсване, включително при неблагоприятни условия, и където е възможно — на глобално равнище, и да допринася за изпълнение на политическите приоритети на Съюза.
2. Допустимите дейности в обхвата на компонента PNT включват:
 - а) най-малко управлението, експлоатацията, поддръжката, непрекъснатото усъвършенстване и защита на космическата и наземната инфраструктура и предоставяните услуги;
 - б) еволюцията на услугите, свързани с PNT, и разработването и внедряването на бъдещите поколения на системите; включително за ниски околоземни орбити (LEO-PNT);
 - в) научноизследователските и развойни дейности, подкрепящи модернизацията на инфраструктурата („научноизследователски и развойни дейности нагоре по веригата“) и разработването на приложения, потребителски технологии, стандартизация и сертифициране („научноизследователски и развойни дейности надолу по веригата“);
 - г) сътрудничеството с други регионални или глобални системи за спътникова навигация, включително за улесняване на съвместимостта и оперативната съвместимост и насърчаване на ролята на Съюза като глобален участник в космическия сектор, насърчаване на международното сътрудничество и подкрепа на европейската дипломация в космическия сектор.
3. Услугите, предоставяни по линия на компонента PNT на Съюза, обхващат по-специално:
 - а) отворена услуга за ползване от потребителите (OS);
 - б) услуга с голяма точност за професионална или търговска употреба (HAS);
 - в) удостоверяване на автентичността на навигационни съобщения от отворена услуга (OSNMA) за удостоверяването на отворената услуга на „Галилео“;
 - г) публично регулирана услуга, ограничена до оправомощени от правителствата ползватели (ПРУ);

- д) услуга за предупреждение при извънредни ситуации с множество опасности (EWSS);
 - е) услуга за синхронизация (TS);
 - ж) услуга за космическа навигация, предназначена за използване от оператори на космически активи;
 - з) глобална самостоятелна услуга за търсене и спасяване, включително за правителствени ползватели, която обединява възможности за обратна комуникация в подкрепа на спасителните операции (SAR);
 - и) услуга за безопасност на човешкия живот за ползватели, за които безопасността е от съществено значение, включително гражданската авиация, морския транспорт и други транспортни приложения (SoL);
 - й) услуга за разпространение на данни (EDAS);
 - к) услуги за мониторинг на радиочестотни смущения за различни оправомощени общности от ползватели на всички компоненти, които се отнасят до космическото пространство;
 - л) принос към допълнителните услуги, свързани с PNT, който увеличава устойчивостта в случай на прекъсвания на услугите, предоставяни по линия на компонента PNT.
4. ПРУ се предоставя безвъзмездно за държавите членки, Съвета, Комисията, ЕСВД, и когато е уместно, надлежно оправомощените агенции на Съюза. Услугите по линия на компонента PNT се предоставят с приоритет на териториите, географски разположени в Европа, на всички държави членки и трети държави, които участват в подкомпонентите на PNT.
5. Комисията може да приема, чрез актове за изпълнение, мерки, необходими за установяване и регулиране на политиките за достъп до данни и услуги за PNT. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 83, параграф 2.

Член 60

Наблюдение на Земята

1. Системата за наблюдение на Земята се състои от програмата „Коперник“ и услугата за наблюдение на Земята за нуждите на правителствата. „Коперник“ е оперативна, автономна, управлявана от потребителите, гражданска система за наблюдение на Земята под граждански контрол, която се основава на съществуващия национален и европейски капацитет. Тя предлага геоинформационни данни и услуги, включващи спътници, наземна инфраструктура, съоръжения за обработване на данни и информация и инфраструктура за разпространение, основани на политика за свободни, пълни и отворени данни, и където е уместно, включващи нуждите и изискванията за сигурност.
2. „Коперник“ подкрепя и формулирането, изпълнението и мониторинга на политиките на Съюза и неговите държави членки, по-специално в областта на околната среда, изменението на климата, морските райони, морската среда, атмосферата, селското стопанство и развитието на селските райони, опазването на културното наследство, гражданската защита, наблюдението на

инфраструктурата, безопасността и сигурността, както и цифровата икономика, в рамките на компонента „Цифрово лидерство“, който е съобразен с целта на „Коперник“.

3. „Коперник“ насърчава международната координация на системите за наблюдение на Земята и свързания обмен на данни, за да се увеличат глобалното измерение и допълващият характер на „Коперник“, като се отчитат международните споразумения и процедури за координация.
4. „Основни ползватели на „Коперник“ са институциите и органите на Съюза и европейските, национални или регионални публични органи в Съюза или асоциираните трети държави, на които са възложени функции за предоставяне на обществена услуга за определянето, изпълнението, прилагането или мониторинга на гражданските публични политики, например в сферата на околната среда, гражданската защита, безопасността, включително безопасността на инфраструктурата, или политиките за сигурност; които ползват данните и информацията от „Коперник“ и изпълняват допълнителната роля на движеща сила за развитието на „Коперник“.
5. С оглед осигуряване на своята непрекъснатост и развитие и посрещане на променящите се нужди на ползвателите, по-специално на институциите и органите на Съюза и на европейските, националните или регионалните публични органи в Съюза или на асоциирани трети държави, „Коперник“ се състои по-специално от:
 - а) инфраструктура на „Коперник“, включително разработване, внедряване и експлоатация на сентинели по програмата „Коперник“, достъп до данни от космически наблюдения на Земята от трети страни и постоянен достъп до in-situ и други спомагателни данни, включително евентуален принос към международни in-situ мрежи;
 - б) услуги по програмата „Коперник“, включително мониторинг на околната среда на глобално равнище за сушата, изменението на климата, атмосферата и морската среда; услуги за управление на извънредни ситуации; услуги, свързани с превенцията и готовността; услуги за сигурност в рамките на Съюза; включително морско наблюдение и наблюдение на границите; подкрепа за външната дейност на Съюза и общата външна политика и политика на сигурност;
 - в) достъп до и разпространение на данни от „Коперник“, включително инфраструктура и услуги, които осигуряват откриването, преглеждането, достъпа, разпространението и използването, както и дългосрочното съхранение на данни и информация от „Коперник“ по лесен за ползване начин, по-специално полезното взаимодействие с други пространства за данни, като например европейското пространство на данни за Зеления пакт или цифровите близнаци;
 - г) Комисията може да приема, чрез актове за изпълнение, технически спецификации, отнасящи се до допустимите действия, изброени в параграф 4. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 83, параграф 2.
6. Комисията може също така да приема делегирани актове съгласно член 84 за допълване на политиката за данни и информация от „Коперник“ по отношение на ограниченията, свързани със сигурността, както и спецификациите, условията

и процедурите за достъпа до данните и информацията от „Коперник“ и използването им.

7. EOGS осигурява подобрена осведоменост за състоянието в подкрепа на готовността, вземането на решения и действията на Съюза и държавите членки в областта на сигурността и отбраната. EOGS включва по-специално спътници, наземна инфраструктура, съоръжения за обработване на данни и информация и разпределителна инфраструктура. С тази услуга се предоставят сигурни, надеждни, своевременни, постоянни и целенасочени данни от космическо наблюдение на Земята, като се укрепват съществуващите и планираните възможности. С нея се допълват и надграждат съществуващите възможности, предоставяни чрез Сателитния център на Европейския съюз, включително тези от държавите членки. EOGS може да предоставя и допълнителна информация към услугите по програмата „Коперник“, по-специално за гражданска защита и сигурност.
8. EOGS се състои по-специално от:
 - а) инфраструктура на EOGS, включително разработване и експлоатация на нови космически мисии за наблюдение на Земята, предназначени за чувствителни правителствени приложения; достъп до допълнителни данни от космически наблюдения на Земята от трети страни; достъп до in-situ и други спомагателни данни;
 - б) услуги на EOGS, включително дейности за генериране на геопространствена информация с добавена стойност, достъпна само за оправомощени от правителството ползватели, за чувствителни приложения за осведоменост за състоянието, в подкрепа на готовността и вземането на решения в областта на сигурността и отбраната;
 - в) достъп до данни от EOGS и тяхното разпространение, включително инфраструктура и услуги за осигуряване на сигурен достъп, разпространение и използване, както и сигурно дългосрочното съхранение на данни и информация от EOGS.
9. Комисията може да приема, чрез актове за изпълнение, технически спецификации, отнасящи се до допустимите действия на EOGS, изброени в параграф 8. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 83, параграф 2.
10. Ползвателите на EOGS трябва да бъдат надлежно оправомощени от Комисията или държавите членки и да спазват общите изисквания за сигурност, посочени в член 69. Следните субекти могат да бъдат оправомощени като ползватели на EOGS:
 - а) публичен орган на Съюза или на държава членка, или образование, натоварено с упражняването на публична власт;
 - а) физическо или юридическо лице, което извършва дейност от името и под контрола на субект, посочен в буква а).
11. Държавите членки могат да допринасят за EOGS със сателитен капацитет, обекти от наземния сегмент или част от съоръженията от наземния сегмент.
12. Агенции на Съюза могат да получат достъп до EOGS само доколкото това е необходимо за изпълнение на задачите им и в съответствие с подробни правила,

установени в административно споразумение, сключено между съответната агенция и институцията на Съюза, която осъществява надзор върху нея.

13. Научноизследователските и развойните дейности подкрепят развитието на „Коперник“ и EOGS, включително техните услуги, както и научноизследователската и развойната дейност надолу по веригата за приложения и потребителски технологии за внедряване на услуги за наблюдение на Земята.

Член 61

Сигурна свързаност

1. Обхватът на компонента за сигурна свързаност по-специално включва:
 - а) осигуряване на наличност в дългосрочен план на надеждни, сигурни и икономически ефективни правителствени услуги и услуги за GOVSATCOM;
 - б) активиране на търговските услуги на IRIS²;
 - в) създаване на условия, когато е възможно, за разработването на комуникационни и допълнителни некомуникационни услуги, по-специално чрез подобряване на дейностите и компонентите по настоящия раздел, създаване на полезни взаимодействия между тях и разширяване на техния капацитет и услуги, както и за разработването на некомуникационни услуги, които да бъдат предоставяни на държавите членки чрез прием на допълнителни спътникови подсистеми, включително полезни товари;
 - г) подобряване на сигурната свързаност в географски райони от стратегически интерес, като например Африка и Арктика, регионите на Балтийско, Черно, Средиземно море и Атлантическия океан.
2. Този компонент обхваща по-специално следните допустими дейности:
 - а) дейностите по определяне, проектиране, разработване, валидиране и свързано с тях внедряване, които се изискват за базираната в Космоса и за наземно базираната инфраструктура, необходима за предоставянето на правителствени услуги по IRIS²;
 - б) дейности по експлоатация за предоставяне на правителствени услуги, свързани с IRIS², включващи управлението, поддръжката, непрекъснатото усъвършенстване и защита на базираната в Космоса и наземно базираната инфраструктура, включително управлението на попълването и неактуалността;
 - в) постепенното интегриране на EuroQCI в системата за сигурна свързаност;
 - г) научноизследователска и развойна дейност за бъдещите поколения, свързана с базираната в Космоса и наземно базираната инфраструктура и развитието на правителствените услуги за IRIS²; и услуги за GOVSATCOM, технологично развитие, по-специално за гарантиране на технологичния суверенитет на Съюза, и внедряване на услуги за сигурна свързаност, включително дейности, свързани с проектирането, разработването и производството на потребителски терминали;
 - д) осигуряването и предоставянето на капацитет, услуги и оборудване на ползвателите на държавни и търговски спътникови комуникации, които са необходими за предоставяне и споделяне на услугите за GOVSATCOM; капацитет, услуги и потребителско оборудване, които се предоставят от:

- (1) участници в GOVSATCOM, както е посочено в параграф 17; или
 - (2) юридически лица, които са надлежно акредитирани да предоставят капацитет за спътникови комуникации или услуги съгласно процедурата за акредитация с оглед на сигурността, посочена в член 69, която се извършва в съответствие с общите изисквания към сигурността, посочени в член 77.
3. Инфраструктурите на IRIS² и GOVSATCOM трябва да включват следните изисквания:
 - а) Инфраструктурата на IRIS² е модулна и се състои от правителствена и търговска инфраструктура. Тя включва всички съответни наземни и космически сегменти, необходими за предоставянето на правителствени услуги, включително съответните контролни центрове.
 - б) Търговската инфраструктура на IRIS² на системата за сигурна свързаност включва всички базирани в Космоса и наземно базирани активи, различни от тези, които са част от правителствената инфраструктура. Търговската инфраструктура не нарушава ефективността или сигурността на правителствената инфраструктура. Търговската инфраструктура и всички свързани с нея рискове се финансират изцяло от частния сектор.
 - в) Правителствената инфраструктура на IRIS² приема, по целесъобразност, допълнителни спътникови подсистеми, по-специално полезни товари, които могат да бъдат използвани като част от базираната в Космоса инфраструктура на другите компоненти на ЕФК, които се отнасят до космическото пространство, както и спътникови подсистеми, използвани за предоставянето на некомуникационни услуги на държавите членки.
 - г) Инфраструктурата на GOVSATCOM включва инфраструктура, необходима за предоставянето на услуги за GOVSATCOM, по-специално център за GOVSATCOM.
 - д) Наземните и космическите сегменти, посочени в параграфи 3 и 4, и тяхната експлоатация трябва да отговарят на общите изисквания за сигурност, посочени в член 77, параграф 3.
4. Предоставянето на услуги за сигурна свързаност се осигурява съгласно посоченото в портфейла от услуги и в съответствие с оперативните изисквания и с изискванията за сигурност, посочени в член 77. Предоставянето на услуги за GOVSATCOM също се осъществява в съответствие с правилата за споделяне и приоритизиране, посочени в параграф 9.
5. Достъпът до услугите за GOVSATCOM и правителствените услуги на IRIS² е безплатен за институционалните и правителствените ползватели, освен ако Комисията не определи политика за таксуване в съответствие с параграф 11.
6. Комисията приема, чрез актове за изпълнение, портфейл от услуги за услугите за GOVSATCOM и правителствените услуги на IRIS², включително услуги за оправомощени от правителството ползватели въз основа на търговската инфраструктура.
7. Комисията приема, чрез актове за изпълнение, оперативните изисквания за услугите за GOVSATCOM и правителствените услуги на IRIS².

8. Споделянето и приоритизирането на услугите за GOVSATCOM приоритизира потребителите на GOVSATCOM според тяхната относимост и критична значимост. Комисията приема, чрез актове за изпълнение, подробни правила за споделяне и приоритизиране на капацитета, услугите и оборудването на ползвателите на GOVSATCOM. Комисията приема също така, чрез актове за изпълнение, подробни правила относно предоставянето на правителствени услуги на IRIS². При изготвянето на тези актове Комисията взема предвид очакваното търсене за различните случаи на употреба, анализа на рисковете за сигурността за тези случаи на употреба, и когато е уместно, икономическата ефективност.
9. Когато при анализа на рисковете и очакваното търсене, посочен в параграф 11, се установи недостиг на капацитет или когато търсенето надвишава капацитета за достъп до правителствени услуги на IRIS², което може да доведе до нарушаване на пазара, Комисията може да приеме, чрез актове за изпълнение, политика за таксуване. При приемането на политика за таксуване Комисията гарантира, че предоставянето на услугите за GOVSATCOM и правителствените услуги на IRIS² не нарушава конкуренцията, че няма недостиг на тези услуги и че установената цена няма да доведе до свръхкомпенсация на изпълнителите, посочени в член 20.
10. Актовете за изпълнение, посочени в параграфи 9—12, се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 83, параграф 3.
11. Държавите членки, Съветът, Комисията и ЕСВД са участници в програмата за сигурна свързаност, доколкото те упълномощават ползвателите или осигуряват капацитет за спътникови комуникации, обекти от наземния сегмент или част от съоръженията на наземния сегмент.
12. Агенции на Съюза могат да станат участници в програмата за сигурна свързаност само доколкото това е необходимо за изпълнение на задачите им и в съответствие с подробни правила, установени в административно споразумение, сключено между съответната агенция и институцията на Съюза, която осъществява надзор върху нея.
13. Трети държави и международни организации могат да участват в сигурната свързаност, при условие че са сключили специално международно споразумение в съответствие с член 218 от ДФЕС и съгласно член 11, параграф 3 от настоящия регламент.
14. Ползвателите на правителствени услуги трябва да бъдат надлежно упълномощени от участниците да използват услугите за GOVSATCOM и правителствените услуги на IRIS² и трябва да спазват общите изисквания за сигурност, посочени в член 77, параграф 3. Следните субекти могат да бъдат оправомощени като ползватели на услугите за GOVSATCOM или на правителствените услуги на IRIS²:
 - а) държавен орган на Съюза или на държавите членки или образование, натоварено с упражняването на публична власт;
 - б) физическо или юридическо лице, което извършва дейност от името и под контрола на субект, посочен в буква а).
15. IRIS² се изпълнява чрез договор за концесия. Ако договорът за концесия за IRIS² не бъде надлежно изпълнен, Комисията гарантира оптимално изпълнение, като

възлага, според случая, договор за доставки, услуги или строителство или смесен договор.

16. Комисията предприема необходимите мерки, за да гарантира непрекъснатостта на правителствените услуги, свързани с IRIS², ако изпълнителите, посочени в настоящия член, не са в състояние да изпълнят задълженията си.
17. Договорите, посочени в настоящия член, гарантират по-специално, че при предоставянето на услуги, основаващи се на търговска инфраструктура на IRIS², се защитават основните интереси на Съюза и целите на подкомпонента. Тези договори включват и подходящи предпазни мерки за избягване на свръхкомпенсация на изпълнителите, посочени в настоящия член, нарушаване на конкуренцията, конфликти на интереси, неоправдана дискриминация или всякакви други скрити непреки предимства. Тези предпазни мерки могат да включват задължението за разделно водене на счетоводство за предоставянето на правителствени услуги, свързани с IRIS², и за предоставянето на търговски услуги, свързани с IRIS², включително създаването на отделен правен субект с различна структура от тази на вертикално интегрирания оператор за предоставянето на правителствени услуги, както и осигуряването на открит, справедлив, разумен и недискриминационен достъп до инфраструктурата, необходима за предоставянето на търговски услуги. Договорите гарантират също така, че условията за допустимост са изпълнени през целия им срок на действие.
18. Когато правителствените и търговските услуги, свързани с IRIS², разчитат на общи подсистеми или интерфейси за осигуряване на полезни взаимодействия, в договорите, посочени в настоящия член, се определя също кои от тези интерфейси и общи подсистеми са част от правителствената инфраструктура, за да се гарантира защитата на интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността.
19. Изпълнителите, посочени в настоящия член, финансират изцяло търговската инфраструктура, посочена в параграф 3, с оглед на изпълнението на целта, посочена в параграф 1, буква б).

Член 62

Космическо наблюдение и проследяване

1. Подкомпонентът КНП на информираността за ситуацията в Космоса включва по-специално:
 - а) създаването, развитието и функционирането на мрежа от датчици на държавите членки, избрана чрез проучване на архитектурите, включваща наземни и базирани в Космоса датчици за КНП на държавите членки, избрани чрез проучване на архитектурите, в това число датчици, разработени чрез ЕКА или от частния сектор в Съюза, и датчици на Съюза, които се експлоатират на национално ниво, за наблюдение и проследяване на космически обекти и за изготвяне на европейски каталог на космическите обекти;
 - б) обработката и анализа на данни от КНП, за да се изготвят информацията от КНП и услугите за КНП;
 - в) предоставянето на услугите за КНП на ползвателите на КНП;

- г) търсене, насърчаване и подкрепа на полезни взаимодействия с инициативи, насърчаващи разработването и внедряването на технологии за извеждане от експлоатация на космически летателни апарати в края на експлоатационния срок и на технологични системи за предотвратяване и отстраняване на космически отпадъци;
 - д) сътрудничеството, включително на оперативно равнище, с международните инициативи за координация на космическия трафик;
 - е) изпълнението на дейностите, установени с Регламент (ЕС) [XXX] [безопасност, издръжливост и екологична устойчивост на космическите дейности в Съюза];
 - ж) научноизследователска и развойна дейност, подкрепяща развитието на КНП, включително услугите на КНП.
2. Подкомпонентът КНП предоставя също така техническа и административна подкрепа за осигуряване на прехода между дейностите по КНП, извършвани по линия на ЕФК, и дейностите по КНП, извършвани съгласно Регламент (ЕС) 2021/696.
 3. Партньорството във връзка с КНП, създадено съгласно Регламент (ЕС) 2021/696, продължава да бъде в сила в рамките на ЕФК. Комисията може да приема, чрез актове за изпълнение, подробни правила за включването на държава членка в партньорството във връзка с КНП на по-късен етап. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 83, параграф 3.
 4. Задачите на партньорството във връзка с КНП, посочени в параграф 5, се разширяват с оглед подпомагане на изпълнението на КНП. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 84, с цел допълване на настоящия параграф с подробния списък със задачи, които ще бъдат изпълнявани от партньорството във връзка с КНП.
 5. Услугите за КНП са безплатни, достъпни във всеки един момент без прекъсване и адаптирани към нуждите на ползвателите и включват:
 - а) оценка на риска от сблъсък между космически летателни апарати или между космически летателни апарати и космически отпадъци и евентуално подаване на сигнали за избягване на сблъсък на етапите на изстрелване, начална орбита, издигане в орбита, експлоатация в орбита и извеждане от експлоатация при мисиите на космическите летателни апарати;
 - б) засичане и определяне на раздробявания, разпадания или сблъсъци в орбита;
 - в) оценка на риска от неконтролирано повторно навлизане на космически обекти и космически отпадъци в земната атмосфера и генериране на свързана с това информация, включително прогнозиране на времето и вероятното място на евентуалния сблъсък;
 - г) разработването на дейности, свързани с редуциране на космическите отпадъци с цел намаляване на тяхното генериране, отстраняване на космически отпадъци, наблюдение на изстрелванията след извеждане в орбита, специални услуги за мрежи от спътници, създаване на пазар за услуги за КНП, подготовка на системата за операции в пространството до Луната, подкрепа за операции и услуги в космическото пространство, както и за тъмно и спокойно небе.

6. Услугите за КНП може да включват услуги за правителствени потребители на КНП въз основа на каталога, посочен в параграф 1, буква а).
7. Комисията е оправомощена да приема делегирани актове за допълване на списъка с ползватели на КНП, различни от основните, и за определяне на услугите, до които те могат да получат достъп.
8. Комисията може да приема, чрез актове за изпълнение, оперативните изисквания и изискванията за достъп, както и спецификациите за сигурност и техническите спецификации за услугите за КНП. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 83, параграф 3.
9. Ползвателите на КНП включват:
 - а) основните ползватели на КНП, които имат достъп до всички услуги за КНП: държавите членки, ЕСВД, Комисията, Съвета, Агенцията, както и собствениците и операторите на публични и частни космически летателни апарати, установени в ЕС;
 - б) ползватели на КНП, различни от основните;
 - в) правителствени ползватели на КНП за услуги за нуждите на правителствата: органите на държавите членки, ЕСВД, Съвета.
10. Чрез актове за изпълнение Комисията може да приема подробни разпоредби относно достъпа до услугите за КНП на ползвателите на КНП и съответните процедури. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 83, параграф 3.
11. Подкомпонентът КНП не е отворен за участие на трети държави, с изключение на Норвегия.

Член 63

Близки до Земята обекти

1. Целта на подкомпонента БЗО на информираността за ситуацията в Космоса е мониторинг на риска от природни обекти в Слънчевата система, които се приближават към Земята.
2. Допустимите дейности във връзка с БЗО обхващат по-специално съответните дейности за постигане на целта, посочена в параграф 1, и по-специално дейностите за подкрепа, свързани с поддръжката и въвеждането на данни в каталога на Съюза за физическите свойства на близките до Земята обекти.
3. Научноизследователската и развойната дейност подкрепят развитието на БЗО, включително свързаните услуги, както и научноизследователската и развойната дейност надолу по веригата за приложения и потребителски технологии за внедряване на услуги във връзка с БЗО.

Член 64

Метеорологични явления в космическото пространство

1. Целта на МЯКП е наблюдение и оценяване на естествените промени, свързани с метеорологични явления в космическото пространство, като вариации в слънчевия вятър и слънчеви изригвания.

2. Допустимите по МЯКП дейности обхващат всички дейности, необходими за предоставяне на услуги, свързани с метеорологичните явления в космическото пространство, включително научноизследователски и развойни дейности, насочени към подкрепа на развитието на МЯКП, както и услуги за МЯКП и последващи научноизследователски и развойни дейности за приложения и потребителски технологии за използване на МЯКП услугите.
3. Услугите за МЯКП трябва да бъдат достъпни по всяко време без прекъсване и по-специално включват:
 - а) областта на операциите в космическото пространство;
 - б) областта на операциите във връзка с PNT;
 - в) областта на операциите във връзка с наблюдението на Земята;
 - г) областта на операциите във връзка с далекосъобщенията/спътниковите далекосъобщения.
4. Комисията може да приема, чрез актове за изпълнение, подробни разпоредби относно услугите за МЯКП, включително изисквания и технически спецификации, свързани с тези услуги. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 83, параграф 3.

Член 65

Достъп до космическото пространство

1. Достъпът до Космоса е способността да се изстрелват и транспортират космически летателни апарати до, във и от космическото пространство.
2. Съюзът насърчава автономния и устойчив достъп до космическото пространство, като подкрепя надеждни и икономически ефективни европейски услуги за изстрелване, заедно с единен европейски подход, с отчитане на основните интереси за сигурност на Съюза и неговите държави членки.
3. В полезно взаимодействие с други програми и схеми за финансиране на Съюза, допустимите дейности обхващат по-специално:
 - а) възлагане на обществени поръчки и обединяване на услуги по изстрелване за нуждите на Съюза и, при поискване, обединяване и съвместно възлагане на обществени поръчки за услуги по изстрелване за нуждите на държави членки, международни организации и други публични предприятия;
 - б) достъп до космически иновации, включително модернизиране и разработване на нови технологии, системи и услуги;
 - в) разработване, адаптиране, изграждане, поддръжка и експлоатация на критична наземна инфраструктура, разположена в Съюза, включително, но не само, съоръженията, необходими за тестване, изстрелване и възстановяване на достъпа до космически технологии и услуги.
4. Комисията създава Управителен съвет сред европейските публични предприятия, включително държавите членки, Агенцията, създадена в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX] [*бъдещ регламент за създаване на Агенция на Европейския съюз за космическата програма (EUSPA)*], други съответни международни организации и публични предприятия, който да

координира европейските дейности в областта на достъпа до космическото пространство.

5. С цел да се защитят интересите на Съюза в областта на сигурността, космическите активи на правителствената инфраструктура се изстрелват от доставчици на услуги, които отговарят на условията за допустимост и участие, определени в член 69, и само при обосновани изключителни обстоятелства или въз основа на международно споразумение, с което се предвижда такава дейност — от територията на трета държава.

Член 66

Пазарна реализация на космическото пространство и космическа икономика

1. CASSINI представлява инициативата на Съюза за космическо предприемачество. По линия на CASSINI се предприемат действия в подкрепа на пазарната реализация на космическата промишленост и услуги на Съюза, със специален акцент върху предприемачеството, и се привличат частни инвестиции, в подкрепа на развитието и разрастването на предприемачите в рамките на единния пазар.
2. Този компонент включва следните допустими дейности:
 - а) създаване на инвестиционни инструменти на Съюза за начални частни инвестиции и частни инвестиции в ранен етап и в етап на растеж, както и улесняване на напускането на учредители и инвеститори;
 - б) създаване на механизъм за разрастване на промишлеността в Съюза, насочен към осигуряване на възможност за инвестиции в нови производствени мощности и укрепване на веригите за доставки в Съюза;
 - в) предоставяне на подкрепа за развитието на Съюза на уменията, ориентирани към космическия сектор, включително анализ на уменията, разработване на учебни програми за космическото пространство, повишаване на квалификацията, преквалификация, програми за мобилност и обмен;
 - г) укрепване на местните космически екосистеми, обединяващи различни участници за насърчаване на космическите иновации, предоставяне на подкрепа, съоръжения и услуги на граждани и предприятия за насърчаване на предприемачеството, по-специално чрез трансфер на технологии, създаване на бизнес инкубатори, услуги за ускоряване на бизнеса, намиране на партньорства и работа в мрежа с инвеститори, както и чрез осигуряване на по-добър достъп до пазара и международни бизнес мрежи;
 - д) схеми за ускоряване на търговския растеж чрез използване на договори с постоянни клиенти и схеми за привличане на клиенти както на пазарите в частния, така и в държавния сектор, включващи космически компоненти и инфраструктури, както и продукти, използващи космически данни и услуги;
 - е) всякакви допълнителни действия, необходими за подкрепа на космическата икономика на Съюза и създаването на единен пазар за космически продукти и услуги.

Технологичен суверенитет, научни изследвания и иновации

1. Компонентът за технологичен суверенитет и иновации осигурява възможност на Съюза да изгради конкурентна, автономна и иновативна космическа промишлена екосистема, насочена към засилване на технологичния суверенитет, независимостта и самодостатъчността на Съюза в космическия сектор. Този компонент насърчава разработването и внедряването на авангардни космически решения. Той дава приоритет на намаляването на критичните зависимости от технологии извън Съюза и се съсредоточава върху технологии с двойна употреба, които могат да бъдат от полза както за граждански, така и за отбранителни приложения.
2. Компонентът включва следните допустими дейности:
 - а) дейности, свързани с технологичния суверенитет на Съюза, като например научноизследователска, развойна дейност и внедряване на космически технологии от критично значение, включително тези, които са пряк отговор на Обсерваторията на ЕС за технологии от критично значение и прилагането на свързани пътни карти за отвъдморските страни и територии, които намаляват зависимостите на Съюза и повишават конкурентоспособността на космическата екосистема на Съюза;
 - б) дейности, насочени към подобряване на съвременната наличност на суровини от критично значение и авангардни материали, компоненти и технологии за сектора, включително чрез намаляване на времето за доставка, резервиране на производствени слотове или натрупване на запаси от продукти, междинни продукти или суровини;
 - в) научноизследователската и развойната дейност в сферата на нови космически възможности на Съюза и свързани с тях базови технологии, насърчаващи нова космическа икономика, по-специално чрез усъвършенстване, демонстриране и привеждане в действие на космически операции и услуги, както и технологии за измерване с квантови сензори;
 - г) повишаване на конкурентоспособността на промишлеността на Съюза на световните търговски пазари, включително чрез демонстрационни мисии, повишаващи степента на цифровизация на космическите системи от край до край;
 - д) проучване и използване на полезни взаимодействия с допълващи се области като отбраната и други съответни сектори на ключови области, като изкуствения интелект и киберсигурността;
 - е) подкрепа на дейности по стандартизация и сертифициране, свързани с космическия сектор на Съюза;
 - ж) улесняване на наличността и достъпа до съоръжения за тестване и обработване на данни;
 - з) насърчаване сред основните ползватели на „Коперник“ на пълноценното използване на „Коперник“ , заедно с развитие на пазара и изграждане на капацитет, включително популяризиране на данни и услуги на „Коперник“, приложения надолу по веригата и тяхното развитие на всички нива за постигане на максимална степен на социално-икономическите ползи, както и събиране и анализ на нуждите на ползвателите на „Коперник“.

Член 68

Достъп до услуги

1. Трети държави и международни организации могат да получат достъп до услуги за сигурна свързаност и EOGS, при условие че е сключено споразумение в съответствие с член 218 от ДФЕС и съгласно член 11, параграф 3, за определяне на условията за достъп до тези услуги, и при условие че те отговарят на изискванията по член 78.
2. Трети държави и международни организации, чиито седалища не са в държавите членки, могат да получат достъп до сигурни чувствителни услуги за КНП, при условие че сключат споразумение в съответствие с член 218 от ДФЕС, с което се определят условията за достъп до тези услуги и се спазват изискванията за сигурност, посочени в член 77.
3. Достъпът на трети държави и международни организации до предоставяната от „Галилео“ публично регулирана услуга (ПРУ) се урежда от член 3, параграф 5 от Решение № 1104/2011/ЕС на Европейския парламент и на Съвета.
4. Чрез дерогация от параграф 2, не се изисква споразумение, сключено в съответствие с член 218 от ДФЕС, за достъп до услуги на КНП, свързани с избягване на сблъсъци и повторно навлизане.

Член 69

Условия за допустимост и участие за защита на сигурността, целостта и устойчивостта на оперативните космически системи на Съюза

1. Комисията прилага условията за допустимост и участие, определени в параграф 2, за обществените поръчки, безвъзмездните средства или наградите по настоящия дял, ако прецени, че това е необходимо и целесъобразно за защита на сигурността, целостта и устойчивостта на оперативните системи на Съюза, като взема предвид целта за насърчаване на стратегическата автономност на Съюза, по-специално в технологично отношение, в ключовите технологии и веригите за създаване на стойност, като същевременно се запазва отворената икономика.
2. Преди да приложи условията за допустимост и участие в съответствие с параграф 1, Комисията информира комитета, посочен в член 83, параграф 1, буква ж), и взема предвид в максимална степен становищата на държавите членки относно приложното поле и обосновката на условията за допустимост и участие.
3. Условията за допустимост и участие са както следва:
 - а) допустимият правен субект е установен в държава членка и изпълнителните му управленски структури са установени в тази държава членка;
 - б) допустимият правен субект се ангажира да развива всички съответни дейности в една или повече държави членки; и
 - в) допустимият правен субект не трябва да подлежи на контрол от трета държава или от субект от трета държава.
4. Комисията може да определи, чрез актове за изпълнение, критериите, които определят коя способност за упражняване на решаващо влияние върху даден правен субект, пряко или непряко чрез един или повече междинни правни

субекти, може да окаже въздействие върху сигурността, целостта и устойчивостта на оперативните системи на Съюза, като взема предвид целта за насърчаване на стратегическата автономност на Съюза, по-специално по отношение на технологиите в областта на ключовите технологии и веригите за създаване на стойност.

5. Комисията може да отмени условията по параграф 3, букви а) и б) за конкретен правен субект след оценка въз основа на всички посочени по-долу критерии:
 - а) за специфични технологии, стоки или услуги, необходими за дейностите, посочени в параграф 1, няма леснодостъпни заместители в държавите членки;
 - б) правният субект е установен в държава членка на ЕИП или държава от ЕАСТ, която е сключила международно споразумение със Съюза, както е посочено в член 11, изпълнителните му управленски структури са установени в тази държава, а дейностите, свързани с обществената поръчка, безвъзмездните средства или наградата, се развиват в тази държава или в една или повече такива държави; и
 - в) прилагат се достатъчно мерки, за да се гарантира защитата на КИЕС съгласно член 78, и целостта, сигурността и устойчивостта на компонентите на Програмата, тяхното функциониране и услуги.
6. Чрез дерогация от първа алинея, буква б) на настоящия параграф, Комисията може да отмени условията по букви а) или б) от първа алинея на параграф 2 за правен субект, установен в трета държава, която не е член на ЕИП или ЕАСТ.
7. Комисията може да отмени условието по параграф 3, буква в), ако правният субект, установен в държава членка, предостави следните гаранции:
 - а) че контролът върху него не се упражнява по начин, който ограничава неговата способност да:
 - (1) изпълни дейностите във връзка с обществената поръчка, безвъзмездните средства или наградата; и
 - (2) да постигне резултати, по-специално чрез задължения за докладване;
 - б) че контролиращата трета държава или субектът от трета държава се ангажира да се въздържа от упражняване на контролни права или от налагане на задължения за докладване на правния субект във връзка с обществената поръчка, безвъзмездните средства или наградата; и
 - в) че правният субект отговаря на изискванията на член 69.
8. Компетентните органи на държавата членка, в която е установен правният субект, преценяват дали правният субект отговаря на критериите, посочени в параграф 5, буква в), за освобождаване от задължения, свързани с условието, посочено в параграф 3, буква б), и гаранциите, посочени в параграф 7. Комисията се съобразява с тази преценка.
9. Комисията предоставя на програмния комитет, посочен в член 83, параграф 1, буква ж), следното:
 - а) приложното поле на условията за допустимост и участие, посочени в параграф 1 от настоящия член;

- б) подробности и обосновки относно отмяната на условията в съответствие с настоящия член; и
- в) оценката, послужила като основа за отмяната, при спазване на параграфи 3 и 4 от настоящия член, без да се разкрива чувствителна търговска информация.
- 10. Условията, посочени в параграф 3, критериите, посочени в параграфи 4, 5 и 6, и гаранциите посочени в параграф 7, се включват в документите във връзка със съответната обществена поръчка, безвъзмездни средства или награда, и в случай на обществена поръчка те се прилагат към пълния цикъл на съответния договор.
- 11. Настоящият член не засяга Решение № 1104/2011/ЕС и Делегирано решение на Комисията от 15.9.2015 г. (43), Регламент (ЕС) 2019/452, Решение 2013/488/ЕС и Решение (ЕС, Евратом) 2015/444 и проверката за сигурност, извършвана от държавите членки по отношение на правни субекти, участващи в дейности, изискващи достъп до КИЕС, при спазване на приложимите национални законови и подзаконови актове.
- 12. Ако договорите, произтичащи от прилагането на настоящия член, са класифицирани, условията за допустимост и участие, които се прилагат от Комисията в съответствие с параграф 1, не засягат компетентността на националните органи за сигурност.
- 13. Настоящият член не възпрепятства, изменя или противоречи на съществуващите процедури за удостоверения за сигурност на структури и за проучвания на персонала за надеждност на дадена държава членка.

Член 70

Собственост върху космическите активи на Съюза и достъп до резултатите

- 1. С изключение на предвиденото в параграф 2, Съюзът е собственик на всички материални и нематериални активи, създадени, разработени или закупени под пряко или непряко управление при изпълнението на дейности, подкрепяни по реда на настоящия раздел. За тази цел Комисията гарантира, че в съответните договори, споразумения и други договорености, свързани с дейностите, които могат да доведат като резултат до създаването или разработването на такива активи, се съдържат разпоредби, гарантиращи собствеността на Съюза.
- 2. Параграф 1 не се прилага по отношение на материалните и нематериалните активи, създадени или разработени под пряко или непряко управление при изпълнението на дейностите, подкрепяни по реда на настоящия раздел:
 - а) когато подкрепата от Съюза се предоставя под формата на безвъзмездни средства, награди или поръчка за продукти в предпазарен стадий, или
 - б) дейностите не са изцяло финансирани от Съюза, освен ако не е посочено друго и с изключение на IRIS², или
 - в) дейностите са свързани с приемници за ПРУ, разработени от държавите членки.
- 3. При условията, посочени в параграф 2, институциите, органите, службите или агенциите на Съюза не придобиват собственост, а се ползват с права на безвъзмезден достъп до резултатите за собствена употреба и с правото да предоставят, или да изискват от получателите да предоставят, на трети лица неизключителни лицензии, за да използват резултатите при справедливи и разумни условия, без право на преотстъпване на лицензията.

4. Съюзът има право да сключва съответните споразумения за придобиване на собственост върху активи, разработени от трети страни, когато тези активи са необходими за постигането на целите, определени в член 3.
5. Комисията гарантира, че Съюзът има следните права:
 - а) правото на използване на честотите, необходими за предаването на сигналите, генерирани от правителствената инфраструктура на IRIS², компонентите на PNT и компонентите на наблюдението на Земята, в съответствие с приложимите законови и подзаконови разпоредби и съответните лицензионни споразумения, осигурено чрез съответните резервации за честоти, представени от държавите членки, отговорност за които продължават да носят държавите членки;
 - б) правото да се дава приоритет на предоставянето на свързаните с IRIS² правителствени услуги пред търговските услуги, в съответствие с реда и условията, които трябва да бъдат установени в договорите, посочени в член 61, и като се вземат предвид нуждите на оправомощените от правителствата ползватели.

Член 71

Гаранция и отговорност

1. Освен ако не е посочено друго, услугите, данните и информацията, предоставяни от компонентите и дейностите по настоящия раздел, са без никаква изрична или подразбираща се гаранция по отношение на тяхното качество, точност, наличност, надеждност, бързина и пригодност за каквато и да е цел. Съюзът, включително Комисията и Агенцията (EUSPA), не носи отговорност.
2. По отношение на КНП държавите членки, участващи в подкомпонента КНП, не носят отговорност за: вреди, произтичащи от липсата или прекъсването на предоставянето на услуги на КНП, забавяне на предоставянето на услуги на КНП; неточност на информацията, предоставена чрез услугите на КНП, или действия, предприети в отговор на предоставянето на услуги на КНП.

Член 72

Допълнителни правила за възлагане на обществени поръчки

1. Като защитава автономността на Съюза, възлагащият орган може да поиска от оферента да възложи част от договора чрез състезателна тръжна процедура на съответните равнища на подизпълнение на дружества, различни от тези, които принадлежат към групата на оферента. За договори над 10 милиона евро възлагащият орган се стреми да гарантира, че най-малко 30 % от стойността на договора се възлага чрез състезателна тръжна процедура на различни равнища на подизпълнение на дружества извън групата на главния оферент, по-специално с цел да се даде възможност за трансграничното участие на МСП в космическата екосистема. Оферентът посочва причините за неизпълнение на искането за възлагане на подизпълнител или за отклонението от целта от 30 %. Възлагащият орган може да включи специфични изисквания в документацията за процедурата за възлагане, за да гарантира, че главните изпълнители спазват принципите за възлагане на обществени поръчки, определени в настоящия регламент, в хода на изпълнението на договора, по-специално по отношение на участието на МСП и

нови участници, конкуренцията, постоянното сравнително проучване на най-добрите пазарни условия.

2. Поръчките, свързани с правителствени услуги, осигуряване на непрекъснатост на услугите или изпълнение на целите, посочени в член 3, параграф 2, буква г), подточка 3, по-специално по отношение на сигурността, се смятат за отговарящи на условието за неотложност, установено в точка 11.1.в) от приложение I към Финансовия регламент.

Член 73

Допълнителни правила за отпускане на безвъзмездни средства

1. Съюзът може да покрива до 100 % от допустимите разходи, без да се засяга принципът на съфинансиране.
2. Чрез дерогация от член 184, параграф 6 от Финансовия регламент при прилагане на единни ставки отговорният разпоредител с бюджетни кредити може да разреши или да наложи финансиране на непреките разходи на бенефициера в максимален размер от 25 % от общите преки допустими разходи за действието.
3. Чрез дерогация от член 207 от Финансовия регламент максималният размер на финансовата подкрепа, която може да се изплати на трета страна, не надвишава 200 000 EUR.
4. Партньорството по КНП се смята за предварително определен бенефициер на отпускането на безвъзмездни средства във връзка с КНП.

Член 74

Допълнителни правила за непряко управление

1. В съответствие с член 131 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 с Агенцията, създадена в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX] [бъдещ регламент за създаване на EUSPA], и с Европейската космическа агенция се сключва тристранно споразумение, като при това условие на [EUSPA] и Европейската космическа агенция може да бъдат възложени задачи по изпълнението на бюджета.
2. Винаги, когато Агенцията или ЕКА създава комисия за оценка на офертите за възлагане на обществена поръчка, изпълнявана по тристранното споразумение, експерти от Комисията и когато е уместно, от другия изпълняващ субект, могат да си запазят правото да участват като членове в заседанията на комисията за оценка на офертите, да имат достъп до всички резултати и да присъстват на заседанията за разглеждане. Това участие не засяга техническата независимост на комисията за оценка на офертите
3. Чрез дерогация от член 62, параграф 1 от Финансовия регламент и в зависимост от оценката от Комисията относно защитата на интересите на Съюза, задачите, възложени при непряко управление на Агенцията или нейните правоприемници, може да бъдат допълнително възложени от Агенцията на органите, посочени в член 62, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, при спазване на условията за непряко управление, които се прилагат за Комисията.
4. Винаги, когато дейностите по възлагане на обществени поръчки или отпускане на безвъзмездни средства се изпълняват чрез непряко управление от

изпълняващи субекти, комуникационните дейности, дейностите по разпространение на информация и всякаква инфраструктура, оборудване, превозни средства, доставки или основен резултат, финансирани чрез възлагане на обществени поръчки или отпускане на безвъзмездни средства, трябва да посочват подкрепата на Съюза и да показват европейското знаме (емблема) и декларацията за финансиране (преведени на местни езици, когато е уместно) в съответствие със стандартните правила за комуникация на Комисията.

Член 75

Функции

1. Държавите членки предприемат всички необходими мерки, за да осигурят безпроблемното функциониране на действията, подкрепяни по реда на настоящия раздел, и могат да допринасят със своята техническа компетентност, ноу-хау и помощ, по-конкретно в областта на безопасността, сигурността и разпределението на радиочестотите. Този принос включва, но не се ограничава до, предоставяне на Съюза на данни, информация, услуги и инфраструктура, с които разполагат или които се намират на тяхна територия и са необходими за безпрепятственото функциониране на действията. Държавите членки отговарят на местно равнище за акредитацията на сигурността на обекти, които се намират на тяхна територия и са част от зоната за акредитация на сигурността за компонентите, по-специално държавите членки, участващи в партньорството по КНП, извършват акредитация на сигурността въз основа на общите изисквания за сигурност, посочени в член 77.
2. Комисията носи цялостна отговорност за изпълнението на компонентите, посочени в настоящия раздел, включително в областта на сигурността, без да се засягат прерогативите на държавите членки в областта на националната сигурност, и контролира тяхното изпълнение.
3. Комисията
 - а) управлява всички компоненти или подкомпоненти, които не са възложени на друг субект;
 - б) определя приоритетите и дългосрочното развитие на тези компоненти, в съответствие с изискванията на ползвателите, и контролира тяхното изпълнение;
 - в) определя и координира международното измерение на компонентите, с цел осигуряване на съгласуваност с политиките на Съюза за външна дейност и последователен подход към тях.
4. Когато е необходимо допълнително определяне и уточняване на управлението, сигурността и предоставянето на услуги по настоящата глава, Комисията може, чрез актове за изпълнение, да допълни каталога на предоставяните услуги и да определи техническите и оперативните изисквания, необходими за внедряването и развитието на компонентите по настоящата глава и на услугите, които те предоставят, след консултации с ползвателите и други заинтересовани страни. При определяне на тези технически и оперативни изисквания Комисията не допуска намаляване на общото ниво на сигурност и спазва изискването за обратна съвместимост. Посочените актове за изпълнение се приемат в съответствие с член 83, параграф 2.

5. Когато е необходимо, Комисията, чрез актове за изпълнение, приема мерки, необходими за определяне на местоположението на наземната инфраструктура, чрез открит и прозрачен процес, като гарантира добро финансово управление и защита на сигурността и обществения ред на Съюза и неговите държави членки. Посочените актове за изпълнение се приемат в съответствие с член 83, параграф 2.
6. Агенцията има свои собствени задачи, като Комисията може да ѝ възложи други задачи в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX] [*Регламент за създаване на EUSPA*].
7. При условие, че е защитен интересът на Съюза, на ЕКА може да бъдат възложени следните задачи:
 - а) по отношение на PNT: стратегическо развитие и проектиране и разработване на основни системи на части от наземния сегмент и на спътници, включително тестване и валидиране;
 - б) по отношение на „Коперник“: i) координация и прилагане на космическия компонент и неговото развиване; ii) проектиране, разработване и конструиране на космическата инфраструктура на „Коперник“, включително експлоатацията на тази инфраструктура и свързаните с нея обществени поръчки, освен когато тази експлоатация е извършена от други субекти; iii) когато е целесъобразно, предоставяне на достъп до данни на трети страни;
 - в) по отношение на EOGS: проектиране и разработване на нови космически мисии за наблюдение на Земята и части от свързания с тях наземен сегмент;
 - г) по отношение на : i) IRIS²: надзорът на разработването, валидирането и свързаните с тях дейности по внедряване, свързани с фазите на дефиниране, проектиране, разработване, валидиране и внедряване на правителствените услуги, както и на разработването и стратегическото развитие, необходими за предоставянето на правителствени услуги, като се осигурява координация между задачите и бюджета, възложени на ЕКА, и евентуалния принос на ЕКА, с изключение на обединяването и споделянето на свързаните с тях действия, посочени в член 47, параграф 2, буква а); ii) предоставянето на технически експертен опит, включително в хода на внедряването на компонентите.
4. Въз основа на оценка от Комисията на ЕКА могат да бъдат възложени други задачи въз основа на нуждите на дейностите по настоящия раздел, при условие че тези задачи не дублират дейности, извършвани от друг субект, на който е възложено изпълнението, и имат за цел да подобрят ефикасността на изпълнението на дейностите в рамките на компонента, свързан с космическото пространство.
5. При условие че интересите на Съюза са защитени, Комисията може също така да възложи, изцяло или частично, задачи за изпълнение на компонентите, за които се предоставя подкрепа по реда на настоящия раздел, на съответните организации, като например Европейската организация за разработване на метеорологични спътници, Европейската агенция за околна среда, Европейската агенция за гранична и брегова охрана, Европейската агенция по морска безопасност, Сателитния център на Европейския съюз, Европейския център за средносрочна прогноза за времето (ECMWF) и [*Международен център за океана „Mercator“*].

Член 76

Компетентни органи

1. Когато е необходимо за чувствителни по отношение на сигурността компоненти, като например позициониране, навигация и определяне на времето, наблюдение на Земята и сигурна свързаност, всеки участник в съответния компонент, назначен да контролира достъпа до услуги, определя компетентен орган за всеки компонент. Компетентният орган гарантира, че:
 - а) съответните услуги се използват в съответствие с общите изисквания за сигурност, посочени в член 77;
 - б) правата на достъп до съответните услуги са определени и се управляват;
 - в) оборудването на ползвателите, необходимо за използване на съответните услуги, и свързаните електронни комуникационни връзки и информация се използват и управляват в съответствие с общите изисквания за сигурност, посочени в член 77;
 - г) се създава централно звено за връзка, което да подпомага при необходимост съобщаването за рисковете и заплахите за сигурността, по-конкретно за откриването на потенциално опасни електромагнитни смущения, засягащи услугите, разработени в рамките на компонента на космическата политика.
2. Чрез дерогация от параграф 1, действията, задачите и функционирането на компетентните органи за ПРУ са посочени в член 5 от Решение № 1104/2011/ЕС.

Член 77

Принципи на управлението и сигурността

1. Принципите на управление за специфичните дейности и компоненти по настоящия раздел се основават на:
 - а) ясно разпределение на задачите и отговорностите между участващите в изпълнението субекти, на основата на съответните им компетентности и при избягване на всякакво припокриване или дублиране на задачи и отговорности, с цел осигуряване на ясна отчетност;
 - б) съответствие на управленската структура спрямо специфичните нужди на всеки компонент и мерките, в зависимост от случая;
 - в) строг контрол върху дейностите и компонентите, включително стриктно придържане към разходите, графика и резултатите от страна на всички субекти в рамките на съответните им роли и задачи;
 - г) управление, което е прозрачно и осигурява ефективно разходване на средствата;
 - д) непрекъснатост на услугите и необходимата непрекъснатост на инфраструктурата, включително защита от съответните заплахи;
 - е) систематично и структурирано отчитане на нуждите на ползвателите на данните, информацията и услугите, предоставяни от [компонентите], както и на съответния научен и технологичен напредък;
 - ж) постоянни усилия за контрол и намаляване на рисковете.
2. Принципите на сигурност или специфичните дейности и компоненти по настоящия раздел се основават на:

- а) отчитане на опита на държавите членки в сферата на сигурността и най-добрите им практики;
 - б) предприемане от страна на държавите членки на мерки за гарантиране на защитата на наземните инфраструктури, които са неразделна част от компонента на космическата политика и които се намират на тяхна територия, които са най-малко еквивалентни на мерките, необходими за защитата на европейските критични инфраструктури по смисъла на Директива 2008/114/ЕО на Съвета;
 - в) използване на правилата на Съвета и Комисията относно сигурността, които предвиждат, наред с другото, отделяне на оперативните функции от тези по акредитацията;
 - г) считане на Комисията за създател на цялата класифицирана информация, създадена от изпълняващи субекти, както е посочено в член 68, параграф 1;
 - д) осигуряване на гаранции, че Съветът за акредитация на сигурността, създаден с Регламент (ЕС) [XXX] [*Регламент за създаване на EUSPA*], изпълнява своите задачи, без да се засягат отговорностите на Комисията или на тези изпълняващи субекти и без да се засягат компетентностите на държавите членки по отношение на акредитацията на сигурността;
 - е) съобщаване от Комисията на Съвета на решенията за акредитация на сигурността, както и на установените остатъчни рискове, за информация. Комисията може да приеме всякакви подходящи мерки в съответствие с настоящия регламент;
 - ж) създаване на структура за координиране на осъществяването на правителствените услуги в рамките на различните компоненти с определените национални компетентни органи или национални организации за съответния компонент.
3. Комисията гарантира, че за всеки нов компонент се извършва анализ на риска и заплахите и се поддържа такъв за съществуващите компоненти. Въз основа на този анализ тя определя общите изисквания към сигурността чрез актове за изпълнение за всеки компонент. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 83, параграф 3.
4. Когато функционирането на системите може да засегне сигурността на Съюза или на неговите държави членки, по целесъобразност се прилагат процедурите, предвидени в Решение (ОВППС) 2021/698.

Член 78

Допълнителни правила за сигурност относно защитата на класифицирана информация

1. Обменът на класифицирана информация, свързана с компонентите, за които се предоставя подкрепа по реда на настоящия раздел, се подчинява на наличието на международно споразумение между Съюза и трета държава или международна организация относно обмена на класифицирана информация или, когато е приложимо, на договореност, сключена от компетентната институция или орган на Съюза и съответните органи на трета държава или международна организация относно обмена на класифицирана информация, както и на установените в нея условия.

2. Физическите лица, които пребивават в трети държави, и юридическите лица, които са установени в трети държави, могат да работят с КИЕС във връзка с компонента на космическата политика само ако към тях в тези трети държави се прилагат разпоредби относно сигурността, които осигуряват степен на защита, най-малко равностойна на степента, осигурена с правилата на Комисията относно сигурността, установени в Решение (ЕС, Евратом) 2015/444, и с правилата на Съвета относно сигурността, установени в приложенията към Решение 2013/488/ЕС. Равностойността на разпоредбите относно сигурността, прилагани в трета държава или международна организация, се определя в споразумение за сигурността на информацията, включително, ако това е необходимо, по въпросите за индустриалната сигурност, сключено между Съюза и тази трета държава или международна организация в съответствие с процедурата, предвидена в член 218 от ДФЕС, и като се взема предвид член 13 от Решение 2013/488/ЕС.
3. Без да се засягат член 13 от Решение 2013/488/ЕС и правилата, уреждащи индустриалната сигурност, установени в Решение (ЕС, Евратом) 2015/444, на физически или юридически лица, трети държави или международни организации може да бъде предоставян достъп до КИЕС, когато това се счете за необходимо за конкретния случай с оглед на естеството и съдържанието на информацията, принципа „необходимост да се знае“ от страна на съответния получател и предимствата, които би получил Съюзът поради предоставения достъп.

РАЗДЕЛ 4

ПОДКРЕПА ЗА ПОЛИТИКАТА В ОБЛАСТТА НА ОТРАСЪЛА НА СИГУРНОСТТА

Член 79

Специални разпоредби за подкрепа на политиката в сектора на гражданската сигурност

1. Действията, за които се предоставя подкрепа по реда на настоящия раздел, допринасят за постигането на общите цели, посочени в член 3, параграф 1, и специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква е).
2. Подкрепата за действия по настоящия раздел се финансира от бюджета, посочен в член 4, параграф 2, буква д), и от всички допълнителни вноски, разпределени в съответствие с член 6.
3. Действията се изпълняват в съответствие с общите разпоредби, посочени в глава I, и всички допълнителни правила, посочени в настоящия раздел.

Член 80

Специфични дейности в подкрепа на политиката в сектора на гражданската сигурност

1. Подкрепата за политиката в сектора на гражданската сигурност ще бъде насочена по-специално към следните области на приложение:

- а) сигурност и устойчивост на критични граждански инфраструктури, по-специално срещу хибридни заплахи;
 - б) технологии, възможности и решения, свързани с предотвратяването и реагирането на престъпления, по-специално тероризъм и насилнически екстремизъм, организирана престъпност и престъпления, извършвани чрез кибернетични средства;
 - в) технологии, възможности и решения за контрол на стоки и лица на границите, защита на границите и логистичните центрове, морска сигурност и наблюдение и митническа сигурност;
 - г) гражданска готовност срещу заплахи за сигурността, независимо дали са природни или причинени от човека, случайни или умишлени.
2. Предоставянето на подкрепа за политиката в сектора на гражданската сигурност се осъществява по-специално чрез следните дейности:
- а) научни изследвания и иновации, разрастване, подкрепа за МСП, развитие на умения и действия в областта на производството;
 - б) тестване и валидиране на технологии и решения;
 - в) внедряване и навлизане на пазара на технологии и решения, по-специално от специалисти в областта на сигурността;
 - г) подкрепа за действия за разработване, прилагане, наблюдение и прилагане на съответното законодателство и политики на Съюза.
3. Подкрепата, предоставяна чрез дейностите, посочени в параграфи 1 и 2, може да бъде осигурявана под всякаква форма, включително чрез съвместни научноизследователски и иновационни дейности, определени в Регламент (ЕС) [XXX] [Рамкова програма за научни изследвания и иновации] и посочени в конкретна специална част от работната програма.
4. Работните програми, приети в съответствие с правилата на настоящия регламент съгласно този раздел, се интегрират в конкретна специална част и осигуряват съгласуваност с дейностите по конкурентоспособност и обществена активност, подкрепяни съгласно Регламент (ЕС) [XXX] [Рамкова програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“].

Член 81

Собственост върху резултатите

1. Когато подкрепата на Съюза се предоставя под формата на възлагане на обществени поръчки, резултатите са собственост на Съюза.
2. Когато подкрепата от Съюза се предоставя под формата на безвъзмездни средства, институциите, органите, службите или агенциите на Съюза се ползват, при поискване, с права на безплатен достъп до резултатите с цел разработване, прилагане и наблюдение на съществуващите политики или програми на Съюза в областите на своята компетентност, както и с правото да предоставят или да изискват от получателите да предоставят неизключителни лицензи на трети страни за използване на резултатите при справедливи и разумни условия, без право на преотстъпване на лиценза, освен ако не е посочено друго в споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства.

3. Всяко прехвърляне на собствеността върху резултатите, получени с подкрепа, което се извършва в рамките на 3 години след окончателното плащане на действието, или предоставянето на изключителни лицензи за такива резултати на правни субекти, установени в неасоциирани трети държави, или на субекти от неасоциирани трети държави, се съобщава и подлежи на предварително одобрение от Комисията или от органите на съответната държава членка или асоциираната държава при условия, гарантиращи защитата на интересите на Съюза в областта на сигурността.

Член 82

Допълнителни правила за отпускане на безвъзмездни средства

1. За дейности, подкрепящи действията за координация и подкрепа в сектора на гражданската сигурност, Съюзът може да покрива до 100 % от допустимите разходи, без да се засяга принципът на съфинансиране.
2. Чрез дерогация от член 184, параграф 6 от Финансовия регламент при прилагане на единни ставки отговорният разпоредител с бюджетни кредити може да разреши или да наложи финансиране на непреките разходи на бенефициера в максимален размер от 25 % от общите преки допустими разходи за действието.

ГЛАВА VIII

Заклучителни разпоредби

Член 83

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет, който представлява комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011 и може да заседава в следните състави:
 - а) Генерален комитет на ЕФК — по въпроси, свързани с общите цели или въпроси, отнасящи се до повече от една от специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2;
 - б) Комитет за преход към чиста енергия — по въпроси, отнасящи се до специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква а);
 - в) Комитет по здравеопазване, биотехнологии, селско стопанство и биоикономика — по въпроси, отнасящи се до специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква б);
 - г) Цифров комитет — по въпроси, отнасящи се до специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква в);
 - д) Комитет по отбранителна промишленост — по въпроси, отнасящи се до специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква г);
 - е) Комитет по устойчивост — по въпроси, отнасящи се до специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква г);
 - ж) Космически комитет — по въпроси, отнасящи се до специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква г). В съответствие със своя процедурен правилник Космическият комитет може да създава подкомитети и работни

групи, като например „Форум на ползвателите“ — за консултации по въпроси, свързани с изискванията на ползвателите, стратегическото развитие на услугите и възприемането им от страна на ползвателите;

- з) Комитет по сектора на сигурността — по въпроси, отнасящи се до специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква г), подточка 4.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011 и становището се изисква от състава на най-относитимия комитет.
3. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011 и становището се изисква от състава на най-относитимия комитет.
4. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 8 от Регламент (ЕС) № 182/2011, във връзка с член 5 от него.
5. Когато становището на комитета трябва да бъде получено по писмена процедура, тази процедура се прекратява без резултат, ако в рамките на срока за даване на становище председателят на комитета вземе такова решение или обикновено мнозинство от членовете на комитета отправят такова искане.
6. Комитетите по параграф 1, букви б) до з) могат да се свикват в различни състави или подкомитети, съобразени със специфичните компоненти на отделните компоненти на политиката.
7. В съответствие с международните споразумения, сключени от Съюза, представители на трети държави, международни организации или други институции, органи и агенции на Европейския съюз могат да бъдат поканени като наблюдатели на заседанията на съставите на комитетите при условията, определени в техните процедурни правилници, като се вземат предвид интересите на Съюза, свързани със сигурността и обществения ред. Представители на трети държави или международни организации не присъстват на обсъжданията по въпроси, свързани с допустимостта, включително обсъжданията, свързани с членове 9 и 10 от настоящия регламент.
8. Европейската агенция по отбрана получава покана да представи на комитета по отбранителна промишленост мнения и експертни становища в качеството на наблюдател. ЕСВД също получава покана да съдейства на работата на комитета по отбранителна промишленост.

Член 84

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в настоящия регламент, се предоставя на Комисията за периода от датата на влизане в сила на настоящия регламент до 31 декември 2035 г.
3. Делегирането на правомощия, посочено в настоящия регламент, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в Официален вестник на Европейския съюз или на по-късна дата, посочена в

решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.

4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междуйнституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.
5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.
6. Делегиран акт, приет съгласно настоящия регламент, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок може да се удължи с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 85

Изменения на Регламент (ЕС) 2021/696

1. Членове 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33 и 43 от дялове I, II и III и дялове VI, VII, VIII и X от Регламент (ЕС) 2021/696 се отменят, считано от 1 януари 2028 г.

Член 86

Изменения на Регламент (ЕС) 2023/588

2. Членове 24, 25, 26, 28 и 29 от дялове I, II, III и IV и дялове VII, VIII, IX и X от Регламент (ЕС) 2023/588 се отменят, считано от 1 януари 2028 г.

Член 87

Изменения на Регламент [ПЕОП]

3. Глави I, II, с изключение на разпоредбите, отнасящи се до Инструмента за подкрепа на Украйна [да се потвърди след приемането на ПЕОП], и глава V от Регламент (ЕС) [ПЕОП] се отменят [считано от 1 януари 2028 г.].

Член 88

Отмяна

4. Следните регламенти се отменят, считано от 1 януари 2028 г.:
 - а) Регламент (ЕС) 2021/522 на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 г. за създаване на програма за действията на Съюза в областта на здравето (програма „ЕС в подкрепа на здравето“) за периода 2021—2027 г. и за отмяна на Регламент (ЕС) № 282/2014;

- б) Регламент (ЕС) 2021/694 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 г. за създаване на програмата „Цифрова Европа“ и за отмяна на Решение (ЕС) 2015/2240;
- в) Регламент (ЕС) 2021/697 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 г. за създаване на Европейски фонд за отбрана и за отмяна на Регламент (ЕС) 2018/1092;
- г) Регламент (ЕС) 2021/783 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 г. за създаване на Програма за околната среда и действията по климата (LIFE) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1293/2013.

Член 89

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент не засяга продължаването или изменението на действията, предприети съгласно основните актове, посочени в член 85, който продължава да се прилага за тези действия до тяхното приключване.
2. Настоящият регламент не засяга актовете за изпълнение, приети съгласно Регламент (ЕС) № 2021/696 за космическата програма и Регламент (ЕС) 2023/588 за IRIS². Тези актове остават в сила, ако са относими, докато не бъдат изменени въз основа на настоящия регламент, и с изключение на решенията, приети съгласно член 36, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2023/588.
3. Финансовият пакет, посочен в член 4, параграф 1, може също да покрива разходите за техническа и административна помощ, необходими за осигуряване на прехода между ЕФК и мерките, приети съгласно основните актове, посочени в първия параграф.

Член 90

Влизане в сила

1. Настоящият регламент влиза в сила в деня след деня на публикуването му в Официален вестник на Европейския съюз.
2. Той се прилага от 1 януари 2028 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

ЗАКОНОДАТЕЛНА ОБОСНОВКА ЗА ФИНАНСОВОТО И ЦИФРОВТО ОТРАЖЕНИЕ

1.	РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА.....	3.
1.1.	Наименование на предложението/инициативата.....	3.
1.2.	Съответни области на политиката.....	3.
1.3.	Цели.....	3.
1.3.1.	Общи цели.....	3.
1.3.2.	Специфични цели.....	3.
1.3.3.	Очаквани резултати и отражение.....	3.
1.3.4.	Показатели за изпълнението.....	3.
1.4.	Предложението/инициативата е във връзка с:.....	4
1.5.	Мотиви за предложението/инициативата.....	4
1.5.1.	Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата.....	4
1.5.2.	Добавена стойност от участието на ЕС (може да е в резултат от различни фактори, например ползи по отношение на координацията, правна сигурност, по-добра ефективност или взаимно допълване). За целите на този раздел „добавена стойност от участието на ЕС“ е стойността, която е резултат от действието на равнище ЕС и е допълнителна спрямо стойността, която би била създадена само от отделните държави членки.....	4
1.5.3.	Изводи от подобен опит в миналото.....	4
1.5.4.	Съвместимост с многогодишната финансова рамка и евентуални синергии с други подходящи инструменти.....	5
1.5.5.	Оценка на различните налични варианти за финансиране, включително възможностите за преразпределяне на средства.....	5
1.6.	Продължителност на предложението/инициативата и на неговото/нейното финансово отражение.....	6
1.7.	Планирани методи на изпълнение на бюджета.....	6
2.	МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ.....	8
2.1.	Правила за мониторинг и докладване.....	8
2.2.	Системи за управление и контрол.....	8
2.2.1.	Обосновка на предложените методи на изпълнение на бюджета, механизми за осъществяване на финансирането, начини за плащане и стратегия за контрол..	8
2.2.2.	Информация относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им.....	8
2.2.3.	Приблизителна оценка и обосновка на разходната ефективност на контрола (съотношение между разходите за контрол и стойността на съответните управлявани средства) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване).....	8
2.3.	Мерки за предотвратяване на измами и нередности.....	9

3.	ПРОГНОЗНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА.....	10
3.1.	Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове.....	10
3.2.	Прогнозно финансово отражение на предложението върху бюджетните кредити.....	12
3.2.1.	Обобщение на прогнозното отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи.....	12
3.2.1.1.	Бюджетни кредити от гласувания бюджет.....	12
3.2.1.2.	Бюджетни кредити от външни целеви приходи.....	17
3.2.2.	Прогнозен краен продукт, финансиран с бюджетни кредити за оперативни разходи.....	22
3.2.3.	Обобщение на прогнозното отражение върху бюджетните кредити за административни разходи.....	24
3.2.3.1.	Бюджетни кредити от гласувания бюджет.....	24
3.2.3.2.	Бюджетни кредити от външни целеви приходи.....	24
3.2.3.3.	Общо бюджетни кредити.....	24
3.2.4.	Прогнозни нужди от човешки ресурси.....	25
3.2.4.1.	Финансирани от гласувания бюджет.....	25
3.2.4.2.	Финансирани от външни целеви приходи.....	26
3.2.4.3.	Общо нужди от човешки ресурси.....	26
3.2.5.	Преглед на прогнозното отражение върху инвестициите, свързани с цифрови технологии.....	28
3.2.6.	Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка.....	28
3.2.7.	Финансов принос от трети страни.....	28
3.3.	Прогнозно отражение върху приходите.....	29
4.	ЦИФРОВО ИЗМЕРЕНИЕ.....	29
4.1.	Изисквания, свързани с цифрови аспекти.....	30
4.2.	Данни.....	30
4.3.	Цифрови решения.....	31
4.4.	Оценка на оперативната съвместимост.....	31
4.5.	Мерки в подкрепа на цифровото изпълнение.....	32

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

1.1. Наименование на предложението/инициативата

Предложение за
РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА
за създаване на Европейски фонд за конкурентоспособност (ЕФК), включващ специфична програма за научноизследователски и иновационни дейности в областта на отбраната, посочена като специфична програма в член 182, параграф 3 отДФЕС

1.2. Съответни области на политиката

Европейска конкурентоспособност
Преход към чиста енергия и декарбонизация на промишлеността
Здравеопазване, биотехнологии и биоикономика
Цифрово лидерство
Устойчивост и сигурност, отбранителна промишленост и космическо пространство

1.3. Цели

1.3.1. Общи цели

Обща цел 1 — създаване на инвестиционен капацитет за подкрепа на европейската конкурентоспособност в областта на стратегическите технологии и сектори, включително иновации, декарбонизация и устойчивост, чрез побезпроблемен инвестиционен път от фундаментални и приложни изследвания до внедряване и производство.

Обща цел 2 — използване на инструментите за финансиране от бюджета на ЕС с цел мобилизиране на частни, институционални и национални инвестиции в подкрепа на стратегически технологии и сектори, включително за научни изследвания и иновации в ЕС.

1.3.2. Специфични цели

Специфична цел 1 — насърчаване на публичните и частните инвестиции през целия инвестиционен път, по-специално научните изследвания и иновациите и по-доброто използване на потенциала за намаляване на риска за бюджета на ЕС, с цел увеличаване в максимална степен на неговата добавена стойност за ЕС.

Специфична цел 2 — улесняване на достъпа до финансиране по линия на програми на ЕС чрез ориентирани към потребителя, бързи, опростени и хармонизирани процедури и подобряване на съгласуваността между инструментите на ЕС и с инвестициите на държавите членки.

Специфична цел 3 — насочване и поставяне на акцент върху инвестициите в полза на стратегически сектори и технологии на ЕС, включително основните вериги за създаване на стойност, критичните инфраструктури, способностите и уменията, и в подкрепа на декарбонизацията, здравеопазването, биотехнологиите, селското стопанство и биоикономиката, както и цифровите

технологии, сигурността и устойчивостта, отбранителната промишленост и космическото пространство.

1.3.3. Очаквани резултати и отражение

Да се посочи въздействието, което предложението/инициативата следва да окаже по отношение на целевите бенефициери/групи.

Икономическо въздействие

- **Макроикономическа възвращаемост:** очаква се допринасяне за растежа на БВП чрез ускорени инвестиции и опростяване на процесите.
- **Ефективност и производителност:** очаква се намаляване на административните разходи и интегриране на точките за достъп, рационализиране на процесите за бързо развиващите се сектори на промишлеността и стартиращите предприятия.
- **Опростена уредба за финансиране:** по-ниските разходи, намаляването на срока за търсене, срока за подготовка на предложенията, срока за съобщаване и срока за безвъзмездно финансиране на предложения улесняват достъпа до средства, което потенциално повишава процента на успех.
- **Подкрепа за МСП:** консолидирането в един фонд вероятно би било от полза за МСП, тъй като те обикновено нямат ресурси за управление на сложни, фрагментирани системи. Освен това стратегическият акцент върху революционните иновации би могъл да предложи на МСП нови възможности в бързоразвиващи се райони.
- **Пазарна конкурентоспособност:** с фонда се цели повишаване на конкурентоспособността на европейските предприятия, включително МСП и стартиращите предприятия, чрез по-достъпно и стратегически съгласувано финансиране. С тази инициатива се подкрепя европейската стратегическа автономност, като се намалява зависимостта от чуждестранни вериги за доставки и зависимостите от външни участници, като по този начин се засилва пазарната позиция на предприятията от ЕС както на вътрешния, така и на световния пазар. Освен това тази инициатива е насочена към осигуряване на по-добра свързаност между научните изследвания и развитието на пазара и към съгласуване на приоритетите на научните изследвания с нуждите на промишлеността, при прилагане на подход „отдолу нагоре“ за фундаменталните изследвания.
- **Научни изследвания и иновации:** предвидимостта на финансирането за научни изследвания и иновации се запазва непроменена в съответствие със задълженията по Договора. Същевременно консолидирането в един фонд, който обхваща целия инвестиционен път, може да улесни навлизането на резултатите от научните изследвания на пазара и по-добре да съчетае приложните изследвания с приоритетите в съответния промишлен сектор.

Социално въздействие

- **Заетост и умения:** очаква се увеличеният обем на инвестициите да стимулира заетостта. Фондът ще интегрира инициативи за умения, образование и обучение в единна рамка, съобразена с нуждите на промишлеността в стратегически сектори, като чистите технологии и изкуствения интелект. С този подход ще се насърчат целенасочени

инвестиции в преквалификация и повишаване на квалификацията, като се засилват полезните взаимодействия между образованието, научните изследвания и бизнеса и се осигурява възможност за бързо адаптиране към нововъзникващите тенденции.

- **Регионално развитие:** регионите от стратегическо значение биха могли да отбележат значителен растеж, привличайки инвестиции и предприемачество.
- **Подобрения в здравния сектор:** опростените механизми имат за цел да намалят административната тежест и да ускорят реакцията при кризи.

Въздействия върху околната среда

- **Приоритет за декарбонизация:** акцентът върху декарбонизацията и чистите технологии е в съответствие с целта на ЕС за неутралност по отношение на климата до 2050 г., което потенциално засилва положителното въздействие върху климата.
- **Несигурност по отношение на инвестициите:** високата несигурност по отношение на инвестициите в чисти технологии изисква внимателен баланс между предвидимост и гъвкавост, за да се постигнат положителни резултати в областта на околната среда.

1.3.4. Показатели за изпълнението

Посочете показателите за мониторинг на напредъка и на постиженията.

Настоящата инициатива ще бъде наблюдавана чрез рамката за изпълнението на бюджета за многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2028—2034 г., която е обхваната в отделно предложение. С настоящото предложение се установяват правилата за рамката за изпълнение на бюджета, включително правилата за оценка на програмите.

1.4. Предложението/инициативата е във връзка с:

- ново действие
- ново действие след пилотен проект/подготвително действие⁴⁴
- продължаване на съществуващо действие
- сливане или пренасочване на едно или няколко действия към друго/ново действие

1.5. Мотиви за предложението/инициативата

1.5.1. Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата

Конкурентоспособността на ЕС показва разлика спрямо тази на други играчи на световната сцена. САЩ и Китай не само са водещи в критични сектори и иновационни клъстери от ключово значение, но те са и икономики, които впрягат значително по-голяма финансова подкрепа за научни изследвания и иновации, внедряване и разрастване. Поради тази причина, за да бъдат наистина ефективни, мерките за възстановяване на конкурентоспособността трябва да бъдат координирани на равнището на ЕС, което подчертава неотложната

⁴⁴ Съгласно член 58, параграф 2, буква а) или б) от Финансовия регламент.

необходимост от създаване на специален фонд за справяне с този дисбаланс и за гарантиране на дългосрочната икономическа устойчивост и растежа на ЕС.

- 1.5.2. *Добавена стойност от участието на ЕС (може да е в резултат от различни фактори, например ползи по отношение на координацията, правна сигурност, по-добра ефективност или взаимно допълване). За целите на този раздел „добавена стойност от участието на ЕС“ е стойността, която е резултат от действието на равнище ЕС и е допълнителна спрямо стойността, която би била създадена само от отделните държави членки.*

Основания за действие на равнище ЕС (ex-ante)

Обединяването на ресурси на равнището на ЕС може да увеличи в максимална степен въздействието и добавената стойност на инвестициите по места и да доведе до икономии от мащаба в инвестиционните инициативи, което повишава тяхната икономическа ефективност, в сравнение със самостоятелни действия от страна на всяка държава членка.

Недостатъчните инвестиции от частния сектор продължават да бъдат постоянно предизвикателство в ЕС, което засяга широк спектър от видове инвестиции, включително в инфраструктура, иновации, екологичен и цифров преход и промишлен капацитет. Този недостиг на инвестиции се изостря от фрагментираните капиталови пазари, които възпрепятстват ефективното разпределение на спестяванията към продуктивни трансгранични инвестиционни възможности. Фрагментирането на финансовите пазари ограничава трансграничните капиталови потоци, намалява мащаба и увеличава риска за инвеститорите, като това засяга най-вече МСП и стратегическите сектори.

Както се посочва в доклада на Марио Драги, понастоящем ЕС изостава в различни области, включително технологичното развитие, резултатите от научните изследвания и иновациите, пазарната динамика и промишления капацитет. Необходими са действия на равнището на ЕС, за да се подкрепят видовете и мащаби проекти, които иначе не биха били възможни, ако държавите членки действат самостоятелно.

Подкрепата от ЕС създава критична маса за големи проекти и партньорства, които да постигнат по-голямо въздействие и да отговорят на общоевропейските обществени нужди, като същевременно привличат повече частни и публични инвестиции. И накрая, сътрудничеството, което насърчава разпространението на знания и възможностите за споделяне на риска, е важен елемент за повишаване на конкурентоспособността. Едно общоевропейско решение би насърчило икономии от мащаба и сътрудничество между заинтересованите страни, което е жизненоважно за по-доброто оползотворяване на знанията и подобряване на организационния и техническия капацитет.

Финансирането от ЕС насърчава широкото трансгранично сътрудничество между всички заинтересовани страни, като намалява фрагментирането на ресурсите и усилията и улеснява трансфера на знания между заинтересованите страни и секторите, от фундаменталните изследвания до бизнеса. Финансирането от ЕС премахва националните пречки и формира мрежи, които създават критична маса за справяне с предизвикателства като неутралност по отношение на климата, загуба на биоразнообразие, замърсяване, цифрова

трансформация, сигурност или готовност, с които отделните държави членки не могат да се справят сами.

Финансирането от ЕС е насочено към справяне с пазарни дефекти и неоптимални инвестиционни условия, като например инвестиции в „зелени“ премии и големи инфраструктурни проекти, при които социалните ползи надвишават частните. Чрез смекчаване на инвестиционните рискове и стимулиране на ангажираността на заинтересованите страни, финансирането от ЕС подкрепя икономически изгодни проекти, които не биха могли да се реализират по друг начин. Това повишава икономическата устойчивост, привлича частни средства, привлича капитал и повишава производителността в целия ЕС, като по този начин стимулира растежа на БВП и насърчава стабилността в дългосрочен план.

Координираното финансиране гарантира, че ресурсите са насочени към общи предизвикателства и помага за насърчаване на партньорства с частния сектор, като осигурява съгласуване на приоритетите в политиката и в съответния промишлен сектор. С този колективен подход се подкрепят водещи до пробив иновации и стратегически цели, като се преодоляват ограниченията, произтичащи от координацията между държавите членки.

Очаквана генерирана добавена стойност от ЕС (ex-post)

ЕФК ще предложи цялостен набор от мерки на политиката за преодоляване на настоящите недостатъци във финансирането от ЕС, отнасящо се до конкурентоспособността. Той създава единен инвестиционен капацитет за подкрепа на стратегически сектори и технологии, като улеснява безпроблемния инвестиционен път от научните изследвания до внедряването на равнището на ЕС и укрепва инвестиционния капацитет и възможностите на ЕС за мобилизиране на финансиране. ЕФК ще опрости и хармонизира правилата и изискванията за кандидатстване, като въведе унифицирани правила за заявителите. По този начин се намалява сложността, премахват се припокриванията и се осигурява възможност ЕС да използва напълно потенциала си за мобилизиране на частен капитал и увеличаване на гъвкавост на бюджета. Новият фонд ще засили и връзките между научните изследвания, производството и внедряването на иновации чрез осигуряване на динамична икономическа структура в рамките на ЕС — с цел насърчаване на устойчивостта и лидерството на Европа в ерата на глобалните иновации.

1.5.3. Изводи от подобен опит в миналото

Обединяването на множество финансови инструменти в единната рамка InvestEU през 2020 г. предостави ценни поуки, които ще бъдат използвани при проектирането на новия фонд. Опитът показва, че фрагментирането и множеството правила и процедури по предишните МФР са създали неефективност и припокривания по отношение както на целите на политиките, така и на финансовите операции. Преминаването към единна програма със силна идентичност, един разпоредител с бюджетни кредити и единен набор от съгласувани изисквания за допустимост, мониторинг и докладване спомага за рационализиране на управлението и изпълнението. Поуките открояват ползите от една хармонизирана и опростена рамка, която ще ръководи разработването на новия фонд, за да се осигурят по-голяма ефективност, прозрачност и въздействие по цялата верига на финансиране.

1.5.4. Съвместимост с многогодишната финансова рамка и евентуални синергии с други подходящи инструменти

ЕФК има за цел да опрости и подобри финансирането от ЕС чрез обединяване на 12 съществуващи програми в един фонд, като същевременно осигури тясна връзка с Рамковата програма за научни изследвания и иновации и съгласуваност с Фонда за иновации. Благодарение на това обединяване ще има ограничен брой програми на ЕС, по линия на които ще се осъществява полезно взаимодействие. Инструментът за координация на конкурентоспособността ще осигури полезни взаимодействия с предварително разпределените средства на национално и регионално равнище. Очакват се полезни взаимодействия с фонда „Глобална Европа“ по аспекти, свързани с конкурентоспособността на промишлените сектори и предприятията от ЕС в трети държави (т.е. държави в процес на присъединяване, нововъзникващи пазари и развиващи се икономики).

1.5.5. Оценка на различните налични варианти за финансиране, включително възможностите за преразпределяне на средства

При изпълнението на бюджета ЕФК следва да предоставя пълния набор от инструменти за финансиране от Съюза и да гарантира полезното взаимодействие между подкрепяните от него политики, по-специално като се предоставя възможност за опростени общи процедури за възлагане, предоставяне или присъждане на средства, за да се преследват неговите цели в повече от една политика. Финансирането следва да бъде съсредоточено върху постигането на целите на политиката. Поради това премахването на обременяващото финансово отчитане чрез възможно най-широко използване на финансиране, което не е обвързано с разходи, следва да се прилага като основна мярка за опростяване.

1.6. Продължителност на предложението/инициативата и на неговото/нейното финансово отражение

ограничена продължителност

- в сила от 1.1.2028 г. до 31.12.2034 г.
- Финансово отражение от 2028 до 2034 г. за бюджетни кредити за поети задължения и от 2028 до 2040 г. за бюджетни кредити за плащания.

неограничена продължителност

- изпълнение с период на започване на дейност от ГГГГ до ГГГГ,
- последван от функциониране с пълен капацитет.

1.7. Планирани методи на изпълнение на бюджета

Пряко управление от Комисията

- от нейните служби, включително от нейния персонал в делегациите на Съюза;
- от изпълнителните агенции

Споделено управление с държавите членки

Непряко управление чрез възлагане на задачи по изпълнението на бюджета на:

- трети държави или на органите, определени от тях
- международни организации и техните агенции (да се уточни)
- Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд
- органите, посочени в членове 70 и 71 от Финансовия регламент
- публичноправни органи
- частноправни организации със задължение за обществена услуга, доколкото тези организации разполагат с подходящи финансови гаранции
- частноправни организации на държава членка, на които е възложено осъществяването на публично-частно партньорство и които разполагат с подходящи финансови гаранции
- организации или лица, на които е възложено изпълнението на специфични дейности в областта на общата външна политика и политика на сигурност съгласно дял V от Договора за Европейския съюз и които са посочени в съответния основен акт
- субекти, установени в държава членка и уредени от националното частно право или от правото на Съюза, които удовлетворяват съответните секторни условия за възлагане на усвояването на средства или бюджетни гаранции на Съюза, доколкото тези субекти са контролирани от публичноправни органи или от частноправни организации със задължение за обществена услуга и разполагат с подходящи финансови гаранции, които са под формата на солидарна отговорност на контролните органи или еквивалентни финансови гаранции и които за всяко действие могат да покрият максималния размер на подкрепата от Съюза.

Забележки

ЕФК следва да се изпълнява при пряко и непряко управление. Определеният начин на изпълнение следва да отразява установените нужди от насоченост, гъвкавост и ефикасност, необходими за постигане на целите на ЕФК.

Във всички случаи финансирането по линия на ЕФК следва да се предоставя във формата, която е най-подходяща за постигането на целите, като същевременно административната тежест за получателите се свежда до абсолютния минимум.

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

2.1. Правила за мониторинг и докладване

Въздействието на ЕФК като цяло ще бъде преценено чрез неговата оценка. Не по-късно от четири години след началото на изпълнението на програмата Комисията ще публикува доклад за изпълнението, насочен към оценяване на напредъка в постигането на целите на програмата. Най-късно три години след края на програмния период на програмата Комисията ще извърши ретроспективна оценка, насочена към оценяване на ефективността, ефикасността, уместността, съгласуваността и добавената стойност на програмата за Съюза.

Субектите, на които е възложено изпълнението на ЕФК, редовно докладват на Комисията в съответствие с настоящия регламент, рамката за изпълнение и Финансовия регламент.

Комисията ще осъществява мониторинг на резултатите от прилагането на ЕФК, както при пряко, така и при непряко управление. За пряко управление Комисията ще прилага правилата и процедурите, определени в глава 3 от Финансовия регламент. За непряко управление изпълняващите субекти прилагат своите правила и процедури, които са били оценени в съответствие с член 157 от Финансовия регламент като отговарящи на определените в този член изисквания.

2.2. Системи за управление и контрол

2.2.1. *Обосновка на предложените методи на изпълнение на бюджета, механизми за осъществяване на финансирането, начини за плащане и стратегия за контрол*

За подпомагане на конкурентоспособността са необходими както действия с пряко, така и с непряко управление. Цялостната структура на фонда ще му осигури възможност да съпътства европейските проекти по целия инвестиционен път, от научноизследователската и развойната дейност до демонстрациите и навлизането на пазара на технологии, услуги и решения. Той ще бъде в състояние гъвкаво да мобилизира целия финансов инструментариум, предоставен съгласно Финансовия регламент, включително безвъзмездни средства, финансови инструменти и възлагане на обществени поръчки.

Фондът също така предоставя опростени правила, които ускоряват срока за отпускане на безвъзмездни средства и намаляват административната тежест.

ЕФК ще се изпълнява с пряко управление чрез безвъзмездни средства за европейски проекти и с пряко или непряко управление чрез инструмента InvestEU на ЕФК. Консултантските услуги по проекти и междусекторните дейности за подкрепа на МСП по линия на ЕФК ще се изпълняват чрез непряко или пряко управление в зависимост от вида на помощта.

Инструментът InvestEU на ЕФК ще се изпълнява предимно при непряко управление чрез изпълняващи субекти, които по правило също допринасят за подкрепата, която ще бъде предоставена на крайните получатели. Ще бъдат разгледани и режимите на пряко управление, в зависимост от нуждите за постигане на целите на политиката.

Комисията ще сключва гаранционните споразумения и/или споразуменията за финансово участие с изпълняващите субекти. Ако вече е подписано гаранционно споразумение с партньор по изпълнението съгласно Регламента за InvestEU, Комисията може да реши да измени това споразумение, за да включи допълнителния принос на ЕС по линия на ЕФК.

Изпълняващите субекти ще включват групата на ЕИБ, международни финансови институции, национални насърчителни банки и институции и други финансови посредници, които са органи на Съюза, регламентирани и/или подлежащи на надзор от страна на банковия сектор. Подкрепата, финансирана от Съюза, ще се осъществява от изпълняващите субекти, в съответствие с техните правила и процедури.

Изпълняващите субекти предоставят на Комисията годишни одитирани финансови отчети, декларации за управлението и обобщения на одитни доклади и на осъществения контрол в съответствие с член 158 от Финансовия регламент.

2.2.2. *Информация относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им*

Основните рискове, свързани с ЕФК са:

риск за репутацията на Комисията в случай на измами, престъпни или незаконни дейности;

риск от неефективно използване на средствата от ЕС в случай на европейски проекти без или с много ограничена добавена стойност за ЕС;

финансов риск в случай на неправомерно платени от Комисията суми на бенефициери на безвъзмездни средства, изпълняващи субекти или суми, дължими на Комисията, които трябва да бъдат възстановени в бюджета на ЕС.

Рамката за вътрешен контрол за справяне с тези рискове е изградена върху прилагането на принципите за вътрешен контрол на Комисията и по-специално върху:

предварителните оценки по стълбове на изпълняващите субекти; освен това, тъй като изпълняващите субекти по правило поемат част от риска, интересите на Съюза и на изпълняващия субект са съответно съгласувани, което смекчава риска за бюджета;

операциите по финансиране и инвестиране в контекста на инструмента InvestEU на ЕФК се извършват в съответствие със собствения процедурен правилник на изпълняващите субекти и добрата банкова практика; избраните изпълняващи субекти и Комисията сключват гаранционно споразумение или споразумение за финансово участие, в което се определят подробни разпоредби и процедури относно изпълнението;

процедурите за подбор на проекти, подкрепяни със средства от ЕС, пряко от Комисията или непряко от изпълняващи субекти;

ще бъде създадена специална структура за управление, която да разрешава използването на гаранцията от ЕС (т.е. инвестиционен комитет);

докладване и мониторинг от страна на изпълняващите субекти, включително одитирани финансови отчети, декларации за управление и обобщения на одитни доклади и осъществения контрол;

последващи одити от външни одитори, Службата за вътрешен одит или Европейската сметна палата и контрол, извършван от Комисията, включително чрез докладване и мониторинг; и

оценки на ЕФК, включително междинен доклад за изпълнението и последваща оценка.

- 2.2.3. *Приблизителна оценка и обосновка на разходната ефективност на контрола (съотношение между разходите за контрол и стойността на съответните управлявани средства) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване)*

Отговорният разпоредител с бюджетни кредити ще осигури икономически ефективна система за вътрешен контрол с цел очакваните нива на риск от грешки (при плащане и при приключване) да се поддържат под прага на същественост от 2 %.

Последващите одити и контрол, въведени от Комисията, както и — за непрякото управление, докладването, обобщението на одитните доклади и осъществения контрол и декларациите за управление, представени от изпълняващите субекти, ще осигуряват справедливо и надеждно представяне на риска от грешки и ще предоставят възможност за ефективно и ефикасно разглеждане на индикациите за измама.

Освен това — по отношение на безвъзмездните средства — предварителните проверки на предложенията преди подписването на споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства и изясняването на правилата за допустимост също следва да допринесат за смекчаване на рисковете и за икономическата ефективност на осъществявания контрол.

За операциите по финансиране и инвестиции и задачите на консултантите, предварителните проверки, извършвани от Комисията и изпълняващите субекти, заедно с изясняването на правилата за допустимост, също следва да допринесат за смекчаване на рисковете и за икономическата ефективност на осъществявания контрол.

Разходи, свързани с извършваните проверки, ще възникнат за бюджета на ЕС във връзка с вътрешния контрол, осъществяван от Комисията. Освен това разходи може да възникнат и от такси за управление, дължими на изпълняващите субекти във връзка с осъществявания от тях вътрешен контрол.

2.3. **Мерки за предотвратяване на измами и нередности**

Както при пряко, така и при непряко управление Комисията следва да предприеме необходимите мерки, за да гарантира, че финансовите интереси на Европейския съюз са защитени чрез прилагането на превантивни мерки срещу измама, корупция и всякакви други незаконни дейности, чрез ефективни проверки и при установяването на нередности — чрез събирането на недължимо платените суми и когато е уместно, чрез ефективни, пропорционални и възпиращи санкции.

Комисията или нейни представители и Сметната палата имат правомощия за извършване на одити по документи и на място на всички бенефициери на безвъзмездни средства, изпълняващи субекти, финансови посредници и крайни получатели, които са получили подкрепа от Съюза.

Европейската служба за борба с измамите (OLAF) ще бъде оправомощена да извършва проверки и инспекции на място по отношение на икономическите оператори, имащи пряко или непряко отношение към такава финансова подкрепа.

В този контекст Комисията ще приложи няколко мерки, като например:

- решения, споразумения и договори относно изпълнението на ЕФК, с които изрично ще се дава право на Комисията, включително на Европейската служба за борба с измамите и на Сметната палата, да извършват одити, проверки на място и инспекции;
- проверка на заявителите, оферентите, както и финансовите посредници и крайните получатели, съгласно публикуваните критерии за отстраняване и системата за ранно откриване и отстраняване (EDES); и
- мониторинг на правилата, които уреждат допустимостта на разходите и финансовата подкрепа.

3. ПРОГНОЗНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове

Поискани нови бюджетни редове

По реда на функциите от многогодишната финансова рамка и на бюджетните редове.

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид на разхода	Финансов принос			
	Номер	Многогод./едногод.	от държави и от ЕАС Т	от държави кандидатки и потенциални кандидатки	от други третостранни държави	други целеви приходи
2	04.01.01 — разходи за подкрепа за Европейския фонд за конкурентоспособност	Едногод.	ДА	ДА	ДА	ДА/
2	04.02.01 — преход към чиста енергия и декарбонизация на промишлеността	Многогод.	ДА	ДА	ДА	ДА
2	04.02.02 — здравеопазване, биотехнологии, селско стопанство и биоикономика	Многогод.	ДА	ДА	ДА	ДА
2	04.02.03 — цифрово лидерство	Многогод.	ДА	ДА	ДА	ДА
2	04.02.04 — устойчивост и сигурност, отбранителна промишленост и космическо пространство	Многогод.	ДА	ДА	ДА	ДА
2	04.02.05 — консултантски услуги по проекти и междусекторни дейности	Многогод.	ДА	ДА	ДА	ДА
2	04.02.06 — вноска за инструмента InvestEU на ЕФК	Многогод.	ДА	ДА	ДА	ДА

3.2. Прогнозно финансово отражение на предложението върху бюджетните кредити

3.2.1. Обобщение на прогнозното отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи

Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи

Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи съгласно обяснението по-долу

3.2.1.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет

млрд. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Функция от многогодишната финансова рамка	Номер	2
--	-------	---

ГД			Година	Година	Година	Година	Година	Година	Година	ОБЩ О МФР 2028 — 2034 г.
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Бюджетни кредити за оперативни разходи										
04.02.01 — преход към чиста енергия и декарбонизация на промишлеността	Поети задължения	(1а)	2,954	3,516	3,586	3,919	3,997	4,077	4,159	26,210
	Плащания	(2а)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
04.02.02 — здравеопазване, биотехнологии, селско стопанство и биоикономика	Поети задължения	(1б)	2,318	2,702	2,764	3,049	3,117	3,186	3,256	20,393
	Плащания	(2б)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
04.02.03 — цифрово лидерство	Поети задължения	(1а)	5,833	6,857	7,004	7,701	7,865	8,032	8,202	51,493
	Плащания	(2а)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
04.02.04 — устойчивост и сигурност, отбранителна промишленост и космическо пространство	Поети задължения	(1а)	14,162	16,713	17,063	18,723	19,114	19,513	19,920	125,204
	Плащания	(2а)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm

04.02.05 — консултантски услуги по проекти и междусекторни дейности	Поети задължения	(1a)	143	143	142	143	143	143	143	1,000
	Плащания	(2a)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
04.02.06 — вноска за инструмента InvestEU на ЕФК	Поети задължения	(1a)	1,000	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	10,000
	Плащания	(2a)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Бюджетни кредити с административен характер, финансирани от пакета за специфични програми ⁴⁵										
04.01.01 — разходи за подкрепа за Европейския фонд за конкурентоспособност		-3	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
ОБЩО бюджетни кредити за ГД	Поети задължения	=1a+16+3	26,410	31,431	32,059	35,053	35,736	36,451	37,180	234,300
	Плащания	=2a+26+3	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm

Незадължително: ако в предложението участва повече от една генерална дирекция, моля, попълнете таблиците по-долу. Ако отговорът е „не“, моля, изтрийте ги.

ГД: <.....>	Година	Година	Година	Година	Година	Година	Година	Година	ОБЩО МФР 2028—2034 г.	
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034			
Бюджетни кредити за оперативни разходи										
Бюджетен ред	Поети задължения	(1a)								0
	Плащания	(2a)								0
Бюджетен ред	Поети задължения	(16)								0

⁴⁵ Техническа и/или административна помощ и разходи в подкрепа на изпълнението на програми и/или дейности на ЕС (предишни редове ВА), непреки научни изследвания, преки научни изследвания.

ГД: <.....>		Година 2028	Година 2029	Година 2030	Година 2031	Година 2032	Година 2033	Година 2034	ОБЩО МФР 2028— 2034 г.
• Човешки ресурси		0	0	0	0	0	0	0	0
• Други административни разходи		0	0	0	0	0	0	0	0
ОБЩО ГД <.....>	Бюджетни кредити	0	0	0	0	0	0	0	0

ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИЯ 4 от многогодишната финансова рамка	(Общо поети задължения = Общо плащания)	0	0	0	0	0	0	0	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

		Година 2028	Година 2029	Година 2030	Година 2031	Година 2032	Година 2033	Година 2034	ОБЩО МФР 2028— 2034 г.
ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИИ 1—4	Поети задължения	0	0	0	0	0	0	0	0
от многогодишната финансова рамка	Плащания	0	0	0	0	0	0	0	0

Незадължително: ако предложението се финансира частично или изцяло от външни целеви приходи, попълнете таблиците в раздел 3.2.1.2. Ако отговорът е „не“, моля, изтрийте целия раздел.

ОБЩО бюджетни кредити за оперативни разходи	Поети задължения	-4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Плащания	-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ОБЩО бюджетни кредити за административни разходи, финансирани от пакета за специфични програми		-6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИЯ <....> от многогодишната финансова рамка	Поети задължения	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Плащания	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Задължителна таблица

			Година	Година	Година	Година	Година	Година	Година	ОБЩО МФР 2028—2034 г.
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
ОБЩО бюджетни кредити за оперативни разходи	Поети задължения	-4	0	0	0	0	0	0	0	0
	Плащания	-5	0	0	0	0	0	0	0	0
ОБЩО бюджетни кредити за административни разходи, финансирани от пакета за специфични програми		-6	0	0	0	0	0	0	0	0
ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИЯ <....> от многогодишната финансова рамка	Поети задължения	10	0	0	0	0	0	0	0	0
	Плащания	11	0	0	0	0	0	0	0	0

Година	Година	Година	Година	Година	Година	Година	ОБЩО МФР 2028—2034 г.
2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	

• ОБЩО бюджетни кредити за оперативни разходи (всички оперативни функции)	Поети задължения	-4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Плащания	-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
• ОБЩО бюджетни кредити за административни разходи, финансирани от пакета за специфични програми (всички оперативни функции)		-6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ОБЩО бюджетни кредити по функции 1—3 от многогодишната финансова рамка (референтна стойност)	Поети задължения	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Плащания	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Функция от многогодишната финансова рамка	4	„Административни разходи“ ⁴⁸
--	----------	---

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Европейски фонд за конкурентоспособност	Година 2028	Година 2029	Година 2030	Година 2031	Година 2032	Година 2033	Година 2034	ОБЩО МФР 2028—2034 г.
• Човешки ресурси	164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	1154,377
• Други административни разходи	11,00	11,00	11,00	11,00	11,00	11,00	11,00	77,00

⁴⁸ Необходимите бюджетни кредити следва да се определят, като се използват данните за средните годишни разходи, налични на съответната уебстраница на BUDGpedia.

ОБЩО	Бюджетни кредити	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	1231,377
-------------	------------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИЯ 4 от многогодишната финансова рамка	(Общо поети задължения = Общо плащания)	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	1231,377
---	--	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

		Година 2028	Година 2029	Година 2030	Година 2031	Година 2032	Година 2033	Година 2034	ОБЩО МФР 2028— 2034 г.
ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИИ 1—4	Поети задължения	0	0	0	0	0	0	0	0
от многогодишната финансова рамка	Плащания	0	0	0	0	0	0	0	0

3.2.2. *Прогнозен краен продукт, финансиран с бюджетни кредити за оперативни разходи (не се попълва за децентрализираните агенции)*

Бюджетни кредити за поети задължения в милиони евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Да се посочат целите и крайните продукти			Година 2028	Година 2029	Година 2030	Година 2031	Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. раздел 1.6)	ОБЩО
			КРАЙНИ ПРОДУКТИ					

↓	Вид ⁴⁹	Среден разход	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Общ бр.	Общо разходи
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ № 1 ⁵⁰ ...																		
- Краен																		
- Краен																		
- Краен																		
Междинен сбор за специфична цел № 1																		
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ № 2...																		
- Краен																		
Междинен сбор за специфична цел № 2																		
ОБЩО																		

⁴⁹ Крайните продукти са продуктите и услугите, които ще бъдат доставени (например брой финансирани обмени на учащи се, дължина на построените пътища в километри и т.н.).

⁵⁰ Описана в раздел 1.3.2. „Специфични цели“

3.2.3. *Обобщение на прогнозното отражение върху бюджетните кредити за административни разходи*

Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за административни разходи

Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за административни разходи съгласно обяснението по-долу

3.2.3.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет

ГЛАСУВАНИ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ	Година	Година	Година	Година	Година	Година	Година	ОБЩО 2028— 2034 г.
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
ФУНКЦИЯ 4								
Човешки ресурси	164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	1154,377
Други административни разходи	11,000	11,000	11,000	11,000	11,000	11,000	11,000	77,000
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 4	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	1231,377
Извън ФУНКЦИЯ 4								
Човешки ресурси	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.
Други административни разходи	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 4	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.
ОБЩО	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.

3.2.3.2. Бюджетни кредити от външни целеви приходи

ВЪНШНИ ЦЕЛЕВИ ПРИХОДИ	Година	Година	Година	Година	Година	Година	Година	ОБЩО 2028— 2034 г.
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
ФУНКЦИЯ 4								
Човешки ресурси	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Други административни разходи	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 4	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Извън ФУНКЦИЯ 4								
Човешки ресурси	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Други административни разходи	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 4	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
ОБЩО	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.3.3. Общо бюджетни кредити

ОБЩО ГЛАСУВАНИ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ + ВЪНШНИ ЦЕЛЕВИ ПРИХОДИ	Година	Година	Година	Година	Година	Година	Година	ОБЩО 2028— 2034 г.
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
ФУНКЦИЯ 4								
Човешки ресурси	164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	1154,377
Други административни разходи	11,000	11,000	11,000	11,000	11,000	11,000	11,000	77,000
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 4	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	1231,377
Извън ФУНКЦИЯ 4								

Човешки ресурси	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Други административни разходи	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 4	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
ОБЩО	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.4. Прогнозни нужди от човешки ресурси

- Предложението/инициативата не налага използване на човешки ресурси
- Предложението/инициативата налага използване на човешки ресурси съгласно обяснението по-долу

3.2.4.1. Финансирани от гласувания бюджет

Прогнозните нужди се посочват в еквиваленти на пълно работно време (ЕПРВ)⁵¹

ГЛАСУВАНИ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ	Година 2028	Година 2029	Година 2030	Година 2031	Година 2032	Година 2033	Година 2034
• Длъжности в щатното разписание (длъжностни лица и срочно наети служители)							
20 01 02 01 (Централа и представителства на Комисията)	824	824	824	824	824	824	824
20 01 02 03 (Делегации на ЕС)	0	0	0	0	0	0	0
04 01 01 11 (Непреки научни изследвания)	45	45	45	45	45	45	45
Преки научни изследвания	0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат)	0	0	0	0	0	0	0
• Външен персонал (в ЕПРВ)							
20 02 01 (ДНП, КНЕ от общия финансов пакет)	99	99	99	99	99	99	99
20 02 03 (ДНП, МП, КНЕ и МЕД в делегациите на ЕС)	0	0	0	0	0	0	0
Ред за административна подкрепа [XX.01.YY.YY]	- в централата	168	168	168	168	168	168
	- в делегациите на ЕС	0	0	0	0	0	0
04 01 01 12 (ДНП, КНЕ — Непреки научни изследвания)	25	25	25	25	25	25	25
ДНП, КНЕ — Преки научни изследвания	0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат) — функция 7	0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат) — извън функция 7	0	0	0	0	0	0	0
ОБЩО	1161	1161	1161	1161	1161	1161	1161

⁵¹ Посочете под таблицата по-долу колко ЕПРВ в рамките на посочения брой вече са разпределени за управлението на действието и/или могат да бъдат преразпределени в рамките на Вашата ГД и какви са нетните Ви нужди.

3.2.4.2. Финансирани от външни целеви приходи

ВЪНШНИ ЦЕЛЕВИ ПРИХОДИ	Година 2028	Година 2029	Година 2030	Година 2031	Година 2032	Година 2033	Година 2034
• Длъжности в щатното разписание (длъжностни лица и срочно наети служители)							
20 01 02 01 (Централа и представителства на Комисията)	0	0	0	0	0	0	0
20 01 02 03 (Делегации на ЕС)	0	0	0	0	0	0	0
04 01 01 11 (Непреки научни изследвания)	0	0	0	0	0	0	0
Преки научни изследвания	0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат)	0	0	0	0	0	0	0
• Външен персонал (в еквиваленти на пълно работно време)							
20 02 01 (ДНП, КНЕ от общия финансов пакет)	0	0	0	0	0	0	0
20 02 03 (ДНП, МП, КНЕ и МЕД в делегациите на ЕС)	0	0	0	0	0	0	0
Ред за административна подкрепа							
	- в централата	0	0	0	0	0	0
[XX.01.YY.YY]	- в делегациите на ЕС	0	0	0	0	0	0
04 01 01 12 (ДНП, КНЕ — Непреки научни изследвания)	0	0	0	0	0	0	0
ДНП, КНЕ — Преки научни изследвания	0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат) — функция 7	0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат) — извън функция 7	0	0	0	0	0	0	0
ОБЩО	0	0	0	0	0	0	0

3.2.4.3. Общо нужди от човешки ресурси

ОБЩО ГЛАСУВАНИ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ + ВЪНШНИ ЦЕЛЕВИ ПРИХОДИ	Година 2028	Година 2029	Година 2030	Година 2031	Година 2032	Година 2033	Година 2034
• Длъжности в щатното разписание (длъжностни лица и срочно наети служители)							
20 01 02 01 (Централа и представителства на Комисията)	824	824	824	824	824	824	824
20 01 02 03 (Делегации на ЕС)	0	0	0	0	0	0	0
04 01 01 11 (Непреки научни изследвания)	45	45	45	45	45	45	45
Преки научни изследвания	0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат)	0	0	0	0	0	0	0

• Външен персонал (в ЕПРВ)							
20 02 01 (ДНП, КНЕ от общия финансов пакет)		99	99	99	99	99	99
20 02 03 (ДНП, МП, КНЕ и МЕД в делегациите на ЕС)		0	0	0	0	0	0
Ред за административна подкрепа [XX.01.YY.YY]	— в централата	168	168	168	168	168	168
	— в делегациите	0	0	0	0	0	0
04 01 01 12 (ДНП, КНЕ — Непреки научни изследвания)		25	25	25	25	25	25
ДНП, КНЕ — Преки научни изследвания		0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат) — функция 7		0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат) — извън функция 7		0	0	0	0	0	0
ОБЩО		1161	1161	1161	1161	1161	1161

Персонал, необходим за изпълнение на предложението (в ЕПРВ):

	Покрит от наличния понастоящем персонал службите Комисията	Допълнителен персонал		
		в на	Финансиран по функция 7 или „Научни изследвания“	Финансиран от ред ВА
Длъжности в щатното разписание	739	130	N/A	
Външен персонал (ДНП, КНЕ, ПНА)	247		10	35

Описание на задачите, които трябва да се изпълнят от:

Длъжностни лица и срочно наети служители	Управление и вътрешна и външна координация за изпълнението на ЕФК Изпълнение на бюджета по всички компоненти на политиката на ЕФК Изпълнение на инструмента InvestEU на ЕФК Изпълнение на консултантски услуги по проекти и междусекторни дейности
Външен персонал	Управление и вътрешна и външна координация за изпълнението на ЕФК Изпълнение на бюджета по всички компоненти на политиката на ЕФК

	Изпълнение на инструмента InvestEU на ЕФК Изпълнение на консултантски услуги по проекти и междусекторни дейности
--	---

3.2.5. Преглед на прогнозното отражение върху инвестициите, свързани с цифрови технологии

Задължително: в таблицата по-долу следва да се включи най-добрата оценка на свързаните с цифровите технологии инвестиции, произтичащи от предложението/инициативата.

По изключение, когато това е необходимо за изпълнението на предложението/инициативата, бюджетните кредити по функция 4 следва да се представят в определения ред.

Бюджетните кредити по функции 1—4 следва да бъдат отразени като „Разходи по политиката за информационни технологии за оперативни програми“. Тези разходи се отнасят до оперативния бюджет, който ще се използва за повторно използване/закупуване/разработване на ИТ платформи/инструменти, пряко свързани с изпълнението на инициативата, и свързаните с тях инвестиции (например лицензи, проучвания, съхранение на данни и др.). Информацията, предоставена в тази таблица, следва да съответства на данните, представени в раздел 4 „Цифрови измерения“.

ОБЩО бюджетни кредити за цифрови и информационни технологии	Година	Година	Година	Година	Година	Година	Година	ОБЩО МФР 2028— 2034 г.
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
ФУНКЦИЯ 4								
Разходи за ИТ (институционални)	9520200	9520200	9520200	9520200	9520200	9520200	9520200	66641400
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 4	9520200	9520200	9520200	9520200	9520200	9520200	9520200	66641400
Извън ФУНКЦИЯ 4								
Разходи за информационни технологии, свързани с политиката, по оперативни програми	1447250	1447250	1447250	1447250	1447250	1447250	1447250	10130750
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 4	1447250	1447250	1447250	1447250	1447250	1447250	1447250	10130750
ОБЩО								
	10967450	10967450	10967450	10967450	10967450	10967450	10967450	76772150

3.2.6. Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка

Предложението/инициативата:

може да се финансира изцяло чрез преразпределяне на средства в рамките на съответната функция от многогодишната финансова рамка (МФР)

- налага използване на неразпределения марж по съответната функция от МФР и/или използване на специалните инструменти, предвидени в Регламента за МФР
- налага преразглеждане на МФР

3.2.7. Финансов принос от трети страни

Предложението/инициативата:

- не предвижда съфинансиране от трети страни
- предвижда следното съфинансиране от трети страни:

Бюджетни кредити в милиони евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

	Година	Година	Година	Година	Година	Година	Година	Общо	
		2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Да се посочи съфинансиращият орган									
ОБЩО съфинансирани бюджетни кредити									

3.3. Прогнозно отражение върху приходите

- Предложението/инициативата няма финансово отражение върху приходите.
- Предложението/инициативата има следното финансово отражение:
- върху собствените ресурси
- върху другите приходи
- моля, отбележете, ако приходите са предназначени за конкретни разходни бюджетни редове

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Приходен бюджетен ред:	Налични бюджетни кредити за текущата финансова година	Отражение на предложението/инициативата ⁵²						
		Година 2028	Година 2029	Година 2030	Година 2031	Година 2032	Година 2033	Година 2034
Статия								

За целевите приходи да се посочат съответните разходни бюджетни редове.

[...]

Други забележки (например метод/формула за изчисляване на отражението върху приходите или друга информация).

[...]

⁵² Що се отнася до традиционните собствени ресурси (мита, налози върху захарта), посочените суми трябва да бъдат нетни, т.е. брутни суми, от които са приспаднати 20 % за разходи по събирането.

4. ЦИФРОВО ИЗМЕРЕНИЕ

4.1. Изисквания, свързани с цифрови аспекти

- Предложението се оценява като относимо към цифровата сфера, тъй като ще генерира нови серии от данни. Въпреки това то ще се основава на цифровата рамка на Регламента за програмата InvestEU, по-специално по отношение на информационната система за управление на InvestEU, която ще бъде адаптирана, за да обслужва прилагането на ЕФК, по-специално по отношение на обмена на данни с упълномощените субекти (партньори по изпълнението и консултативни партньори), с членовете на Инвестиционния комитет и с други служби на Комисията.

4.2. Данни

- Обменът на данни между Комисията и изпълняващите субекти ще се основава на изискванията, посочени в съответните споразумения. Той ще включва оперативни, финансови данни и данни за риска, които ще се предоставят редовно (напр. периодични отчети), както и ad hoc (напр. за подаване на информация за операции от изпълняващи субекти).
- Обменът на данни с членовете на Инвестиционния комитет ще бъде ограничен до операции, предоставени от изпълняващите субекти на Инвестиционния комитет.

4.3. Цифрови решения

- Съществуващата информационна система за управление на InvestEU ще бъде адаптирана и използвана за инструмента InvestEU на ЕФК и за изпълнението на консултантските услуги по проекти.

4.4. Оценка на оперативната съвместимост

- Информационната система за управление на InvestEU ще се използва за ЕФК и ще запази функциите си за оперативна съвместимост, по-специално със следните ИТ инструменти на Комисията: Secunda+, Ares, Decide и корпоративната система за уведомяване.

4.5. Мерки в подкрепа на цифровото изпълнение

- ИТ проектът за адаптиране на информационната система за управление на InvestEU за ЕФК ще бъде разработен и реализиран в Комисията и следва да включва ключовите ползватели на системата (ползватели на Комисията, ползватели на партньорите по изпълнението и на консултативните партньори, както и членовете на инвестиционния комитет).